

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1950:7
FINANSDEPARTEMENTET

1949 ÅRS UPPBÖRDSSAKKUNNIGA

I

BETÄNKANDE

MED FÖRSLAG TILL VISSA ÄNDRINGAR
I UPPBÖRDSFÖRFARANDET

S T O C K H O L M

1 9 5 0

Statens offentliga utredningar 1950

Kronologisk förteckning

1. Elkraftutredningens redogörelse nr 2: 18. Redogörelse för detaljdistributörerna samt deras råkraftkostnader och priser vid distribution av elektrisk kraft. Örebro län. Beckman. 44 s. K.
2. Betänkande angående tyskgruvorna och centralorgan för gruvärenden. Victor Petterson. 157 s. H.
3. Betänkande med förslag angående folkskolans disciplinmedel m. m. Kihlström. 137 s. E.
4. Skolöverstyrelsens utlåtande angående beskärning av timplanerna vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter. Statens Reproduktionsanstalt. 105 s. E.
5. Ortsavdragskommittén. Betänkande med förslag till ändrade kommunala orsavdrag m. m. Beckman. 199 s. Fi.
6. Utredning angående överflyttning av viss del av riksbankens rörelse till en statlig affärsbank m. m. Marcus. 64 s. Fi.
7. 1949 års uppördssakkunniga. 1. Betänkande med förslag till vissa ändringar i uppördsförfarandet. Marcus. 112 s. Fi.

Anm. Om särskild tryckort ej angives, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsesbokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. E. = ecklesiastikdepartementet. Jo. = jordbruksdepartementet.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1950: 7
FINANSDEPARTEMENTET

1949 ÅRS UPPBÖRDSSAKKUNNIGA

I

BETÄNKANDE

MED FÖRSLAG TILL VISSA ÄNDRINGAR

I UPPBÖRDSFÖRFARANDET

STOCKHOLM 1950
ISAAC MARCUS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

507049

STATENS OBTJENNINGSMINISTERIET
KØBENHAVN

1919 ÅRS UDRYKTSREKVISIT

BEZÆLDR

VED FØRSTO TIL VEST-ÅRREKVISIT

TIL FØRSTO FOR ÅRREKVISIT

2. DECEMBER 1919

Innehållsförteckning

<i>Skrivelse till departementschefen</i>	5
--	---

Författningsförslag

Förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896)	7
---	---

Motiv

<i>Kap. 1. Inledning</i>	25
<i>Kap. 2. Olika slag av preliminär skatt och grunderna för användning av de olika skatteslagen, m. m.</i>	27
A. Gällande bestämmelser	27
B. Uppbördssakkunnigas förslag	29
<i>Kap. 3. Utvidgning av arbetsgivarnas skyldighet att verkställa löneavdrag för skatt, olika grunder för beräkning av preliminär A-skatt, m. m.</i>	34
A. Löneavdrag för preliminär A-skatt	34
1. Gällande bestämmelser	34
2. Uppbördssakkunnigas förslag	34
a) Löneavdrag å inkomst av tjänst vid korttidsanställning ...	34
b) Löneavdrag å inkomst av tjänst i form av bisyssla	39
c) Löneavdrag å inkomst av tillfälligt arbete	46
d) Löneavdrag å oregelbundet inflytande inkomster	51
e) Avdragskyldighetens omfattning	51
f) Kontrollmöjligheter beträffande löneavdrag å inkomst av korttidsanställning m. m.	55
B. Löneavdrag för preliminär B-skatt	56
C. Löneavdrag för kvarstående skatt	57
D. Befrielse från löneavdrag på grund av s. k. existensminimum vid inkomst av korttidsanställning, bisyssla och tillfälligt arbete	58
E. Den inbördes ordningen mellan preliminär och kvarstående skatt vid löneavdrag	59
<i>Kap. 4. Löneavdrag å pensioner och livräntor från försäkringsföretag</i>	59
<i>Kap. 5. Löneavdrag å folkpensioner, m. m.</i>	60
<i>Kap. 6. Skattelablerna</i>	68
A. Gällande bestämmelser	68
B. Uppbördssakkunnigas förslag	69

<i>Kap. 7. Särskild ränta i vissa fall å kvarstående skatt</i>	72
<i>Kap. 8. Påföljd vid underlåtenhet att till arbetsgivare överlämna debetsedel å slutlig skatt, m. m.</i>	78
A. Gällande bestämmelser.	78
B. Uppbördssakkunnigas förslag	79
<i>Kap. 9. Uppbörd och redovisning av skatt</i>	81
A. Gällande bestämmelser	81
B. Uppbördssakkunnigas förslag	85
1. Inbetalning av skatt medelst debetsedel och skatteanvisning..	85
2. Inbetalning av skatt utan debetsedel och skatteanvisning	88
a) Allmänna synpunkter	88
b) Hålkortssystemet	89
c) Skattemärkessystemet	92
d) För hålkorts- och skattemärkessystemen gemensamma frågor	94
e) Jämförelse mellan hålkorts- och skattemärkessystemen	95
<i>Kap. 10. Löneavdrag för sjömän</i>	98
A. Gällande bestämmelser	98
B. Uppbördssakkunnigas förslag	99
<i>Kap. 11. Ikraftträdande. Kostnader</i>	100
<i>Kap. 12. Sammanfattning</i>	101
<i>Särskilt yttrande</i>	103
<i>Tabeller</i>	106

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Finansdepartementet

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 25 februari och den 1 april 1949 har chefen för finansdepartementet tillkallat landskamreraren A. G. A. Wigert, tillika ordförande, härads-skrivaren G. M. E:son Alin, byråchefen S. E. Järnerup, kronokamreraren B. E. V. Åkerstedt, ekonomidirektören P. Prydz och ombudsmannen E. A. Sätterberg att såsom sakkunniga inom finansdepartementet verkställa en allmän översyn av gällande uppbörds-system.

Att såsom experter biträda de sakkunniga har chefen för finansdepartementet vidare tillkallat skatteuppbörds-mannen C. Bäcklund, byråchefen E. B. A. Ehnбом, uppbördsdirektören K. E. T. Josefson, förste revisorn K. E. Lindvall och förste stadsfogden N. B. Rydhagen.

Den 11 maj 1949 har taxeringsintendenten K. S. Edström förordnats såsom sekreterare och den 6 juli 1949 länsbokhållaren av första klass A. E. Morén såsom biträdande sekreterare åt de sakkunniga.

De sakkunniga ha antagit benämningen 1949 års uppbördssakkunniga.

Enligt direktiven för utredningen borde utredningsarbetet bedrivas så skyndsamt, att av utredningen föranledda förslag kunde föreläggas 1950 års riksdag.

Under utredningens gång har det visat sig omöjligt att inom angiven tid medhinna en fullständig översyn av uppbördsbestämmelserna. Detta skulle innebära, att proposition med fullständiga förslag i ämnet icke skulle kunna framläggas förrän till 1951 års riksdag och att ändringarna i uppbördsförordningen därefter skulle kunna träda i kraft först fr. o. m. år 1952. Då det emellertid synes angeläget att åtgärder snarast möjligt vidtagas för att ernå en bättre överensstämmelse än för närvarande är fallet mellan den preliminära och den slutliga skatten, ha de sakkunniga funnit sig redan nu böra framlägga vissa förslag till ändringar i uppbördsförordningen med angivet syfte.

Uppbördssakkunniga få härmed vördsamt överlämna sitt första betän-kande med förslag till vissa ändringar i uppbördsförfarandet.

Vid betänkandet fogas särskilt yttrande av herr Lindvall.

Stockholm den 2 februari 1950.

ALARIK WIGERT

G. ALIN

STURE JÄRNERUP

P. PRYDZ

ERNST SÄTTERBERG

BENGT ÅKERSTEDT

/ Kjell Edström

Vilj till ständens och rikets förmyndade myndigheter

Med stöd av Kongl. Maj:ts befallning den 27 Januari 1860
1860 för rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
Wigot tillika förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
F. E. Carlsson förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
Frids och myndigheter för rikets förmyndade myndigheter
samfundets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
system

Allt som efter tillfälle af rikets förmyndade myndigheter
myndighet till rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
K. H. A. Lindqvist förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
K. H. Lindqvist förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
Den 11 maj 1860 för rikets förmyndade myndigheter
som sekretess och den 11 maj 1860 för rikets förmyndade
Måden såsom till rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade

De sakkunniga för rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
Rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade myndigheter
skeddant till rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
are riksdag

För rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade myndigheter
medtills en riksdag för rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
inbjuda till riksdagen för rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
Landskapen för rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
ordningen för rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
del emottagit ryks utskottet för rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
en till rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade myndigheter
preliminär och för rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
en bör riksdagen för rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
angivet ställe

Landskapen för rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
Landet med riksdagen för rikets förmyndade myndigheter för rikets förmyndade
Vilj till ständens och rikets förmyndade myndigheter

Stockholm den 2 februari 1860

ALVAR WIGGEL

O. ALIN

STENH. JÄRNER

ERST SÄTTERBERG

ERST SÄTTERBERG

1860.1.11

FÖRFATTNINGSFÖRSLAG

Förslag

till

förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896)

Härigenom förordnas, att 2 § 2 mom., 3 §, 4 § 1 mom., 6 §, 7 §, 10 §, 23 §, 24 §, 26 §, 32 §, 34 §, 42 §, 43 §, 46 §, 47 §, 48 § 2 mom., 49 §, 51 §, 53 § 1 mom., 60 §, 61 § 1 och 2 mom., 63 §, 64 §, 65 §, 81 §, 89 § 2 och 4 mom., 90 §, 91 § 1 mom., 97 §, 99 §, 100 § 1 mom., 106 § och 107 § uppbördsförordningen den 31 december 1945 samt anvisningarna till 3 §, 46 §, 47 § och 53 § samma förordning skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives *samt att* i förordningen skall omedelbart efter 65 § införas en ny paragraf, benämnd 65 a §, av nedan angiven lydelse.

2 §.

2 mom. I denna — — — nämnda utskylder;

preliminär skatt: i 3 § omförmäld skatt, som erlægges i avräkning å slutlig skatt;

kvarstående skatt — — — stad kronokamrerare.

3 §.

1 mom. Preliminär skatt — — — fråga är.

Preliminär skatt — — — statlig förmögenhetsskatt.

Preliminär skatt — — — preliminär C-skatt.

1. *Preliminär A-skatt* skall utgöras för inkomst av tjänst och inkomst av tillfälligt arbete samt utgå med belopp som angives i skattetabell, varom i 4 § sägs, eller med den procent av inkomsten som i 7 § sägs.

Med inkomst av tillfälligt arbete avses i denna förordning till inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet hänförlig inkomst genom tillfälligt bedriven vetenskaplig, litterär, konstnärlig eller därmed jämförlig verksamhet samt av tillfälligt uppdrag.

Med tjänst likställes i denna förordning rätt till pension, livränta och undantagsförmåner samt sådant periodiskt understöd eller sådan därmed jämförlig periodisk intäkt, varför givaren enligt 22, 25 eller 29 § kommunal-skattelagen är berättigad till avdrag.

2. *Preliminär B-skatt* skall utgöras av skattskyldig, som icke åtnjuter inkomst av tjänst eller tillfälligt arbete. Preliminär B-skatt skall utgöras för

inkomster från den skattskyldiges samtliga förvärvskällor ävensom för förmögenhet samt utgå enligt debitering på grundval av verkställd taxering.

3. *Preliminär C-skatt* skall, under de närmare förutsättningar som angivas i 23 §, utgöras av skattskyldig som har att erlægga preliminär A-skatt, därest den skattskyldige åtnjuter jämväl annan inkomst än av tjänst och tillfälligt arbete. Skall den skattskyldige sålunda utgöra förutom preliminär A-skatt även preliminär C-skatt, skall sistnämnda skatt utgå jämväl för den skattskyldiges förmögenhet. Preliminär C-skatt skall utgå enligt debitering på grundval av verkställd taxering.

2 *mom.* Att preliminär A-skatt i vissa fall kan komma att erläggas jämväl för annan inkomst än av tjänst och tillfälligt arbete ävensom för förmögenhet framgår av 48 § 1 *mom.* och 64 § 1 *mom.* tredje stycket.

Åtnjuter skattskyldig inkomst av tjänst och tillfälligt arbete och utgår ersättningen helt i natura eller uppbär den skattskyldige inkomsten i dess helhet icke från arbetsgivaren utan från allmänheten, likställs inkomsten vid uttagande av preliminär skatt med annan inkomst än av tjänst och tillfälligt arbete.

Åtnjuter skattskyldig förutom inkomst av tjänst och tillfälligt arbete annan i förhållande därtill betydande inkomst, må den lokala skattemyndigheten meddela förordnande, att den skattskyldige skall, i stället för att erlægga preliminär A-skatt eller sådan skatt jämte preliminär C-skatt, erlægga preliminär B-skatt. Dylikt förordnande må jämväl meddelas, då eljest särskilda omständigheter därtill föranleda.

(Se vidare anvisningarna.)

4 §.

1 *mom.* Å sådan inkomst av tjänst, som hänför sig till skattskyldigs huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst samt avser bestämd tidsperiod och uppbäres vid regelbundet återkommande tillfällen, skall preliminär A-skatt utgå med belopp som angivas i skattetabeller. Kungl. Maj:t fastställer för varje inkomstår sådana tabeller.

Skattetabellerna skola för olika inkomstbelopp, beräknade för dag, vecka och månad eller annan tid, som Kungl. Maj:t bestämmer, angiva därå belöpande preliminär skatt. Tabellerna skola grundas på följande förutsättningar, nämligen

att inkomsten — — — under inkomståret,

att den — — — för förmögenhet,

att vid taxering för inkomsten icke andra avdrag medgivas den skattskyldige än dels, såvitt angår taxeringen till statlig inkomstskatt, för kommunala utskylder med belopp, motsvarande för skattekrona och skatteöre det belopp, som enligt 3 *mom.* legat till grund vid uträknandet av de i vederbörlig tabell angivna utskylderna, dels, såvitt avser gift, med maken sammanlevande kvinna, som har egen inkomst och vilkens make jämväl uppbär inkomst, avdrag varom i 46 § 3 *mom.* kommunalskattelagen och 4 § 2 *mom.* förordningen om statlig inkomstskatt förmåles, dels ock ortsavdrag.

Tabellerna skola — — — antal kronor.

6 §.

Preliminär A-skatt — — — hela krontal.

7 §.

Å annan inkomst av tjänst än i 4 § 1 mom. första stycket sägs samt å inkomst av tillfälligt arbete skall preliminär A-skatt utgå med tjugufem procent av inkomsten.

Här avsedd skatt skall icke utgå å belopp, understigande fem kronor. Skattebeloppet avrundas till närmast lägre hela krontal.

I första stycket omnämnd procentsats skall angivas i skattetabellerna.

10 §.

Preliminär A-skatt — — — kostnadernas bestridande.

Preliminär A-skatt skall icke utgå för

a) annan folkpension enligt lagen om folkpensionering än allmän ålderspension och icke heller för allmän ålderspension, därest den därtill berättigade förutom sådan pension jämte därå utgående dyrtidstillägg uppbär även annan folkpension,

b) bidrag enligt lagen om bidrag till änkor och änklingar med barn,

c) särskilda barnbidrag enligt lagen om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn,

d) familjebidrag enligt familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 eller enligt förordningen den 29 juni 1946 om familjebidrag åt värnpliktiga m. fl., vilka drabbats av kroppsskada,

e) kontantunderstöd, som utgives av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel, eller

f) tillskott och bidrag enligt lagen om kommunala pensionstillskott m. m.

Preliminär A-skatt — — — till konkursbo.

23 §.

Preliminär C-skatt skall erläggas av skattskyldig, som har att erlægga preliminär A-skatt, därest han åtnjuter, förutom inkomst av tjänst och tillfälligt arbete, jämväl annan inkomst samt denna inkomst utgör minst en femtedel av den sammanlagda uppskattade inkomsten, dock minst sexhundra kronor. Den preliminära C-skatten skall i fall varom nyss sagts utgå för annan inkomst än av tjänst och tillfälligt arbete. Därest den skattskyldige i fall varom nyss sagts äger förmögenhet, skall preliminär C-skatt utgå jämväl för förmögenheten.

Bestämmelserna i — — — 24—26 §§ stadgas.

24 §.

Preliminär C-skatt — — — före inkomståret.

Preliminär C-skatt skall beräknas med ledning av preliminär taxering, därest det med sannolikhet är att antaga att vid årlig taxering året näst ef-

ter inkomståret den uppskattade inkomst, som icke härrör från tjänst eller tillfälligt arbete, kommer att avvika från motsvarande inkomst vid den årliga taxeringen året näst före inkomståret med minst sexhundra kronor; dock att skyldighet att verkställa preliminär taxering icke föreligger om den skattskyldiges till statlig eller kommunal inkomstskatt taxerade inkomst vid taxeringen året näst efter inkomståret kan antagas komma att avvika från motsvarande inkomst vid taxeringen året näst före inkomståret med mindre än en femtedel av sistnämnda inkomst. Preliminär C-skatt må beräknas med ledning av preliminär taxering även i annat fall än nyss är sagt, därest särskilda omständigheter därtill föranleda.

26 §.

I fråga om skyldighet att avgiva preliminär självdeklaration till ledning vid taxering till preliminär C-skatt skall i stället för bestämmelsen i 18 § 1 mom. 2) gälla att dylik skyldighet åligger skattskyldig, därest den vid årlig taxering under året näst efter inkomståret uppskattade inkomst, som icke härrör från tjänst eller tillfälligt arbete, såvitt senast den 1 december året näst före inkomståret kan bedömas, kommer att avvika från motsvarande inkomst vid den årliga taxeringen året näst före inkomståret med minst sexhundra kronor; dock att deklARATIONSSKYLDIGHET icke skall föreligga med mindre den skattskyldiges till statlig eller kommunal inkomstskatt taxerade inkomst vid taxeringen året näst efter inkomståret kan antagas komma att avvika från motsvarande inkomst vid taxeringen året näst före inkomståret med minst en femtedel av sistnämnda inkomst.

32 §.

Preliminär B-skatt skall, liksom preliminär C-skatt, debiteras i en gemensam post, därvid skattebeloppet avrundas till det närmast lägre hela krontal, vilket utan att öretal uppkomma är jämnt delbart med det antal uppbörds-terminer, varunder skatten skall förfalla till betalning. Preliminär skatt, som icke uppgår till tjugu kronor, skall icke påföras.

Preliminär B- eller C-skatt skall förfalla till betalning:

om skattens belopp understiger etthundratjugu kronor, med tjugu kronor under den första och envar av de närmast följande uppbördsterminerna till dess hela beloppet sålunda förfallit till betalning, dock att under nämnda termin eller terminer dessutom skall förfalla belopp, som vid sådan fördelning icke uppgår till tjugu kronor, därvid sistnämnda belopp skall, då skatten förfaller till betalning under flera terminer, lika fördelas å dessa terminer; samt

om skattens belopp uppgår till minst etthundratjugu kronor, med lika belopp under envar uppbördstermin.

34 §.

1 mom. Vid debitering — — — gemensam post.

2 mom. Vid debitering av annan slutlig skatt än i 33 § sägs skall skatt-

skyldig gottskrivas debiterad preliminär B- och C-skatt, uppdebiterad preliminär A-skatt samt av den skattskyldige därutöver erlagd preliminär skatt.

3 mom. Överskjuter i 1 mom. omförmäld slutlig skatt den skattskyldige gottskrivna preliminär skatt med minst en femtedel av den slutliga skatten, skall å det överskjutande beloppet, i den mån detta överstiger trehundra kronor, till statsverket utgå ränta med sex procent, beräknad för en tid av ett år. Det belopp, varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Vad i denna förordning stadgas angående kvarstående skatt skall, där icke annat angives, äga motsvarande tillämpning beträffande i föregående stycke omförmäld ränta.

42 §.

Debetsedel å — — — lokala skattemyndigheten.

Debetsedel, avseende preliminär A-skatt, skall med tillhörande skatteanvisningar och skattetabell i den ordning, som i nästföregående stycke sägs, översändas till skattskyldig senast den 18 januari under inkomståret.

Debetsedel, som — — — före inkomståret.

Har skattskyldig under året näst före inkomståret icke haft att utgöra preliminär A-skatt men skall han, enligt vad antagas kan, under inkomståret utgöra sådan skatt, skall debetsedel med tillhörande skatteanvisningar och skattetabell, efter anmälan av den skattskyldige, översändas till honom senast den 18 december året näst före inkomståret.

Har skattskyldig — — — och skattetabell.

43 §.

Debetsedel, upptagande preliminär B-skatt, skall jämte tillhörande skatteanvisningar i den ordning, som i 42 § första stycket sägs, översändas till skattskyldig senast den 25 februari under inkomståret.

Debetsedel å — — — ske kan.

Bestämmelserna i — — — preliminär C-skatt.

46 §.

1 mom. Vid utbetalning av kontant belopp, som för mottagaren (*arbetstagaren*) utgör inkomst av tjänst eller tillfälligt arbete (*lön*), skall den som utbetalar beloppet (*arbetsgivaren*) verkställa avdrag till gäldande av arbetstagares skatt (*löneavdrag*). Avdragsskyldighet föreligger dock icke i fråga om annan skatt än i 2 mom. sägs.

2 mom. Har arbetstagaren — — — 7 § angives.

Har arbetstagare varom i föregående stycke sägs att erlægga kvarstående skatt, som påförts i kommun där han mantalsskrivits för året näst före taxeringsåret, är arbetsgivaren skyldig att vid utbetalning av lön, som hänför sig till arbetstagarens huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst, verkställa avdrag jämväl för gäldande av sådan skatt. Avdragsskyldighet föreligger dock icke beträffande fas-

tighetsskatt, skogsvårdsavgifter eller annuiteter, varom i 1 § sägs. Ej heller föreligger avdragsskyldighet, därest anställningen är avsedd att vara kortare tid än en vecka eller det utbetalade beloppet utgöres av folkpension enligt lagen om folkpensionering. För gäldande av den kvarstående skatten skall arbetsgivaren vid varje utbetalningstillfälle avdraga belopp, motsvarande så stor del av den under nästföljande uppbördstermin förfallande skatten, som med hänsyn till antalet utbetalningstillfällen före ingången av den månad, då nämnda uppbördstermin infaller, belöper å utbetalningstillfället. Belopp, som avdrages vid annat utbetalningstillfälle än det första, skall dock avrundas till närmast lägre hela antal kronor och återstoden avdragas vid det första utbetalningstillfället.

Därest på grund av skattskyldigs anställnings- eller inkomstförhållanden särskilda svårigheter att göra löneavdrag föreligga, må lokal skattemyndighet föreskriva, att dylikt avdrag icke skall verkställas för gäldande av den skattskyldige påförd kvarstående skatt.

3 mom. Under januari månad må löneavdrag för preliminär A-skatt, beräknad enligt skattetabell, ske enligt den tabell och den kolumn däri som tillämpats under nästföregående inkomstår.

Där särskilda — — — stycke sägs.

(Se vidare anvisningarna.)

47 §.

Då löneavdrag skall verkställas vid utbetalning av lön, som hänför sig till arbetstagarens huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst, skall arbetstagaren så snart han erhållit debetsedel överlämna denna till arbetsgivaren. Tillträder arbetstagaren under tid, då löneavdrag skall verkställas, ny anställning, skall debetsedeln överlämnas till den nye arbetsgivaren ofördröjligen efter det anställningen tillträtts.

Därest arbetstagare — — — kvarstående skatt.

Har i fall, då löneavdrag skall verkställas vid utbetalning av lön som i första stycket sägs, debetsedel avseende preliminär A-skatt icke överlämnats till arbetsgivaren, skall löneavdrag för preliminär skatt verkställas med tjugufem procent eller, såvitt angår sjöman inskriven vid sjömanshus, med tjugoprocent av det vid varje avlöningstillfälle utbetalade beloppet.

Har arbetstagare, beträffande vilken skyldighet att verkställa löneavdrag för kvarstående skatt föreligger, icke till arbetsgivaren överlämnat debetsedel å slutlig skatt eller för arbetsgivaren uppvisat sådan debetsedel eller ock intyg, varom ovan i andra stycket sägs, skall löneavdrag för kvarstående skatt verkställas med tjugufem procent av det vid varje avlöningstillfälle utbetalade beloppet. Löneavdrag som nyss sagts skall dock icke verkställas såvitt angår sjöman inskriven vid sjömanshus.

Därest arbetstagaren åtnjuter jämväl naturaförmån varom i 8 § första stycket sägs, skall löneavdrag enligt tredje eller fjärde stycket ovan beräknas jämväl å naturaförmånens värde för den tid löneutbetalningen avser.

Det belopp, som skall avdragas enligt tredje eller fjärde stycket, avrundas till närmast lägre hela kronotal.

Därest vid sjömanshus inskriven sjöman, beträffande vilken skyldighet att verkställa löneavdrag för kvarstående skatt föreligger, icke till arbetsgivaren överlämnat debetsedel å slutlig skatt eller för arbetsgivaren uppvisat sådan debetsedel eller ock intyg, varom i andra stycket sägs, senast den 25 januari året näst efter taxeringsåret eller, i fall som avses i första stycket andra punkten, senast fem dagar efter anställningens början, har arbetsgivaren att så snart ske kan göra anmälan härom hos den lokala skattemyndigheten i orten. Därast denna haft att utfärda debetsedel, skall myndigheten skyndsamt utfärda ny debetsedel eller, om arbetstagaren icke har att gälda kvarstående skatt, intyg härom samt översända debetsedeln eller intyget till arbetsgivaren. I annat fall har myndigheten att skyndsamt lämna meddelande till den lokala skattemyndighet, som haft att utfärda debetsedel, och har sistnämnda myndighet att förfara på sätt nyss sagts. Ny debetsedel eller intyg om att kvarstående skatt icke skall erläggas bör vara arbetsgivaren tillhanda senast före ingången av den månad, under vilken vederbörlig uppbördstermin infaller.

(Se vidare anvisningarna.)

48 §.

2 mom. Om det belopp, som skulle återstå sedan löneavdrag gjorts, understiger vad den skattskyldige kan anses behöva till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn eller adoptivbarn, som icke av honom åtnjuta underhållsbidrag, äger den lokala skattemyndigheten efter ansökan av den skattskyldige förordna, att löneavdrag icke skall verkställas å sådan den skattskyldiges lön, som hänför sig till hans huvudsakliga anställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst, eller att löneavdrag å sådan lön skall verkställas med mindre belopp än som skulle ske enligt bestämmelserna här ovan. Har den skattskyldige även annan inkomst, skall vid prövning av frågan om löneavdragets storlek hänsyn tagas jämväl till denna inkomst.

49 §.

Är utbetald lön icke av den storlek, att därå kan verkställas löneavdrag motsvarande för lönen utgående preliminär skatt jämte den kvarstående skatt, som belöper å utbetalningstillfället, skall genom löneavdraget innehållet belopp anses i första hand avse preliminär skatt.

Kan vid visst utbetalningstillfälle löneavdrag icke verkställas med belopp, som motsvarar å utbetalningstillfället belöpande skatt, skall vid senare utbetalningstillfälle före ingången av den månad, då nästföljande uppbördstermin infaller, avdragas så stort belopp att de innehållna beloppen tillhoppa förslå att gälda under nämnda uppbördstermin förfallande skatt. Kan så icke ske och inbetalar icke arbetstagaren efter anmodan från arbetsgivaren

felande belopp senast den 11 i den månad, då uppbördsterminen infaller, skola de innehållna beloppen inestå hos arbetsgivaren till och med den 16 i samma månad. Därest arbetstagaren inom sistnämnda tid erlagt felande belopp jämte i 62 § omförmäld särskild avgift, skall arbetsgivaren inom den tid och i den ordning, som i nämnda paragraf sägs, inbetala skattebeloppet jämte avgiften. Erlägges icke felande belopp jämte omförmälda avgift inom nyss angiven tid, har arbetsgivaren att skyndsamt på sätt i 64 § 1 mom. tredje stycket sägs inbetala inestående belopp till vederbörande länsstyrelse eller lokala skattemyndighet i stad.

Har genom löneavdrag jämlikt 47 § fjärde stycket innehållits större belopp än som enligt arbetsgivaren senare tillhandakommen debetsedel skall under närmast följande uppbördstermin inbetalas, skall arbetsgivaren skyndsamt mot kvitto tillhandahålla arbetstagaren vad sålunda för mycket innehållits.

51 §.

Efter utgången av den sista uppbördstermin, under vilken skatt enligt debetsedel skall erläggas, eller, om arbetstagare tidigare slutar sin anställning, vid dennas slut skall arbetsgivaren till arbetstagaren återställa debetsedeln.

Då arbetstagare slutar anställning skall arbetsgivaren, därest innehållet belopp inestår hos honom och anställningen icke upphör under pågående uppbördstermin, ofördröjligen inbetala preliminär A-skatt på sätt i 61 § sägs samt inbetala eller medelst girering överföra kvarstående skatt till särskilt centralt postgirokonto. Därvid skall å inbetalningskortet eller girokortet angivas den skattskyldiges namn och mantalsskrivningsadress samt debetsedels nummer. Inbetalningen sker kostnadsfritt.

Vid inbetalningen skall iakttagas, att preliminär skatt skall gäldas i första hand.

53 §.

1 mom. Jämkning av preliminär skatt skall av den lokala skattemyndigheten verkställas

1) därest sådan — — — efter inkomståret;

2) därest skattskyldig eller, om han avlidit, hans dödsbo gör sannolikt eller det eljest för myndigheten framstår såsom troligt att den preliminära skatten till följd av ändring i inkomsten eller rätt att vid taxering åtnjuta andra avdrag än sådana, som vid beräkning av nämnda skatt beaktats, eller av annan anledning kommer att avvika från motsvarande slutliga skatt; eller

3) därest skattskyldig — — — jämförlig omständighet.

Jämknigen skall — — — slutliga skatt.

Där icke — — — tjugufem kronor.

Erhåller lokal — — — må erfordras.

Innan jämkning — — — är obehövt.

60 §.

Alternativ I

(Skattemärkessystemet)

Uppbörd av skatt verkställs *dels* genom postverket samt de penninginrättningar, med vilka Kungl. Maj:t därom träffat avtal, *dels ock* medelst användande av skattemärken.

Alternativ II

(Hålkortssystemet)

Den nuvarande lydelsen oförändrad.

61 §.

1 mom. Debiterad skatt samt sådan preliminär A-skatt, som av arbetsgivare innehållits med ledning av debetsedel, skall, med iakttagande av vad i 65 a § 1 mom. andra stycket stadgas, inbetalas å fast postanstalt inom riket eller i sådan penninginrättning, varom i 60 § sägs. Arbetsgivaren skall för skattskyldig ombesörja inbetalningen av skattebelopp, som innehållits å dennes lön. Inbetalning sker kostnadsfritt. Därvid skall den för den skattskyldige utfärdade debetsedeln företes. Då preliminär skatt inbetalas, skall den skattskyldige eller, då löneavdrag verkställts, arbetsgivaren å vid debetsedeln fogad skatteanvisning hava angivit skattebeloppet i helt antal kronor. Skatt, som förfaller till betalning under viss uppbördstermin, skall inbetalas senast under denna termin.

Inbetalning av skatt må ock kunna fullgöras sålunda, att skattebeloppet medelst girering överföres till postgirokontorets skatteavdelning. För att dylik inbetalning, avseende viss uppbördstermin, skall anses fullgjord under denna termin, skall försändelse innehållande girokort jämte skatteanvisning eller skatteanvisningar ävensom, i sistnämnda fall, summerad förteckning i två exemplar över de olika skattebeloppen hava inkommit till postanstalt senast å terminens sista dag.

Arbetsgivare med flera än tjugufem arbetstagare äger att, förutom på sätt ovan sägs, inbetala arbetstagarnas under uppbördstermin förfallande skatt sålunda, att det sammanlagda skattebeloppet antingen medelst inbetalningskort eller girokort inbetalas eller överföres till postgirokontot för skatteavdelningen vid postkontor i residensstaden eller ock översändes till vederbörande penninginrättning; samtidigt skola skatteanvisningar jämte summerad förteckning i två exemplar över de olika skattebeloppen insändas till skatteavdelningen eller penninginrättningen. För att sådan inbetalning skall anses verkställd under uppbördsterminen, skall försändelsen hava inkommit till postanstalt eller till penninginrättningen senast å terminens sista dag.

2 mom. Sker inbetalning — — — verkställt inbetalningen.

Har skatt inbetalts i den ordning, som i 1 mom. andra eller tredje stycket sägs, skall vederbörande skatteavdelning eller penninginrättning till den, som verkställt inbetalningen eller gireringen, översända särskilt kvitto be-

träffande varje skatteanvisning. Sådant kvitto skall fastsättas på debetsedeln av den skattskyldige eller, om kvittot avser skatt som inbetalts av arbetsgivare för arbetstagare, av arbetsgivaren.

Kvitto, meddelat — — — mot statsverket.

63 §.

I fråga — — — nedan stadgas.

Vederbörande befälhavare skall till rederiet för inbetalning under uppbördstermin redovisa belopp motsvarande verkställda löneavdrag samt överända skatteanvisningar jämte summerad förteckning i två exemplar över de särskilda skattebeloppen. Samtidigt skall befälhavaren förse envar sjömans debetsedel med kvitto i överensstämmelse med anvisningar å debetsedeln.

Vederbörande rederi skall inbetala under uppbördstermin förfallande skatt sålunda att det sammanlagda skattebeloppet för de hos rederiet anställda sjömännen medelst inbetalningskort eller girokort inbetalas eller överföres till postgirokontot för skatteavdelningen vid postkontoret i residensstaden i det län, där rederiet har sitt huvudkontor, eller medelst girering överföres till postgirokontot för skatteavdelningen vid postgirokontoret; samtidigt därmed skola skatteanvisningar ävensom summerad förteckning i två exemplar över de särskilda skattebeloppen insändas till vederbörande skatteavdelning.

Inbetalning skall — — — en månad.

64 §.

1 mom. Inbetalas i annat fall än i 62 § sägs skatt under tiden mellan två uppbördsterminer, skall med iakttagande av vad i andra stycket stadgas skatten anses vara inbetald under den närmast följande uppbördsterminen.

Befinnes under viss uppbördstermin förfallande skatt hava i annat fall än i 62 § sägs inbetalts efter uppbördsterminens utgång eller, såvitt angår sjöman, efter utgången av den i 63 § angivna tiden, skall skatteavdelning eller penninginrättning inbetala eller medelst girering överföra skattebeloppet till särskilt postgirokonto för vederbörande länsstyrelse eller lokala skattemyndighet i stad.

Erlägges under uppbördstermin förfallande skatt i annat fall än i 62 § sägs efter uppbördsterminens utgång eller, såvitt angår sjöman, efter utgången av den i 63 § angivna tiden eller gäldar skattskyldig skatt utöver sådan preliminär skatt, som inbetalts genom arbetsgivarens försorg, eller erlägger skattskyldig efter utgången av den sista uppbördsterminen under uppbördsåret skatt utöver preliminär B- eller C-skatt, skall skatten inbetalas eller medelst girering överföras till det särskilda postgirokontot för vederbörande länsstyrelse eller lokala skattemyndighet i stad. Därvid skall å inbetalningskortet eller girokortet angivas skattskyldigs namn och mantals-skrivningsadress samt debetsedels nummer. Därest skatt i annat fall än i 62 § sägs inbetalas efter utgången av den uppbördstermin, varunder skatten förfallit till betalning, eller, såvitt angår sjöman, efter den i 63 § angivna

tiden, skall jämväl erläggas restavgift i enlighet med vad i 66 § stadgas. Inbetalning av ytterligare preliminär skatt i enlighet med vad ovan sagts må efter uppbördsårets utgång äga rum intill utgången av nästkommande april månad.

2 mom. Skatt, som innehållits genom löneavdrag enligt 47 § fjärde stycket, skall senast under närmast infallande uppbördstermin inbetalas eller medelst girering överföras till det i 1 mom. omförmälda särskilda postgirokotot för vederbörande länsstyrelse eller lokala skattemyndighet i stad. Därvid skall å inbetalningskortet eller girokortet angivas den skattskyldiges namn samt, där så kan ske, hans mantalsskrivningsadress och födelse-tid.

65 §.

Penninginrättning varom — — — Kungl. Maj:t bestämmer.

Skatteavdelningen vid — — — uppbördsterminen infallit.

Därest Kungl. Maj:t — — — stycke sägs.

Sedan skatteavdelningen vid postkontor i residensstad efter utgången av uppbördstermin lämnat den lokala skattemyndigheten i annan stad än i föregående stycke sägs uppgift angående sådan terminen avseende skatt, vilken i tid och ordning som i 61, 62 eller 63 § sägs inbetalts av skattskyldiga i staden, skall nämnda myndighet göra anteckning om inbetald skatt å uppbörds-kort samt i ovan omförmäld ordning upprätta restlängd.

65 a §.

Alternativ I

(Skattemärkessystemet)

1 mom. Innehåller arbetsgivare vid utbetalning av lön preliminär skatt utan att debetsedel företetts, skall arbetsgivaren i samband med utbetalningen av lönen tillstålla arbetstagaren *skattekvitto*, varå *dels* angivits arbetstagarens namn och, där så kan ske, hans mantalsskrivningsadress ävensom löne- och skattebelopp, plats och tid för utbetalningen samt arbetsgivarens namn, *dels ock* anbringats av arbetsgivaren med stämpel eller bläck makulerade *skattemärken* till värde motsvarande det innehållna skattebeloppet.

Har arbetsgivaren verkställt löneavdrag vid arbetsanställning, som är avsedd att vara kortare tid än en vecka, må den innehållna skatten, även om debetsedel överlämnats till arbetsgivaren, redovisas på sätt i nästföregående stycke sägs.

Blanketter till skattekvittan, vilka skola upprättas enligt av Kungl. Maj:t fastställt formulär, skola kostnadsfritt tillhandahållas å postanstalter samt hos de penninginrättningar, med vilka Kungl. Maj:t därom träffat avtal, länsstyrelser och lokala skattemyndigheter. Skattemärken, vilka i olika valörer skola tryckas enligt av Kungl. Maj:t fastställt formulär, skola försäljas av postverket samt de penninginrättningar, med vilka Kungl. Maj:t därom träffat avtal.

2 mom. Arbetstagare, för vilken preliminär skatt redovisats medelst skattemärken, bör senast före utgången av januari månad året näst efter inkomståret till länsstyrelsen i det län eller den lokala skattemyndigheten i den stad, där han varit mantalsskriven för inkomståret, insända erhållna skattekvitton jämte uppgift å nummer å den för honom utfärdade debetsedeln å preliminär skatt för inkomståret. Den, som under inkomståret eller del därav varit bosatt här i riket utan att mantalsskrivningsskyldighet för honom beträffande någon kommun förelegat för samma år, bör inom tid som nyss sagts insända skattekvitton jämte uppgift å debetsedelsnummer till länsstyrelsen i det län eller den lokala skattemyndigheten i den stad, där han först varit bosatt under inkomståret.

Sedan länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten granskat inkomna skattekvitton, gottskrives den skattskyldige mot värdet av skattemärkenas svarande skattebelopp vid debitering av slutlig skatt som i 34 § sägs.

Insändes skattekvitto till länsstyrelse eller lokal skattemyndighet i stad efter utgången av den i första stycket angivna tiden men innan debiteringen av slutlig skatt för året slutförts, skall där så kan ske mot värdet av skattemärkenas svarande skattebelopp gottskrivas den skattskyldige. Kan så icke ske, skall skattebeloppet återbetalas till den skattskyldige. Skattebelopp må dock icke återbetalas, därest skattekvitto insänts senare än fem år efter utgången av inkomståret.

Gör skattskyldig troligt, att skattekvitto förkommit för honom, äger länsstyrelse, som i första stycket sägs, efter ansökan av den skattskyldige medgiva, att skattebelopp, som avses med kvittot, må tillgodoräknas den skattskyldige. Sådan ansökan skall insändas till länsstyrelsen inom fem år efter utgången av inkomståret.

3 mom. Bestämmelserna i 1 och 2 mom. äga icke tillämpning beträffande sjöman inskriven vid sjömanshus. Skatt, som för sådan sjöman innehållits genom löneavdrag enligt 47 § tredje stycket, skall inbetalas eller överföras till vederbörande länsstyrelse eller lokala skattemyndighet i stad på sätt i 64 § 2 mom. sägs.

4 mom. Då särskilda skäl därtill äro, må Kungl. Maj:t medgiva att viss arbetsgivare eller viss grupp av arbetsgivare må redovisa innehållen skatt i annan ordning än i denna paragraf sägs.

Alternativ II

(Hålkortssystemet)

1 mom. Innehåller arbetsgivare vid utbetalning av lön preliminär skatt utan att debetsedel företetts, skall arbetsgivaren i samband med utbetalning av lönen tillstålla arbetstagaren *skattekvitto*, varå angivits arbetstagarens namn och, där så kan ske, hans mantalsskrivningsadress ävensom löne- och skattebelopp, plats och tid för utbetalningen samt arbetsgivarens namn.

Har arbetsgivaren — — — (= Alternativ I) — — — stycke sägs.

Blanketter till skattekvitton, vilka skola upprättas enligt av Kungl. Maj:t fastställt formulär, skola kostnadsfritt tillhandahållas å postanstalt. Varje blankett skall vara försedd med särskilt nummer.

Innehållet skattebelopp skall så snart ske kan och senast före utgången av närmast följande uppördstermin inbetalas eller medelst girering överfö-
ras till särskilt postgirokonto för postverkets skatteavdelning i Stockholm. Å inbetalningskortet eller girokortet skola angivas skattekvittos nummer och belopp för varje skattekvitto.

2 mom. Arbetstagare, för vilken skatt redovisats på sätt i 1 mom. sägs, bör så snart ske kan och senast den 15 januari året näst efter inkomståret till postverkets skatteavdelning i Stockholm insända erhållna skattekvitton jämte uppgift å nummer å den för honom utfärdade debetsedeln å preliminär skatt för inkomståret.

Efter kontroll att mot inkommet skattekvitto svarande skattebelopp inbetalts av arbetsgivaren skall skatteavdelningen redovisa inbetald skatt till skatteavdelning vid postkontor i residensstad i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer.

Insändes skattekvitto till postverkets skatteavdelning i Stockholm efter utgången av den i första stycket angivna tiden, skall skatteavdelningen efter kontroll, som i föregående stycke sägs, översända skattekvittot till vederbörande länsstyrelse eller lokala skattemyndighet i stad. Det mot skattekvittot svarande skattebeloppet skall samtidigt medelst girering överföras till länsstyrelsens eller den lokala skattemyndighetens särskilda postgirokonto. Inkommer skattekvitto till länsstyrelse eller lokal skattemyndighet i stad innan debiteringen av slutlig skatt för året slutförts, skall skattebeloppet, där så kan ske, gottskrivas den skattskyldige vid debitering av slutlig skatt som i 34 § sägs. Kan så icke ske, skall skattebeloppet återbetalas till den skattskyldige. Skattebelopp må dock icke återbetalas, därest skattekvitto insänts senare än fem år efter utgången av inkomståret.

Har skattekvitto förkommit för skattskyldig, skall anmälan härom tillika med uppgift om nummer å skattekvitto och debetsedel insändas till postverkets skatteavdelning i Stockholm. Sedan anmälan inkommit till skatteavdelningen, förfares vidare på sätt ovan i detta moment stadgas. Sådan anmälan skall insändas inom fem år efter utgången av inkomståret.

Hos postverket innestående skattebelopp, vilka icke inom fem år efter utgången av inkomståret kunnat tillgodoräknas skattskyldig, skola tillfalla statsverket.

3 mom. (= Alternativ I).

4 mom. (= Alternativ I).

81 §.

Avkortning av debiterad skatt skall äga rum, då genom oriktig debitering slutlig, kvarstående eller tillkommande skatt påförts skattskyldig dubbelt eller med för högt belopp eller påförts annan

person än som vederbort; skolande i sistnämnda fall, såframt icke den rätteligen skattskyldige på grund av stadgandet i 91 § är från betalningsskyldighet fri, i sammanhang med beslut om avkortning förordnas om det avkortade beloppets uttagande hos denne;

då någon — — — skatt nedsatts.

Vidare skall — — — är oguldet.

Har arbetsgivare — — — hos arbetsgivaren.

89 §.

2 mom. Har riksräkenskapsverket vid granskning av verkställd debitering funnit, att anledning föreligger till antagande att slutlig, kvarstående eller tillkommande skatt blivit någon påförd obehörigen eller med för högt belopp, skall ämbetsverket underrätta vederbörande länsstyrelse härom. Länsstyrelsen har att verkställa den utredning i ärendet, som må finnas erforderlig, och att, därest vederbörande finnes hava erlagt skatt obehörigen eller med för högt belopp, till honom återbetala vad som för mycket erlagts. Finner länsstyrelsen eljest att förhållande, som nyss sagts, föreligger har länsstyrelsen likaledes att återbetala för mycket erlagt belopp.

Envar, som eljest vinner nedsättning i eller befrielse från honom påförd slutlig, kvarstående eller tillkommande skatt, äger att genom länsstyrelsen i det län, där debiteringen skett, kostnadsfritt återbekomma vad han för mycket erlagt. Återbetalning av för mycket erlagd olycksfallsförsäkringsavgift skall dock ske genom riksförsäkringsanstalten.

4 mom. Häftar den, som enligt 1 eller 2 mom. eller enligt 65 a § är berättigad återbekomma erlagt skattebelopp, för restförd skatt, äger han utfå allenast vad som överstiger det oguldna beloppet jämte därå belöpande restavgift. Återstoden skall gottskrivas honom till gäldande av den oguldna skatten jämte restavgift och i förekommande fall tillställas annan länsstyrelse med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i 3 mom.

90 §.

Envar, som jämlikt 89 § 2 mom. första stycket eller efter besvär över taxering eller debitering vinner nedsättning i eller befrielse från honom påförd slutlig, kvarstående eller tillkommande skatt, äger vid återbekommande av för mycket erlagt belopp tillika erhålla ränta å det belopp, som utbetalas, efter fem procent för år. Sådan ränta skall dock icke beräknas å ränta, varom i 34 § 3 mom. förmåles.

Vid beräkning — — — beloppet återbetalas.

91 §.

1 mom. För slutlig, kvarstående eller tillkommande skatt, som befinnes vara från debitering obehörigen utesluten eller till för ringa belopp påförd, är den skattskyldige fortfarande ansvarig; dock är han fri från betalningsskyldighet, därest icke krav delgives honom inom tre år efter utgången av

det uppbördsår, under vilket skatten, om debitering i vederbörlig ordning skett, skolat erläggas, samt utslag i mål angående vederbörandes betalnings-skyldighet är meddelat inom två år efter det kravet hos honom anställdes.

97 §.

Har arbetsgivare verkställt löneavdrag men icke inbetalt det innehållna beloppet i tid och ordning, som i 61, 62 eller 63 § sägs, eller redovisat beloppet på sätt i 65 a § angives, må beloppet uttagas hos arbetsgivaren i samma ordning, som stadgats i fråga om indrivning av skatt, och skall arbetsgi-varen därvid å beloppet erlägga restavgift.

Arbetstagaren är — — — hos denne.

99 §.

Har någon — — — skatt, eller

har någon i ansökan jämlikt 48 § 2 mom. om nedsatt löneavdrag eller i ansökan om anstånd med inbetalning av skatt eller i ansökan (enligt alternativ II: anmälan) jämlikt 65 a §, att skatt enligt förkommet skattekvitto må tillgodoräknas honom, uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnat oriktig uppgift angående förhållande av betydelse för ärendets avgörande, straffes med dagsböter.

100 §.

1 mom. Underlåter arbetsgivare — — — tredska, eller

underlåter arbetsgivare uppsåtligen eller av grov oaktsamhet att inom föreskriven tid till uppbördsmyndighet inbetala eller på sätt i 65 a § sägs redovisa innehållet belopp, straffes med dagsböter.

106 §.

Förmenar någon, att slutlig, kvarstående eller tillkommande skatt blivit genom fel vid debiteringen obehörigen eller med oriktigt belopp honom på-förd eller att felaktighet ägt rum vid utskrivandet av hans debetsedel, äger han att däri söka rättelse hos den lokala skattemyndighet, som verkställt de-biteringen. Ansökan om rättelse skall ingivas till nämnda myndighet inom natt och år efter det skatten blivit sökanden avfordrad.

107 §.

1 mom. Den, som — — — av beslutet.

2 mom. Har skattskyldig å kvarstående skatt påförts ränta, som i 34 § 3 mom. sägs, och beror den kvarstående skatten av förhållande, varöver den skattskyldige icke kunnat råda, äger länsstyrelsen i det län, där räntan påförts, efter ansökan befria den skattskyldige från att helt eller delvis gälda sådan ränta.

Ansökan, som i första stycket sägs, skall hava inkommit till länsstyrelsen före utgången av året näst efter taxeringsåret.

Anvisningar

till 3 §.

Med inkomst av tjänst likställes icke sådant periodiskt understöd eller sådan därmed jämförlig periodisk intäkt, varför givaren är berättigad till avdrag enligt 46 § kommunalskattelagen (t. ex. understöd till anhörig). Å sådant understöd skall sålunda icke utgå preliminär A-skatt utan preliminär B-skatt.

Såsom framgår av 10 § skall preliminär A-skatt icke utgå för vissa där omnämnda sociala bidrag, ej heller för ersättning, som utbetalas till person, vilken är i konkurs, eller till konkursbo. Därest preliminär skatt över huvud taget skall utgå i dessa fall, skall preliminär B-skatt uttagas.

Den i 92 § omförmälda centrala uppberdsnämnden skall, då så finnes påkallat, meddela bindande förklaringar beträffande frågor om sättet för uttagande av preliminär skatt.

till 46 §.

Löneavdrag skall verkställas, om det utbetalda beloppet för mottagaren utgör sådan inkomst av tjänst eller sådan inkomst av tillfälligt arbete, varå enligt 3 § preliminär A-skatt skall beräknas. Utbetalt belopp utgör för mottagaren inkomst av tjänst i sådana fall, då mellan den, som verkställt utbetalningen, och mottagaren föreligger ett anställningsförhållande, d. v. s. den förre är att anse som arbetsgivare i förhållande till den senare, arbetstagaren. Vidare hänföres utbetalt belopp för mottagaren till inkomst av tjänst, därest beloppet utgör pension, livränta, undantagsförmåner, sådant periodiskt understöd eller sådan därmed jämförlig periodisk intäkt, som omförmäles i 3 § 1 mom. under 1. Enligt vad i 3 § sägs är utbetalt belopp att anse såsom inkomst av tillfälligt arbete för mottagaren, då det utgör ersättning för tillfälligt bedriven vetenskaplig, litterär, konstnärlig eller därmed jämförlig verksamhet eller för tillfälligt uppdrag. Även i sistnämnda båda fall benämnes i denna förordning den, som verkställt utbetalningen, arbetsgivare och mottagaren arbetstagare.

Utgör det utbetalda beloppet för mottagaren t. ex. inkomst av rörelse, skall däremot löneavdrag icke göras. I detta fall är nämligen mottagaren att anse såsom självständig företagare.

Det ankommer — — — denna förordning.

Om en — — — uppbär tantiem.

Provision bör — — — huvudmannens tjänst.

För bedömande — — — med arbetsgivaren.

Har arbetstagare, som är skyldig vidkännas löneavdrag för kvarstående skatt, jämte sin huvudsyssla en eller flera bisysslor, skall den arbetsgivare, hos vilken arbetstagaren har sin huvudanställning, verkställa löneavdrag för nämnda skatt, medan den eller de arbetsgivare, för vilkens eller vilkas räkning arbetstagaren utför bisysslorna, icke hava att verkställa dylikt avdrag. Verkställs löneavdrag för preliminär A-skatt enligt till arbetsgivaren

ingiven debetsedel, kan denne utan vidare prövning utgå ifrån, att huvudsaklig arbetsanställning föreligger och att han därför är skyldig verkställa löneavdrag jämväl för kvarstående skatt. Har debetsedel å preliminär A-skatt icke överlämnats till arbetsgivaren, blir dennes avdragsskyldighet beträffande kvarstående skatt beroende av en prövning, om anställningen kan anses vara arbetstagarens huvudsakliga. Föreligger tvekan om vilken anställning som skall betraktas såsom huvudsaklig, har arbetstagaren att vända sig till den lokala skattemyndigheten, som meddelar besked om vid vilken anställning löneavdrag skall verkställas.

Arbetsgivares skyldighet att verkställa löneavdrag avser preliminär A-skatt ävensom annan kvarstående skatt än fastighetsskatt jämte skogsvårdsavgifter och annuiter, varom i 1 § sägs, men däremot icke tillkommande skatt. Avdragsskyldigheten, såvitt angår kvarstående skatt, är icke inskränkt till att avse skatt, som utgår för inkomst av tjänst, utan gäller även i fråga om skatt för annan inkomst. Den kvarstående skatten kan nämligen avse båda de nyssnämnda slagen av inkomst.

Arbetsgivare är skyldig göra avdrag endast för sådan kvarstående skatt, som arbetstagaren har att erlægga i hemortskommun. Härigenom undantages skatt, som utgår för sådan inkomst av jordbruksfastighet, annan fastighet och rörelse, vilken taxeras i annan kommun än hemortskommunen.

I fall då särskilda svårigheter föreligga för arbetsgivare att verkställa löneavdrag för kvarstående skatt, äger den lokala skattemyndigheten medgiva, att dylikt avdrag icke skall göras. Sådana fall kunna vara för handen, om lön utbetalas för kvartal eller halvår eller eljest vid sådana tidpunkter, att genom löneavdrag innehållna medel icke förslå att gälda kvarstående skatt under vederbörlig uppbördstermin.

Framställning om — — — höras däröver.

Vid prövning — — — effektiv utskyldsbetalning.

Den i — — — skall medgivas.

Utom i fall, som ovan sägs, äger lokal skattemyndighet förordna, att löneavdrag icke skall verkställas eller ske i begränsad omfattning, därest i 48 § 2 mom. omförmälda omständigheter äro för handen.

till 47 §.

Har till arbetsgivaren icke överlämnats debetsedel avseende preliminär A-skatt eller har för denne icke företetts debetsedel å preliminär B-skatt eller intyg av lokal skattemyndighet, att löneavdrag icke skall verkställas, skall arbetsgivaren vid utbetalning av lön verkställa löneavdrag för preliminär skatt med tjugufem procent eller, såvitt angår sjöman inskriven vid sjömanshus, med tjugoprocent av lönebeloppet.

Har annan arbetstagare än sjöman, inskriven vid sjömanshus, icke till arbetsgivaren överlämnat debetsedel å slutlig skatt eller för arbetsgivaren uppvisat sådan debetsedel eller intyg av lokal skattemyndighet, att arbetstagaren icke har att erlægga kvarstående skatt, skall arbetsgivaren, såvida anställningen icke är avsedd att vara kortare tid än en vecka eller det icke

är uppenbart att anställningen hos honom är att anse som bisyssla, verkställa löneavdrag för kvarstående skatt med tjugufem procent av lönebeloppet. Gör arbetstagaren gällande, att anställningen är att anse som bisyssla, bör arbetsgivaren i tveksamma fall påfordra, att arbetstagaren styrker förhållandet med intyg från den lokala skattemyndigheten.

till 53 §.

Sker ändring i skattskyldigs civilstånd före den 1 juli under inkomståret eller ändras senast den 1 november under samma år antalet barn därigenom, att barn födes eller att barn, för vilket skattskyldig vid beräkningen av preliminärskatt erhållit familjeavdrag, avlider, har lokal skattemyndighet att utan särskild anmälan från den skattskyldige vidtaga den jämkning i nämnda skatt, som av ändringen må betingas.

Lokal skattemyndighet äger jämväl utan särskild anmälan från den skattskyldige upptaga fråga om jämkning av preliminär skatt i övriga i denna paragraf omförmälda fall. Så bör t. ex. ske om skattskyldig åtnjuter folkpension allenast i form av allmän ålderspension med därå belöpande dyrtidstillägg och den preliminära skatten å ålderspensionen med hänsyn till omständighet, som i 1 mom. första stycket under 3) sägs, bör jämkas.

Jämkning må icke ske utan att den skattskyldige beretts tillfälle att yttra sig, därest detta icke uppenbarligen är obehövt. Vid höjning av preliminär skatt utan skattskyldigs medgivande bör iakttagas försiktighet, så att icke för hög sådan skatt uttages.

Är fråga om bruttoinkomst, från vilken skattskyldig är berättigad att göra avdrag för omkostnader till betydande del av inkomsten, bör den lokala skattemyndigheten förordna, att vid beräkning av preliminär skatt enligt skattetabell bruttoinkomsten skall nedsättas med visst belopp eller med viss del av inkomsten eller att skatten i stället för enligt skattetabell skall beräknas efter viss procent av bruttoinkomsten.

Preliminär A-skatt, beräknad efter viss procent av inkomsten i stället för enligt skattetabell, kan komma i fråga vid arbetsanställning av säsongbetonad karaktär, t. ex. beträffande stuveriarbetare och arbetstagare i skogsbruk, ävensom vid anställning, som är avsedd att vara kortare tid än en vecka. I nu nämnda fall må den i 92 § omförmälda centrala uppborädsnämnden, då så finnes påkallat, medgiva att preliminär A-skatt för viss kategori arbetstagare må utgå med viss procent av inkomsten i stället för enligt skattetabell.

För äkta makar, som skola sambeskattas, kan det stundom vara ändamålsenligt att preliminär A-skatt utgår med viss procent av inkomsten.

Den bevisning — — — verkligen föreligga.

Vid beslut — — — den skattskyldige.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1951; dock att vad däri stadgas angående ränta å kvarstående skatt icke skall gälla beträffande sådan skatt, som påföres på grund av 1951 års taxering.

MOTIV

KAP. 1

Inledning

Enligt direktiven för den översyn av uppbördssystemet, som uppbörds-sakkunniga ha att företaga, bör bl. a. prövas vilka åtgärder som kunna vidtagas för att vinna närmare överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt; samtidigt bör eftersträvas att i största möjliga utsträckning göra förfarandet oberoende av den skattskyldiges medverkan. Vid översynen bör bl. a. övervägas att utsträcka skyldigheten att gälda preliminär A-skatt till att avse även andra inkomstslag än som nu komma i fråga. Därvid åsyftas i första hand lön vid kortare anställning än en vecka samt biinkomst av tjänst ävensom annan inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet än realisations- och lotterivinster. I fråga om sammanlevande äkta makar bör vidare undersökas, huruvida det är möjligt att vid uttagande av preliminär A-skatt nå bättre överensstämmelse med den slutliga skatten än för närvarande är fallet. För att komma fram till ett riktigare skatteuttag enligt tabell bör vidare övervägas om det lämpligen låter sig göra att upprätta ett än mer differentierat tabellmaterial än som nu står till förfogande.

Avstämningen av den slutliga skatten mot den preliminära har hitintills medfört höga kvarstående skatter för flertalet skattskyldiga. Av undersökningar, som uppbörds-sakkunniga läto verkställa under hösten 1949, framgick att större delen (ca 70 procent) av alla skattskyldiga kunde beräknas bli påförd kvarstående skatt på grund av 1949 års taxering och att den kvarstående skatten därvid kunde beräknas utgöra i medeltal 27 procent av den slutliga skatten (55 procent för jordbrukare, 43 procent för rörelseidkare och 17—23 procent för löntagare). Undersökningarna verkställdes innan debiteringen av slutlig skatt enligt 1949 års taxering var slutförd i hela riket. Förnyade undersökningar ha därefter icke medhunnits; vunna erfarenheter bekräfta dock de gjorda beräkningarna.

Anledningen till att den kvarstående skatten blivit så stor för jordbrukare och rörelseidkare är att söka i det förhållandet, att dessa skattskyldiga påförts preliminär B-skatt, vilken som regel beräknats enligt 1947 års taxering och 1946 års inkomster; dessa voro i allmänhet lägre än inkomsterna under år 1948. Höjning av den preliminära B-skatten på grund av avgiven preliminär deklaration eller jämningsansökan har sällan ägt rum. Där preliminär deklaration eller ansökan om jämkning förekommit, har därmed vanligen åsyftats en sänkning av den preliminära skatten.

Genom vissa av uppördssakkunniga verkställda statistiska undersökningar ha orsakerna till de relativt höga kvarstående skatterna för många löntagare belysts. För skattskyldiga arbetstagare med normal, jämn inkomst är uppördsresultatet relativt gott. Däremot är uppördsresultatet otillfredsställande i fråga om arbetstagare med inkomst av bisyssla och tillfälligt arbete, korttidsanställda arbetstagare samt arbetstagare, som samtaxerats med andre maken. För ett avsevärt antal arbetstagare är vidare orsaken till den höga kvarstående skatten att söka i brister på taxeringsväsendets område ävensom i det förhållandet, att vid taxering medgivna ortsavdrag — särskilt gäller detta ortsavdragen vid den kommunala taxeringen — äro lägre än de belopp, som de skattskyldiga anses behöva till underhåll för sig själva och sina anhöriga (de skattskyldigas s. k. existensminimum) och vilka förbehållas de skattskyldiga vid löneavdrag för preliminärskatt. Vid låga inkomster kan därför ofta det förhållandet inträffa, att slutlig skatt påföres, som allenast till ringa del eller icke alls täckes av någon preliminär skatt, när löneavdrag för sistnämnda skatt icke kunnat verkställas.

De sakkunnigas nu framlagda förslag berör i huvudsak löneavdrag å inkomst av korttidsanställningar, bisysslor och tillfälligt arbete. Därest detta förslag genomföres, torde några av de mest framträdande orsakerna till de kvarstående skatterna för löntagarna elimineras. De brister i uppördssystemet, som sammanhånga med att ortsavdragen äro lägre än »existensminimum» vid löneavdrag för preliminär skatt, kunna avhjälpas endast genom att dessa ortsavdrag höjas; frågan om sådan höjning har, såvitt gäller de kommunala ortsavdragen, varit föremål för utredning av en särskild kommitté (ortsavdragskommittén), som i dagarna avlämnat betänkande med förslag i ämnet. Frågan om en bättre överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt för äkta makar, som båda ha inkomst av tjänst, torde icke kunna lösas på ett tillfredsställande sätt med mindre sambeskattningen avskaffas. Vidare må anmärkas, att eftersom den slutliga skatten beräknas efter taxering, storleken av den kvarstående skatten påverkas av taxeringsmyndigheternas i efterhand verkställda bedömande av inkomsten. Äro taxeringarna felaktiga, vilket av olika orsaker stundom är fallet, måste uppördsresultatet bli dåligt, även om uppördssystemet i och för sig är tillfredsställande. Frågan om åtgärder för förbättrande av taxeringsförfarandet ligger emellertid utanför uppördssakkunnigas uppdrag.

Slutligen må framhållas, att en fullgod överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt för löntagarnas del icke kan erhållas, såvida icke skattereglerna avsevärt förenklas. Sålunda borde de nuvarande avdragen av olika slag från inkomst av tjänst och de allmänna avdragen ersättas med schablonavdrag. Vidare borde för inkomster upp till ett belopp av ca 7 000 å 8 000 kronor beskattningen vara helt proportionell; under denna inkomstgräns befinner sig det stora flertalet löntagare. Därest dylika förändringar vidtoges i vårt skattesystem, skulle grunden vara lagd för vad de sakkunniga anse vara ett framtidsmål för arbetet på att förbättra vårt uppördssystem: att göra den preliminära skatten definitiv för flertalet löntagare med enbart

löneinkomst eller sådan inkomst jämte mindre biinkomst. Härigenom skulle ernås betydande förbättringar och förenklingar beträffande uppbördsförfarandet och därjämte skulle det mesta av det arbete försvinna, som nu nedlägges på taxeringen av ifrågavarande löntagare.

KAP. 2

Olika slag av preliminär skatt och grunderna för användning av de olika skattelagen, m. m.

A. Gällande bestämmelser

Preliminär skatt utgöres enligt 3 § uppbördsförordningen såsom preliminär A-skatt, preliminär B-skatt och preliminär C-skatt.

Preliminär A-skatt utgöres för sådan inkomst av tjänst, som helt eller delvis utgår i penningar och som hänför sig till den skattskyldiges huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst. Med tjänst likställes rätt till pension, livränta och undantagsförmåner samt sådant periodiskt understöd eller sådan därmed jämförlig periodisk intäkt, varför givaren enligt 22, 25 eller 29 § kommunalskattelagen är berättigad till avdrag. Preliminär A-skatt utgår med belopp, som angives i skattetabell, eller med viss procent av inkomsten.

Preliminär B-skatt utgöres av skattskyldig, som icke åtnjuter sådan inkomst av tjänst, som i föregående stycke avses. Preliminär B-skatt utgöres för inkomster från den skattskyldiges samtliga förvärvskällor ävensom för förmögenhet samt utgår enligt debitering på grundval av verkställd taxering.

Preliminär C-skatt utgöres av skattskyldig, som har att erlægga preliminär A-skatt, därest den skattskyldige åtnjuter jämväl annan inkomst än av tjänst och tillfällig förvärvsverksamhet. Preliminär C-skatt utgår liksom preliminär B-skatt enligt debitering på grundval av verkställd taxering. Föresättning för preliminär C-skatt är dock, att inkomsten av annan förvärvskälla än av tjänst och tillfällig förvärvsverksamhet utgör minst en femtedel av den sammanlagda uppskattade inkomsten, dock minst 600 kronor. Den preliminära C-skatten skall utgå för inkomst av andra förvärvskällor än tjänst och tillfällig förvärvsverksamhet. Därest den skattskyldige i fall varom nyss sagts äger förmögenhet, skall preliminär C-skatt utgå jämväl för förmögenheten. Preliminär C-skatt har hitintills påförts i mycket begränsad omfattning.

Från nu angivna huvudregler, att preliminär A-skatt utgår å inkomst från den skattskyldiges huvudsakliga arbetsanställning, att preliminär B-skatt påföres skattskyldig som icke åtnjuter sådan inkomst men väl annan inkomst samt att preliminär C-skatt påföres jämte preliminär A-skatt vid vissa fall av blandad inkomst, gälla åtskilliga undantag. Sålunda stadgas i

3 § sista stycket uppbördsförordningen, att om skattskyldig, som åtnjuter sådan inkomst av tjänst att enligt vad ovan angivits preliminär A-skatt bör utgöras, är berättigad till avdrag för omkostnader till betydande del av inkomsten eller om skattskyldig förutom nyssnämnda inkomst åtnjuter annan i förhållande därtill betydande inkomst av tjänst eller av annan förvärvskälla eller om skattskyldig uppbär den huvudsakliga delen av inkomsten av tjänst icke från arbetsgivaren utan från allmänheten, må den lokala skattemyndigheten meddela förordnande, att den skattskyldige skall, i stället för att erlägga preliminär A-skatt eller sådan skatt jämte preliminär C-skatt, erlägga preliminär B-skatt. Dyligt förordnande må jämväl meddelas, då eljest särskilda omständigheter därtill föranleda.

I anvisningarna till 3 § uppbördsförordningen framhålles, att lokal skattemyndighet med stöd av nyss återgivna stadgande kan i fall, då beräkning av preliminär skatt enligt skattetabell eller med viss procentsats skulle visa otillfredsställande resultat, på ansökan av skattskyldig eller på eget initiativ förordna, att sådan skatt skall utgå med belopp, som grundar sig på taxering och anges å debetsedeln, d. v. s. att preliminär B-skatt skall utgå i stället för preliminär A-skatt. Sådana fall kunna vara för handen, då fråga är om bruttoinkomst, från vilken skattskyldig är berättigad att göra avdrag för omkostnader till betydande del av inkomsten, t. ex. inkomst som åtnjutes av provisionsresande eller arbetstagare, vilka ha att själva bekosta material för arbetet. Då skattskyldig väl åtnjuter inkomst av tjänst i kommunalskattelagens mening men icke uppbär inkomsten av arbetsgivare, kan löneavdrag icke ske och preliminär skatt ej heller beräknas enligt skattetabell eller med viss procentsats; såsom exempel å sådana skattskyldiga nämnes viss serveringspersonal.

I samma anvisningar uttalas vidare, att det även vid vissa andra inkomst- och anställningsförhållanden kan visa sig ändamålsenligt att uttaga preliminär B-skatt i stället för preliminär A-skatt. Så kan t. ex. vara fallet, då skattskyldig har anställning hos ett flertal arbetsgivare utan att någon av dessa kan anses vara huvudsaklig arbetsgivare eller då skattskyldig jämte den huvudsakliga inkomsten av tjänst har inkomst av bisysslor eller eljest annan i förhållande till förstnämnda inkomst betydande inkomst av annan förvärvskälla än tjänst. Vidare kan det befinnas lämpligt att tillämpa debiteringsmetoden, då fråga är om exempelvis vissa grupper av stuveriarbetare, arbetstagare i skogsbruk eller anläggningsindustri eller hemarbetare, sysselsatta inom vissa industrier. Med hänsyn till de i hög grad varierande anställnings- och inkomstförhållandena kunna mera detaljerade anvisningar icke lämnas rörande de fall, då debiteringsmetoden bör användas. Såsom allmän regel gäller emellertid, att den metod för beräkning av preliminär skatt bör tillämpas, som är för den skattskyldige lämpligast. Vid bedömandet härav skall jämväl beaktas, att den metod som ur nyssnämnda synpunkt bör tillämpas icke innebär en oskäligen belastning för arbetsgivaren och icke medför väsentligt större avvikelse mellan preliminär och slutlig skatt än annan metod.

Varken i 3 § uppbördsförordningen eller i anvisningarna till nämnda paragraf har närmare angivits, vad som skall anses som »betydande del av inkomsten», resp. »betydande inkomst». Rörande tolkningen av uttrycket »betydande» i dessa sammanhang har centrala uppbördsnämnden meddelat följande förklaring:¹

Om de omkostnader för vilka den skattskyldige är berättigad till avdrag uppgå till mera än 25 procent av inkomsten, få omkostnaderna i regel anses som betydande, varför preliminär B-skatt i sådant fall kan komma i fråga.

Om en skattskyldig med inkomst av tjänst från en huvudsaklig arbetsanställning vid sidan därav har inkomst av bisysslor eller tillfällig förvärvsverksamhet och sistnämnda inkomster sammanlagt uppgå till mera än 25 procent av den sammanlagda uppskattade inkomsten, dock minst 600 kronor, torde nämnda inkomster vid sidan av huvudinkomsten böra anses som betydande. I sådant fall torde i regel böra uttagas preliminär B-skatt.

Om den skattskyldige jämte den huvudsakliga inkomsten av tjänst har inkomst av annan förvärvskälla än tjänst och tillfällig förvärvsverksamhet och sistnämnda inkomst uppgår till mera än 25 procent av den sammanlagda uppskattade inkomsten, dock minst 600 kronor, torde även här inkomsten vid sidan av den huvudsakliga inkomsten av tjänst böra anses som betydande och i följd härav vederbörande i regel påföras preliminär B-skatt.

Här bör dock framhållas, att nu nämnda regler icke utesluta, att preliminär B-skatt kan användas även i andra fall liksom att å andra sidan preliminär A-skatt eller, där fråga är om inkomst av tjänst jämte inkomst av annan förvärvskälla än tjänst och tillfällig förvärvsverksamhet, A-skatt jämte C-skatt kan komma i fråga. Erinras bör därjämte, att om allenast debetsedel å preliminär A-skatt utfärdas för en skattskyldig, som har biinkomster vid sidan av inkomst av tjänst, preliminär skatt kan uttagas även å biinkomsterna, om den skattskyldige jämlikt 48 § 1 mom. uppbördsförordningen hos arbetsgivaren begär, att högre löneavdrag skall verkställas än eljest skolat ske. Vidare torde böra anmärkas, att om en skattskyldig med tjänsteinkomst är berättigad till avdrag för omkostnader till betydande del av inkomsten, preliminär B-skatt kan ersättas med preliminär A-skatt jämte beslut av den lokala skattemyndigheten, att löneavdrag å tjänsteinkomsten skall verkställas med ett med hänsyn till omkostnadsavdraget fastställt lägre belopp. I sistnämnda fall förutsättes givetvis samråd med den skattskyldige. Vid bedömandet av på vilket sätt preliminär skatt skall uttagas, skall som allmän regel gälla, att den metod bör tillämpas, som är för den skattskyldige lämpligast. Vid bedömandet härav skall jämväl beaktas, att den metod som ur nyssnämnda synpunkt bör tillämpas icke innebär en oskäligen belastning för arbetsgivaren och icke medför väsentligt större avvikelse mellan preliminär och slutlig skatt än annan metod.

Med det härovan angivna fall, där en skattskyldig med inkomst av tjänst är berättigad till avdrag för omkostnader till betydande del av inkomsten, må jämföras det fall, där en skattskyldig med inkomst av tjänst har utgifter till betydande belopp för t. ex. periodiskt understöd eller pensionsförsäkringsavgift, för vilka utgifter han äger njuta s. k. allmänt avdrag vid taxering.

B. Uppbördssakkunnigas förslag

För uttagande av preliminär A-skatt förutsättes för närvarande, att den skattskyldiges arbetsgivare verkställer löneavdrag för skatten. Arbetsgivarens avdragsskyldighet är begränsad till sådana skattskyldiga, som ha sin

¹ Centrala uppbördsnämndens meddelande nr 7/1946.

huvudsakliga arbetsanställning hos arbetsgivaren. Å andra sidan innebär icke det förhållandet att den skattskyldige har att utgöra preliminär B-skatt i och för sig hinder för löneavdrag. Även för arbetstagare med preliminär B-skatt är arbetsgivare skyldig verkställa löneavdrag å arbetstagares inkomst av huvudsaklig arbetsanställning; om särskilda svårigheter för verkställande av löneavdrag föreligga, kan dock befrielse härifrån meddelas.

Såsom i kap. 3 närmare utvecklas, föreslå uppördssakkunniga utvidgning av arbetsgivarnas avdragsskyldighet till att omfatta jämväl annan inkomst av tjänst än sådan, som hänför sig till den skattskyldiges huvudsakliga arbetsanställning, ävensom viss inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet (tillfälligt arbete).

Avdragsskyldigheten är för närvarande begränsad till anställning om minst en veckas tid. Denna begränsning föreslås skola bortfalla.

Utvidgningen av avdragsskyldigheten måste medföra att användningsområdet för preliminär A-skatt vidgas. Uppördssakkunniga ha övertvägt, i vilken utsträckning ändrade bestämmelser äro önskvärda beträffande användningen av de olika slagen av preliminär skatt, och därvid funnit följande.

Har skattskyldig endast inkomst av tjänst och tillfälligt arbete bör preliminär skatt beräknad enligt skatttabell eller med viss procent av inkomsten (preliminär A-skatt) uttagas för all sådan inkomst, därest löneavdrag för skatten lämpligen kan ske.

I vissa fall kan löneavdrag å inkomst av tjänst och tillfälligt arbete ej verkställas. Detta gäller bl. a. då den utbetalade lönen utgår helt i natura och alltså ingen kontant lön utbetalas. Dylika fall torde dock vara ganska sällsynta. Åtnjutes *dels* kontant lön och *dels* naturaförmåner, har arbetsgivaren däremot att verkställa löneavdrag å den kontanta lönen, därvid skatten beräknas å summan av nämnda lön och värdet av naturaförmånerna.

Vidare föreligger ett undantagsfall, då den skattskyldige väl åtnjuter inkomst av tjänst i kommunalskattelagens mening men icke uppbär inkomsten från arbetsgivaren utan från allmänheten. Såsom exempel å dylika skattskyldiga kan nämnas sådan serveringspersonal, som icke åtnjuter någon kontant lön från arbetsgivaren utan i stället äger uppbära serveringsavgifter från allmänheten. Härvid bör dock erinras om att enligt för restaurangerna gällande kollektivavtal är den serveringspersonal, som beröres av avtalet, skyldig att i samband med redovisningen av dagskassan dag för dag till restaurangens kassa inleverera intjänade serveringsavgifter, beräknade till viss procent av omsättningssumman. De sålunda samlade serveringsavgifterna utbetalas till vederbörande med jämna mellanrum och likställas därvid med från arbetsgivaren utbetald kontant lön, varå löneavdrag kan ske. Vidare må framhållas, att om serveringspersonal (t. ex. å kaféer) utöver serveringsavgifter uppbär viss kontant lön, arbetsgivaren som regel är skyldig att verkställa löneavdrag å den kontanta lönen, därvid skatten beräknas å summan av lönen och beräknade värdet av serveringsavgifterna.

I de nu nämnda fall, där löneavdrag ej kan ske, kan ej heller preliminär A-skatt uttagas. I stället får preliminär B-skatt påföras.

Om skattskyldig är berättigad att göra avdrag för omkostnader till betydande del av inkomsten, t. ex. provisionsresande med höga resekostnader eller arbetstagare, som har att själv bekosta material för arbetet, kan enligt anvisningarna till 3 § uppbördsförordningen debiterad skatt påföras honom. I dessa fall synes emellertid vara mera ändamålsenligt, att den lokala skattemyndigheten förordnar, att preliminär A-skatt skall utgå men att skatten skall beräknas antingen enligt skattetabell å allenast viss del av bruttoinkomsten eller å bruttoinkomsten, nedsatt med visst belopp, eller med viss procent av samma inkomst. Preliminär A-skatt beräknad enligt viss procentsats synes också vara att föredraga framför debiterad preliminär skatt vid arbetsanställning av säsongbetonad karaktär, t. ex. beträffande stuveriarbetare och arbetstagare i skogsbruk. Preliminär A-skatt torde för övrigt redan nu tillämpas i angivna fall i avsevärd omfattning, sedan centrala uppbördsnämnden i olika sammanhang förklarat att så skall ske.

Att helt avvisa preliminär B-skatt i nu nämnda och andra fall synes dock icke vara lämpligt. Särskilda omständigheter kunna föranleda, att den preliminära skatten i vissa undantagsfall bör utgå i denna form.

Har den skattskyldige endast inkomst från annan förvärvskälla än sådan inkomst av tjänst och tillfälligt arbete, varom tidigare talats, skall den preliminära skatten uppenbarligen utgå i form av preliminär B-skatt och betalas av den skattskyldige själv.

Härefter återstår att överväga efter vilka grunder den preliminära skatten skall uttagas vid fall av blandad inkomst. I princip bör här utgå preliminär A-skatt å all inkomst av tjänst och tillfälligt arbete, varå löneavdrag kan ske, samt preliminär C-skatt utan löneavdrag å övrig inkomst. Sistnämnda skatteslag har visserligen hittills kommit till ringa användning och i de yttranden, som uppbördssakkunniga införskaffat från länsstyrelserna angående erfarenheterna av tillämpningen av det nya uppbördssystemet, ha önskemål framförts om att avskaffa sagda skatt. Detta förhållande bör dock ses i samband med att *dels* C-skattens tillämpningsområde begränsats genom att B-skatt kan påföras om den skattskyldige vid sidan av tjänsteinkomst åtnjuter betydande biinkomster, överstigande en fjärdedel av den sammanlagda inkomsten, och *dels* arbetsgivarna för närvarande äro skyldiga att verkställa löneavdrag även om preliminär B-skatt påföres. Av skäl, som anföras i kap. 3, ha emellertid uppbördssakkunniga funnit sig böra föreslå, att arbetsgivarnas avdragsskyldighet för preliminär B-skatt skall upphöra, och vid sådant förhållande kommer frågan i ett helt nytt läge. Ett borttagande av avdragsskyldigheten för den preliminära B-skatten förutsätter nämligen, att dess tillämpning beträffande inkomst av tjänst och tillfälligt arbete avsevärt begränsas. Å andra sidan är användandet av preliminär A-skatt begränsat till nämnda inkomstslag. Då vid fall av blandad inkomst den på hela inkomsten belöpande preliminära skatten bör uttagas, därav skatten på inkomst av tjänst och tillfälligt arbete i form av preliminär A-skatt, blir det nödvändigt att skatten å övriga inkomster uttages i form av debiterad skatt, d. v. s. enligt för närvarande gällande grunder såsom preliminär C-skatt.

Det kan nämnas, att det finska källskattesystemet bygger på en liknande princip. I Finland innehålles förskottsskatt på all inkomst av lön, pension och livränta, varvid till lön jämväl torde räknas vad som här betecknas som inkomst av tillfälligt arbete, och vidare å bankräntor samt utdelningar å obligationer och aktier m. fl. till inkomst av kapital hänförliga inkomstslag. Å övriga inkomster påföres en debiterad preliminär skatt att erläggas av den skattskyldige själv. Är inkomsten av tjänst m. m. ringa i förhållande till den sammanlagda inkomsten (högst 10 procent därav), påföres den skattskyldige en debiterad preliminär skatt å hela inkomsten, fastän samtidigt skatteinnehållande sker å tjänste- och kapitalinkomsterna.

En tillämpning av det finska systemet på svenska förhållanden skulle innebära, att man skulle röra sig med allenast preliminär A-skatt med löneavdrag å all inkomst av tjänst och tillfälligt arbete samt debiterad preliminär skatt utan löneavdrag å all annan inkomst. Det synes föreligga anledning att överväga, huruvida icke ett sådant system bör införas även hos oss.

Uppbördssakkunniga ha även diskuterat möjligheten att låta A- och C-skatt utgå i sådana fall där inkomsten vid sidan av tjänsteinkomsten och inkomsten av tillfälligt arbete uppgår till mellan 25 och 75 procent av den sammanlagda inkomsten. Om sidoinkomsten överstege 75 procent, resp. understege 25 procent av den sammanlagda inkomsten, skulle vederbörande påföras enbart B-skatt, resp. enbart A-skatt.

Såsom framgår av det föregående, hålla uppördssakkunniga i princip före att användningsområdet för den preliminära A-skatten bör utvidgas avsevärt. Man kan ifrågasätta, om denna utvidgning bör gå så långt som enligt det finska systemet eller om utvidgningen kan begränsas enligt nyss antydda eller annat liknande förslag. De sakkunniga äro ej beredda att i förevarande betänkande taga definitiv ståndpunkt till denna fråga utan anse sig böra uppskjuta ställningstagandet till dess de sakkunnigas senare betänkande avlämnas. För det slutliga bedömandet torde remissyttrandena över det nu framlagda förslaget vara av värde. De sakkunniga föreslå därför att liknande regler, som för närvarande tillämpas vid fall av blandade inkomster, tills vidare skola i huvudsak gälla vid påföring av preliminär skatt, då annan inkomst föreligger jämsides med inkomst av tjänst och av tillfälligt arbete. Om sålunda en skattskyldig åtnjuter *dels* inkomst av tjänst och tillfälligt arbete och *dels* annan inkomst och denna senare inkomst är betydande i förhållande till den sammanlagda uppskattade inkomsten, d. v. s. uppgår till minst en fjärdedel av den sammanlagda inkomsten, bör den lokala skattemyndigheten äga förordna att preliminär B-skatt skall påföras för den skattskyldiges sammanlagda inkomst och förmögenhet. Understiger sidoinkomsten angivna del av den sammanlagda inkomsten, bör som regel allenast preliminär A-skatt påföras. Den lokala skattemyndigheten bör dock där så prövas lämpligt äga ersätta B-skatten med A-skatt jämte C-skatt, respektive komplettera A-skatten med debetsedel å C-skatt. Där allenast debetsedel å A-skatt utfärdas, bör den skattskyldige, därest han vill undvika

kvarstående skatt, själv ombesörja — genom höjning av löneavdraget eller genom egen inbetalning av ytterligare skatt — att överensstämmelse vinnes mellan den preliminära och den slutliga skatten.

De sakkunniga äro väl medvetna om att ett dylikt system kan medföra risk för höga kvarstående skatter, nämligen om skattskyldiga med preliminär A-skatt och en relativt stor sidoinkomst av t. ex. fastighet eller kapital icke vidtaga några åtgärder för förhöjt skatteuttag. Ett sådant resultat är givetvis icke tillfredsställande. De därmed förknippade olägenheterna torde dock främst drabba de skattskyldiga själva; risken för en definitiv skatteförlust är skäligen ringa, enär ifrågavarande skattskyldiga väl oftast besitta en jämförelsevis god ekonomisk ställning.

Härtill kommer ett skäl, som visserligen icke varit avgörande för de sakkunniga men vartill dock viss hänsyn i nuvarande läge får tagas, det nämligen att en vidgad användning av preliminär C-skatt kan medföra ökat arbete och kostnadsökningar för de lokala skattemyndigheterna samt — i den mån skatten blir restförd — för indrivningsmyndigheterna.

De sakkunniga föreslå i kap. 3, att den nuvarande avdragsskyldigheten för preliminär B-skatt skall slopas. De sakkunniga framhålla i samband därmed, att om en arbetstagare med preliminär B-skatt underlåter att erlägga skatten i behörig ordning, den lokala skattemyndigheten bör ersätta den preliminära B-skatten med preliminär A-skatt för tjänsteinkomsten och preliminär C-skatt för inkomsten i övrigt. Bland fall, där det kan vara lämpligt att A-skatt och C-skatt snarast tillämpas i stället för B-skatt, vilja de sakkunniga framhålla t. ex. sådana fall där skogsarbetare i Norrland vid sidan av sin säsongbetonade inkomst såsom skogskörare, skogshuggare och flottare åtnjuta en relativt ringa inkomst av jordbruk. Preliminär B-skatt med lika belopp förfallande till betalning varannan månad är — oavsett om löneavdrag verkställs eller ej — mindre ändamålsenlig för dessa skattskyldiga, som uppbära sina huvudsakliga inkomster under vinterhalvåret. Allenast preliminär A-skatt förutsätter å andra sidan, att de skattskyldiga själva skulle — för att undvika kvarstående skatt — beräkna och frivilligt inbetala å jordbruksinkomsten belöpande skatt. Att så skulle ske, torde icke kunna förutsättas. Vid överläggningar med uppördssakkunniga ha från arbetsgivarhåll uttalats sympatier för användandet av preliminär C-skatt jämte preliminär A-skatt i förevarande fall, närmast på grund av svårigheterna med löneavdrag vid preliminär B-skatt. Påförande av preliminär A-skatt jämte preliminär C-skatt torde emellertid i dessa fall som regel förutsätta preliminär deklaration eller jämkningsansökan av vederbörande skattskyldiga. Inkomsten av skogskörning, skogshuggning eller flottning deklareraras nämligen i allmänhet som inkomst i jordbruket, varför den lokala skattemyndigheten saknar möjlighet att med ledning av för honom tillgängliga handlingar avgöra, när den preliminära skatten skall påföras på nyssnämnda sätt, eller bedöma inkomstens storlek och dess fördelning på tjänsteinkomst och annan inkomst.

KAP. 3

Utvidgning av arbetsgivarnas skyldighet att verkställa löneavdrag för skatt, olika grunder för beräkning av preliminär A-skatt, m. m.

A. Löneavdrag för preliminär A-skatt

1. Gällande bestämmelser

Preliminär A-skatt skall enligt 3 § uppbördsförordningen utgöras för sådan inkomst av tjänst, som helt eller delvis utgår i penningar och som hänförs till den skattskyldige mottagarens (arbetstagarens) huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst. Med tjänst likställas rätt till pension, livränta och undantagsförmåner samt sådant periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt, varför givaren enligt 22, 25 eller 29 § kommunalskattelagen är berättigad till avdrag. Skatten skall utgå med belopp, som angives i skattetabell, eller med viss procent av inkomsten. Vid utbetalning av sådan inkomst skall enligt 46 § 1 mom. uppbördsförordningen den som utbetalar beloppet (arbetsgivaren) verkställa avdrag till gäldande av arbetstagaren påförd skatt (löneavdrag). Avdragsskyldighet föreligger icke, därest anställningen är avsedd att vara kortare tid än en vecka.

Från löneavdrag äro undantagna *dels* inkomst som åtnjutes vid kortare anställningstider än en vecka (korttidsanställningar), *dels* inkomst av s. k. bisysslor och *dels* diverse andra arbetsinkomster som ur taxeringssynpunkt rubriceras som inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet.

2. Uppbördssakkunnigas förslag

a) Löneavdrag å inkomst av tjänst vid korttidsanställning

Frågan om en begränsning av avdragsskyldigheten med hänsyn till anställningstidens längd har diskuterats vid åtskilliga tidigare uppbördsutredningar. 1924 års uppbördssakkunniga anförde härom:¹

Skyldighet att innehålla medel för gäldande av utskylder påförda anställd personal kan skäligen icke åläggas arbetsgivare beträffande mera tillfällig personal. Skulle dylik skyldighet föreligga utan någon som helst inskränkning, kunde man befara oöverkomliga svårigheter såväl beträffande kontrollen å avdragens behöriga verkställande som även beträffande bokföring av inflytande belopp. Det skulle icke vara möjligt att på det sätt, planen förutsätter, innehålla lika stora belopp månadsvis, utan avsättningarna skulle göras med oregelbundna belopp. En viss gräns måste därför föreskrivas för avskiljande av denna mera tillfälliga personal. Härvid torde böra göras viss skillnad mellan förhållandena inom närings-

¹ SOU 1929:17 s. 45 o. f.

företagen och mera privat anställning. Att exempelvis under förfarandet indraga tillfällig hjälp i hushållet eller liknande tillfälliga tjänare torde uppenbarligen icke vara praktiskt. De sakkunniga föreställa sig, att en lämplig gräns kan uppdragas på det sättet, att från förfarandet avskiljes sådan personal, vars anställningstid icke uppgår, beträffande hushåll till 14 dagar och i övriga företag en vecka.

Dåvarande *skattedirektören K. G. A. Sandström* uttalade i sitt år 1941 avgivna betänkande med allmänna riktlinjer för åstadkommande av tidigare inbetalning av utskylder¹ att i denna fråga alltjämt i huvudsak gällde de erinringar 1924 års uppbördssakkunniga framställt. Enligt Sandströms mening syntes den kontanta betalningsperiod, som i regel borde komma i fråga, nämligen veckotermi- nen, lämpligen böra läggas till grund. Undantag från avdragsskyldigheten syntes därför böra stadgas i fråga om sådana tillfälliga arbetsanställningar, som varat kortare tid än en vecka. Däremot kunde naturligen icke till detta undantag hänföras fall av längre anställningstid än en vecka, även om lönen beräknades per del av vecka eller om bristande arbetstillgång orsakat att arbetstagare endast fick arbeta vissa dagar i var vecka.

Dåvarande *borgmästaren J. Laurin* föreslog i en av honom år 1941 utarbetad PM angående skatteavdrag å vissa slag av inkomster, att löneavdrag skulle verkställas även vid mycket korta anställningar, dock att vid arbete under kortare tid än två dagar eller sexton timmar i veckan löneavdrag skulle verkställas med 10 procent och icke efter skattetablell.

1944 års *uppbördsberedning* föreslog i likhet med 1924 års uppbördssakkunniga och Sandström, att skyldighet att verkställa löneavdrag icke skulle föreligga, därest anställningen vore avsedd att vara kortare tid än en vecka. Beredningen yttrade härom:²

Kortare tidsperiod torde med hänsyn till arbetsgivarnas intresse av att erhålla viss tid för att vidtaga förberedande åtgärder för löneavdrags verkställande icke böra komma i fråga. Genom att bestämma tidsperioden till en vecka komma de lösarbetare, som ofta byta tjänst, att drabbas av löneavdrag och kunna således icke, såsom nu ofta är fallet i följd av svårigheten att nå dem med införsel, undgå att betala skatt.

Under den tid uppbördsförordningen varit i tillämpning ha åtskilliga svårigheter och tvister uppstått vid tolkningen av bestämmelsen i 46 § uppbördsförordningen att avdragsskyldighet icke föreligger, om anställningen är avsedd att vara kortare tid än en vecka. Inom vissa arbetstagargrupper förekommer, att anställningen varar mycket kort tid, någon dag eller t. o. m. endast några timmar, t. ex. bland hamnarbetarna, därvid då bortses från den i varje hamn befintliga ordinarie stuveriarbetarkåren, vars medlemmar som regel äro att betrakta som fast anställda. Frånsett sådana fall av verklig daganställning enligt redan tidigare utvecklade sedvänja har i olika sammanhang uppgivits, att man kunnat förmärka en tendens hos vissa arbetstagare att söka undkomma löneavdrag genom att ofta byta arbetsanställning.

¹ SOU 1941: 5 s. 351.

² SOU 1945: 27 s. 263.

Centrala uppbordsnämnden har i åtskilliga fall meddelat förklaringar, varigenom möjligheten att på detta sätt komma ifrån löneavdrag för skatt bortfallit. Nämnden har sålunda vid tolkning av regeln, att löneavdrag må underlåtas allenast om anställningen från början är avsedd att vara kortare tid än en vecka, förklarat, att om intet avtalats om anställningstidens längd och arbetsgivaren icke med hänsyn till rådande förhållanden kan utgå ifrån att anställningen skall vara kortare tid än en vecka, löneavdrag skall verkställas redan från anställningens början. Har arbetstagare, som varit anställd minst en vecka, gjort uppehåll i arbetet under en kortare period, bör i allmänhet löneavdrag omedelbart verkställas vid nästa utbetalningstillfälle efter det arbetstagaren ånyo inträtt i arbetet.

På en del håll tillämpa arbetsgivarna det systemet, att då lön utbetalas för korttidsanställning av nu omförmälda slag, löneavdrag med tillämpning av 7 § uppborðsförordningen verkställas med 10 procent. Enligt vad de sakkunniga inhämtat, har systemet kunnat tillämpas utan större gnissel. Vissa svårigheter — särskilt för uppborðsmyndigheterna — vid redovisningen av skatten ha dock varit ofrånkomliga.

Av det anförda torde framgå, att den praktiska tillämpningen av det nya uppborðssystemet i viss grad försvårats av bestämmelsen om att anställning skall vara minst en vecka för att löneavdrag för skatt skall verkställas. Åtgärder för att undanröja rådande missförhållanden ha påkallats icke allenast av uppborðsmyndigheterna utan även och kanske främst från arbetsgivar- och arbetstagarhåll.

I anslutning till nu gällande regler om avdragskyldigheten bör med korttidsanställning avses huvudsaklig anställning under kortare tid än en vecka. Gränsen mellan tillfällig förvärvsverksamhet och korttidsanställning kan mången gång vara mycket vag. Skillnaden är att söka däri, att den förstnämnda förvärvsverksamheten ligger så att säga utanför vederbörandes ordinarie anställningssfär, under det att för den korttidsanställda anställningen som sådan utgör den inkomstkälla, varav han — åtminstone för tillfället — har sin huvudsakliga tjänsteinkomst. Om en arbetstagare är korttidsanställd, innebär detta givetvis icke att han för alltid hänföres till kategorien korttidsanställda. Det är således icke ovanligt, att en arbetare, som slutat en längre arbetsanställning, i väntan på ny stadigvarande anställning åtager sig kortare arbeten någon dag eller några få dagar i sänder. Inom vissa yrkesgrupper är dock korttidsanställning den normala anställningsformen. Vidare måste till denna kategori hänföras en del personer, som äro ohågade för regelbundet arbete men som dock emellanåt antaga tillfälliga anställningar.

För inkomsttagare, som avsiktligt genom upprepade korttidsanställningar undgått löneavdrag men likväl fått inkomsterna beskattade, blir resultatet endast, att de i stället för att vid inkomstens intjänande få vidkännas löneavdrag för den på inkomsten belöpande skatten, bli påförda kvarstående skatt, som de sedan andra året efter det de haft inkomsten i regel få mycket svårt att erlagga. Man är då för dessa skattskyldiga kvar vid den tidigare otillfredsställande ordningen med omfattande restindrivning.

Även för sådana skattskyldiga, som icke på detta sätt velat undkomma löneavdrag för den preliminära skatten men som likväl — på grund av anställningens art — i stor utsträckning få sitt uppehälle genom inkomst av korttidsanställningar, är nu rådande system till stor nackdel. Både för deras skull och för att förhindra skatteflykt på sätt ovan angivits är det angeläget att utsträcka avdragsskyldigheten till att omfatta de korttidsanställda.

För att reglerna för beräkandet av löneavdraget skola bli så enkla som möjligt, bör till en början avdragsskyldigheten vid korttidsanställning begränsas att avse preliminär A-skatt. Avdrag vid korttidsanställning för debiterad skatt, d. v. s. för preliminär B-skatt eller för kvarstående skatt, skulle — det ligger i sakens natur — vara mycket besvärligt att verkställa; i flertalet fall skulle sådant avdrag helt enkelt icke kunna ske.

Preliminär A-skatt beräknas för närvarande antingen enligt skattetabell eller med viss procent (10 eller 15) av inkomsten. Avser inkomsten bestämd tidsperiod, skall skatten beräknas enligt tabell. Uppbäres inkomsten endast för en del av eljest tillämplig, i skattetabellerna upptagen avlöningsperiod, t. ex. för en del av en vecka, skall jämlikt 6 § uppbördsförordningen skatten framräknas på visst i nämnda paragraf närmare angivet sätt. Detta tillväggångssätt har i praktiken visat sig vara ganska besvärligt att tillämpa och kan därför så mycket mindre föreskrivas beträffande de korttidsanställda. Centrala uppbördsnämnden har beträffande tolkningen av 6 § uppbördsförordningen meddelat en förklaring av innehåll, att om en arbetstagare slutar eller börjar en anställning under en normal, i skattetabellerna upptagen avlöningsperiod om bl. a. vecka, hinder icke föreligger för arbetsgivaren — med hänsyn till den relativt sett ringa betydelse ur skatteuppbördssynpunkt omräkning av skattebeloppet enligt i 6 § uppbördsförordningen angivna grunder skulle äga — att utan sådan omräkning direkt för det utbetalade beloppet ur skattetabellen avläsa den mot beloppet svarande skatten. Löneavdrag enligt detta system för de korttidsanställda vore i och för sig tänkbart. Skattetabellerna upptaga emellertid som lägsta inkomst för vecka belopp om 20—30 kronor med häremot svarande skattebelopp om en krona. Vid utbetalning av lön för dag skulle då som regel löneavdrag icke kunna ske och i varje fall ge ett mycket dåligt uppbördsresultat.

Å inkomst av korttidsanställning bör i stället löneavdrag verkställas antingen såsom i Finland enligt en i skattetabellerna intagen avdelning för dagsinkomst eller med viss procent av inkomsten.

Liksom de i skattetabellernas avdelningar för avlöningsperioder om vecka, tio dagar, fjorton dagar (två veckor) och månad upptagna skattebeloppen äro beräknade under förutsättning bl. a., att inkomst åtnjutes under hela året och med samma belopp för varje avlöningsperiod, måste skattebeloppen i en avdelning för dagsinkomst uträknas under antagande, att inkomst åtnjutes med samma belopp för varje arbetsdag under året, d. v. s. under ca 300 dagar. Löneavdraget bör med andra ord utgöra $\frac{1}{300}$ av skatten på en årsinkomst, som är 300 gånger större än dagsinkomsten. Det är vis-

serligen icke sannolikt, att en arbetstagare, som huvudsakligen uppbär avlöning per arbetsdag, verkligen alltid arbetar hela året om. I följd härav torde årsinkomsten och följaktligen också den sammanlagda skatten som regel vara lägre än vad fallet blir enligt nämnda beräkningsgrund. Tillämpning av dagtabellen skulle i sådant fall medföra för högt löneavdrag.

På grund härav borde måhända övervägas att räkna ut avdragsbeloppen i tabellen på en lägre årsinkomst. Men detta skulle å andra sidan få till följd, att dagtabellen skulle innehålla avdragsbelopp, proportionellt sett lägre än avdragsbeloppen i veckotabellen. Detta kan icke gärna godtagas. En avsevärd risk skulle då föreligga, att åtskilliga arbetstagare skulle övergå från veckoanställning till anställning per dag eller i varje fall kräva av arbetsgivarna, att skatten uträknades enligt dagtabellen. Löneavdraget enligt dagtabellen bör därför vara så beräknat, att detsamma proportionellt sett icke understiger löneavdraget enligt veckotabell. De finska tabellerna för dagsinkomst synas bygga på denna princip.

Därest löneavdrag å inkomst av korttidsanställning skall beräknas enligt skattetablell, måste varje skattetablell kompletteras med en avdelning för dagsinkomst. Detta spörsmål beröres närmare i kap. 6.

Tidigare har omnämnts, att löneavdraget å dagsinkomst också kan beräknas efter viss procent av inkomsten. I följande avsnitt behandlas frågan om löneavdrag å inkomst av bisyssla. Därvid förordas att löneavdrag å sådan inkomst skall verkställas med 25 procent. Samma avdragsprocent förordas i ett senare avsnitt jämväl för avdrag å inkomst av tillfälligt arbete och å oregelbundet inflytande inkomster. För arbetsgivarna är det önskvärt med en generell procentsats i sådana fall, där löneavdrag skall verkställas med viss procent av inkomsten. Löneavdrag med 25 procent synes emellertid icke kunna föreskrivas såsom undantagslös regel beträffande inkomst av korttidsanställning. Procenttalet är väl högt med hänsyn till att inkomsten för flertalet skattskyldiga med korttidsanställning torde vara ganska låg. Avdrag med högst 15—20 procent torde härvid kunna komma i fråga.

Löneavdrag å inkomst av korttidsanställning enligt dagtabell eller efter nyssnämnda procent av inkomsten torde som regel ge ungefär samma uppborädsresultat. Ur denna synpunkt torde åt intetdera alternativet böra givas markerat företräde.

Vid valet av den ena eller den andra linjen böra de praktiska hänsynen fälla avgörandet. Det system bör komma till användning, som är bekvämast att tillämpa. Vid överläggningar mellan representanter för olika arbetsgivarorganisationer och uppborädsakkunniga ha meningarna hos nämnda representanter varit delade på denna punkt. Flertalet uttalanden ge dock företräde åt ett system med dagtabell. Det har emellertid även framhållits, att inom vissa näringsgrenar, särskilt inom stuverinärningen och restaurangbranschen, ett procentuellt avdrag vore att föredraga på grund av korttidsanställningarnas art. Så är det t. ex. mången gång svårt att tillämpa dagtabell för en extra hamnarbetare, vilken som regel uppbär sin ersättning

mycket oregelbundet. För de större restaurangerna med en mycket heterogen samling korttidsanställda med olika hemorter befaras användande av olika dagtabeller medföra ett avsevärt merarbete.

Med anledning av vad som framkommit vid nyssnämnda överläggningar vilja uppborrdssakkunniga förorda, att löneavdrag å inkomst av korttidsanställning skall beräknas till belopp, som angivas i särskilda i skattetabellerna intagna avdelningar för dagsinkomst, därvid dock hinder icke bör möta för centrala uppborrdsnämnden att för viss bransch eller viss ort lämna medgivande att i stället använda lämplig procentsats.

Framhållas bör emellertid, att löneavdrag enligt skattetabell eller efter viss av centrala uppborrdsnämnden fastställd procentsats förutsätter, att arbetstagaren överlämnat debetsedel till arbetsgivaren. Har så ej skett, skall löneavdraget verkställas med tjugufem procent av inkomsten liksom eljest, då arbetsgivaren ej erhållit arbetstagarens debetsedel. I praktiken kommer det sannolikt ganska ofta att inträffa, att korttidsanställd icke överlämnar debetsedel till arbetsgivaren, och löneavdrag med tjugufem procent, d. v. s. samma avdrag som föreslås å inkomst av bisyssla m. m., torde därför bli vanligt även beträffande de korttidsanställda.

b) Löneavdrag å inkomst av tjänst i form av bisyssla

Sandström omnämnde icke direkt inkomst av bisyssla i sitt betänkande med allmänna riktlinjer för åstadkommande av tidigare inbetalning av utskylder. Under rubriken »Skatteavdragens beräkning, då inkomst uppbäres från flera arbetsgivare för samma tid», vilket ju även avser det förhållandet, då skattskyldig dels uppbär lön från sin huvudarbetsgivare och dels ersättning för bisyssla från annan arbetsgivare, anförde han:¹

Då inkomst uppbäres från flera arbetsgivare för en och samma tidsperiod, leda de föreslagna tabellerna uppenbarligen till för låg primärbeskattning av den skattskyldige. Han får hos båda arbetsgivarna tillgodoräkna sig ortsavdrag, och progressionen, som bygger å den samlade inkomsten, får tydligtvis icke i erforderlig utsträckning göra sig gällande.

I Tyskland har denna fråga lösts så, att ett nytt skattekort med särskild beteckning utfärdas för varje extra anställning, därvid föreskrives att den verkliga utgående lönen skall höjas med visst belopp, innan avdragstabellen tillämpas.

För vårt lands vidkommande torde ingen praktisk lösning av spörsmålet stå till buds, om också mångahanda teoretiskt tänkbara lösningar kunna anföras; exempelvis att ålägga arbetstagaren att hos arbetsgivarna anmäla sin dubbelanställning samt att tillika föreskriva, att den ene arbetsgivaren då skall tillämpa en högre tariff eller, vilket i sak blir detsamma, liksom i Tyskland beräkna skatteavdraget å en högre lön än den verkliga utgående. Allt detta skulle dock medföra betydande besvär för arbetsgivaren och synes av detta skäl icke böra ifrågasättas. Den rättelse, som äger rum vid påföljande års taxering, torde här få anses tillräcklig.

Utredningsmannen föreslår således att även i fall av dubbelanställningar de vanliga skatteavdragen skola äga rum å varje särskild löneinkomst.

Enligt *Laurin* skulle skatteavdrag som regel verkställas å inkomst av tjänst, sålunda även å inkomst av bisyssla. Å sistnämnda slag av inkomst

¹ SOU 1941: 5 s. 372 o. f.

skulle skatteavdrag ske med 10 procent men endast under förutsättning att beloppet utbetalades av statlig eller kommunal myndighet, juridisk person eller bokföringsskyldig rörelseidkare, att beloppet uppginge till minst 10 kronor och att mottagaren förut under året från samme person mottagit 200 kronor.

Enligt 1944 års uppbördsberedning¹ skulle preliminär A-skatt icke utgå och löneavdrag i sådant fall icke heller verkställas å inkomst av bisyssla (och av tillfällig förvärvsverksamhet). Då preliminärskatten utgick enligt debitering, kunde hänsyn tagas till inkomst av bisysslor därigenom, att skattebeloppet bestämdes så, att det avsåge även nämnda inkomst. Avdrag för hela skatten komme därvid att ske å inkomsten från den huvudsakliga arbetsanställningen. Beräknades preliminärskatten enligt tabell eller efter viss procentsats, och hade skattskyldig inkomst av bisyssla (eller av tillfällig förvärvsverksamhet), vilken inkomst icke var så stor i förhållande till den sammanlagda inkomsten, att debiterad preliminär skatt för den förra skulle utgöras, hade vederbörande möjlighet att få preliminärskatten uttagen även för nyssnämnda inkomst(er). Den arbetsgivare, som skulle verkställa löneavdrag, skulle nämligen på begäran av arbetstagaren vara skyldig att göra dylikt avdrag med större belopp än den preliminära skatten enligt tabell eller vederbörlig procentsats utgjorde.

I åtskilliga yttranden över 1944 års uppbördsberednings betänkande uttalades önskemål om att preliminärskatten obligatoriskt skulle avse även inkomst av bisysslor.

För närvarande föreligger icke någon skyldighet för arbetstagare med preliminär A-skatt att vidkännas avdrag för skatt å inkomst av bisysslor. Enligt 46 § uppbördsförordningen och anvisningarna till denna paragraf åligger det endast den arbetsgivare, hos vilken arbetstagaren har sin huvudsakliga anställning, att verkställa löneavdrag för skatt, medan den eller de arbetsgivare, för vilkens eller vilkas räkning arbetstagaren utför bisysslorna, icke ha att verkställa dylikt avdrag. Endast under förutsättning, att arbetstagaren frivilligt hos arbetsgivaren begär förhöjning av löneavdraget eller själv till uppbördsmyndigheterna inlevererar skatt utöver löneavdraget eller att arbetstagaren på grund av biinkomster till betydande belopp blivit påförd preliminär B-skatt, kommer löneavdraget att omfatta jämväl den på inkomsten av bisysslorna belöpande skatten.

Såsom framgår av vad tidigare anförts torde orsaken till att — beträffande arbetstagare — de kvarstående skatterna efter 1948 och 1949 års taxeringar i så många fall blivit jämförelsevis stora, i avsevärd mån få tillskrivas det förhållandet, att arbetstagare med inkomst av bisyssla vid sidan av sin huvudsakliga arbetsinkomst icke fått vidkännas löneavdrag å biinkomsten. I varje fall torde — att döma av uttalanden från arbetsgivarhåll — arbetstagare med sådan inkomst av bisyssla i mycket begränsad omfattning ha hemställt om förhöjda löneavdrag hos sin huvudarbetsgivare. En av uppbördssakkunniga verkställd statistisk undersökning, som avser 1948 års

¹ SOU 1945: 27 s. 258 o. f.

inkomst och 1949 års taxering, styrker också uppgiften att arbetstagare med inkomst av bisyssla genomgående påförts procentuellt sett hög kvarstående skatt.

Visserligen torde enligt uttalanden från arbetsgivarhåll under år 1949 ha förmärkts någon stegring i antalet fall, där arbetstagarna begärt förhöjda löneavdrag. Nackdelarna av att preliminär skatt likväl fortfarande i stor utsträckning icke uttages å inkomst av bisysslor äro dock betydande. Det är därför angeläget, att löneavdragsbestämmelserna ändras därhän, att jämväl ifrågavarande inkomster bli föremål för avdrag.

Med bisyssla bör i detta sammanhang förstås en anställning eller ett stadigvarande uppdrag, som innehaves av en arbetstagare med annan anställning, vilken i förhållande till förstnämnda anställning eller uppdrag är att betrakta som hans huvudsakliga anställning.

Enligt uppbördsförordningen likställes med tjänst rätt till pension, livränta och undantagsförmåner samt vissa periodiska understöd. I den mån pensionen etc. är att betrakta som biinkomst i förhållande till den huvudsakliga tjänsteinkomsten, böra de ifrågasatta föreskrifterna om löneavdrag å inkomst av bisysslor i princip tillämpas jämväl å förstnämnda inkomst. Vissa särbestämmelser torde dock här bli ofrånkomliga. Hithörande spörsmål behandlas senare.

Inom en och annan arbetstagargrupp förekommer, att lönen för samma anställning utbetalas från mer än ett håll. Här avses då ej sådana arbetstagare, som uppbära en del av lönen från allmänheten, såsom serveringspersonal och tjänsteläkare, utan t. ex. präster, vilka uppbära en del av lönen från kyrkorådet och en del från stiftsnämnden. Som ett annat liknande exempel må nämnas skogshuggare, vilka enligt särskilda beslut under krisåren erhöilo utöver lönen från sina egentliga arbetsgivare arbetspremier av statsmedel genom länsarbetsnämnderna. I dylika fall är det visserligen icke fråga om inkomst av bisyssla och den preliminära skatten borde regelmässigt beräknas enligt samma metod å hela arbetsinkomsten. I praktiken kunna emellertid svårigheter uppstå att tillämpa en sådan princip. Där så är fallet böra i stället de regler tillämpas, som kunna komma att gälla för inkomst av bisysslor. Det torde icke vara av behovet påkallat att närmare behandla denna fråga i författningstexten eller i anvisningarna till uppbördsförordningen. Liksom centrala uppbördsnämnden tidigare avgivit förklaringar i hithörande spörsmål, bör nämnden även framdeles kunna meddela sådana förklaringar.

Om en arbetstagare har två eller flera mera stadigvarande anställningar, får som hittills den lokala skattemyndigheten på förfrågan avgöra, vilkendera av anställningarna som skall betraktas som den huvudsakliga. Därvid bör som regel gälla, att storleken av de beräknade skattepliktiga inkomsterna från de olika arbetsanställningarna får vara avgörande.

Har en arbetstagare vid sidan av sin anställning utfört ett tillfälligt arbete, föreligger icke ett fall av bisyssla. Det är dock uppenbart, att det mången gång måste vara svårt att skilja mellan bisyssla och tillfälligt ar-

bete. Närmare klarläggande av skillnaden mellan bisysslor och tillfälligt arbete torde dock icke vara erforderligt. Såsom kommer att belysas i det följande, höra väsentligen samma regler för avdragskyldighet gälla för såväl inkomst av bisyssla som inkomst av tillfälligt arbete.

Löneavdrag å inkomst av bisyssla kan endast komma i fråga under förutsättning att arbetstagaren har att utgöra preliminär A-skatt. Fråga uppkommer då, om skatt å inkomst av bisyssla skall beräknas med ledning av skattetabell eller efter viss procent av inkomsten. Denna fråga har ingående behandlats i ett par tidigare utredningar, därvid bl. a. framhållits, att om inkomst uppbäres från flera arbetsgivare för en och samma period, tabellavdrag uppenbarligen skulle leda till för låg preliminärbeskattning av den skattskyldige. Denne finge nämligen hos samtliga arbetsgivare tillgodoräkna sig ortsavdrag, och progressionen, som bygger å den samlade inkomsten, skulle icke göra sig gällande i erforderlig utsträckning.

De vägande erinringar, som framförts gentemot löneavdrag å inkomst av bisysslor med ledning av skattetabell, torde utesluta tanken på avdrag enligt denna metod. Avdrag bör i stället ske med viss procent av inkomsten.

I 7 § uppbördsförordningen stadgas, att då inkomst av tjänst vid huvudsaklig arbetsanställning icke avser bestämd tidsperiod eller icke uppbäres vid regelbundet återkommande tillfällen, preliminär A-skatt skall utgå med 10 procent eller, om den skattskyldiges inkomst under året kan antagas komma att överstiga 10 000 kronor, med 15 procent av inkomsten.

Bestämmelser om ett procentuellt löneavdrag kunna utformas på olika sätt. Sålunda vore det teoretiskt tänkbart, att avdragsprocenten fastställdes individuellt i varje särskilt fall. Ett sådant system skulle visserligen medföra en relativt god överensstämmelse mellan den preliminära och den slutliga skatten; emellertid skulle de lokala skattemyndigheterna härigenom åsamkas ett så betydande merarbete, att det icke kan anses vara i praktiken genomförbart. En annan sak är att den lokala skattemyndigheten alltid skall äga möjlighet att i särskilt prövade fall, t. ex. efter jämkning, ge anvisning att löneavdrag skall verkställas å viss inkomst efter lämpligt avpassad procentsats.

Möjligt synes vara att ett eller ett par procenttal tillämpas oberoende av inkomstslag och inkomstförhållanden m. m. Härvid kunna emellertid de variationer, som råda i fråga om skattesatserna på grund av olika inkomstförhållanden, ortsavdrag och kommunala utdebiteringar, leda till en mindre god överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt i de enskilda fallen.

De faktorer, som huvudsakligen inverka på skatteprocentens storlek, äro följande:

a) inkomstens storlek, dels den sammanlagda inkomsten och dels, såvitt gäller inkomst av bisyssla, sistnämnda inkomst i förhållande till den sammanlagda inkomsten,

- b) ortsavdragets storlek med hänsyn till dels ortsgrupperingen och dels den skattskyldiges försörjningsförhållanden,
- c) den kommunala utdebiteringens storlek.

Av nämnda faktorer föranleder den förstnämnda de största variationerna i fråga om skatteprocenten. Övriga två faktorer ge mindre utslag. I det följande undersökes först, om man med utgångspunkt från sistnämnda faktorer kan komma fram till en acceptabel medellinje.

Vid såväl den statliga som den kommunala taxeringen äga de skattskyldiga åtnjuta ortsavdrag med varierande belopp, beroende på dels till vilken ortsgrupp den kommun hör, inom vilken vederbörande skattskyldig är mantalsskriven för beskattningsåret, och dels den skattskyldiges försörjningsförhållanden. Antalet ortsgrupper är fem. Av kommunerna (kommundelarna, då samma kommun är uppdelad i flera ortsgrupper) i riket tillhör, såsom framgår av vid detta betänkande fogad *Tabell 1*, flertalet (ca 1 600 av ca 2 800) ortsgrupp II. Flertalet skattskyldiga med preliminär A-skatt torde emellertid tillhöra ortsgrupp III eller högre ortsgrupp. Mellan de olika ortsgrupperna äro variationerna i fråga om ortsavdragens storlek icke särdeles stora. Ej heller röner vid den kommunala taxeringen ortsavdragens storlek större inverkan av den skattskyldiges försörjningsförhållanden. Ogift skattskyldig utan minderåriga barn åtnjuter sålunda vid den kommunala taxeringen ortsavdrag å belopp mellan 340 kronor i ortsgrupp I och 500 kronor i ortsgrupp V (»bankat» 510—750 kr.), under det att för gift skattskyldig utan minderåriga ortsavdraget varierar mellan 500 kronor i ortsgrupp I och 700 kronor i ortsgrupp V (»bankat» 750—1 050 kr.). Spännvidden ökar dock med antalet barn. Vid den statliga taxeringen inverka försörjningsförhållandena i större utsträckning. Här åtnjuter ogift skattskyldig utan försörjningsplikt mot barn ortsavdrag å belopp mellan 1 600 kronor i ortsgrupp I och 2 000 kronor i ortsgrupp V, vilket ortsavdrag successivt minskar med ökningen av inkomsten för att helt försvinna vid en taxerad inkomst av mellan 10 600 och 11 000 kronor. Ortsavdraget för gift skattskyldig uppgår till belopp mellan 2 500 kronor i ortsgrupp I och 3 000 kronor i ortsgrupp V.

Vid detta betänkande fogad *Tabell 2* rörande nuvarande skattebörda, uttryckt i procent av inkomsten, utvisar en skillnad i skatteprocent om allenast någon enhet vid jämförelse de olika ortsgrupperna emellan och högst ca 5 enheter vid jämförelse mellan ogift skattskyldig och gift skattskyldig med 2 barn.

Med hänsyn till allenast nämnda faktorer torde därför en enhetlig procentsats vara godtagbar. Detsamma gäller den inverkan den kommunala utdebiteringens storlek har på skatteprocenten. Den sammanlagda kommunala utdebiteringen varierar visserligen avsevärt (från ca 5 kronor till ca 18 kronor). Det övervägande antalet skattskyldiga med preliminär A-skatt hör emellertid, såsom framgår av tabell 1, hemma i kommuner med en utdebitering å belopp mellan 8 och 12 kronor.

Ur nu angivna synpunkter torde man vid bedömning av den enhetliga procentsats, som bör ifrågakomma, kunna utgå från förhållandena i kommuner, tillhörande ortsgrupp III och med en kommunal utdebitering av 10 kronor, samt den skattebörda som åvilar ensamstående skattskyldig utan försörjningsplikt mot minderåriga barn.

Av ovannämnda tabell 2 framgår att skattebördan, uttryckt i procent av inkomsten, för ensamstående skattskyldig i kommun, tillhörande ortsgrupp III och med en kommunal utdebitering av 10 kronor, varierar mellan ca 11 procent vid en inkomst av 3 000 kronor och ca 35 procent vid en inkomst av 30 000 kronor. Variationen är sålunda mycket stor.

Anledning synes då föreligga att undersöka, om man icke kan anknyta till den metod, som upptagits i gällande uppbördsförordning, d. v. s. en tillämpning av olika procentsatser med hänsyn till årsinkomstens beräknade storlek. Denna metod är dock behäftad med den nackdelen, att arbetsgivaren svårigen i de olika fallen kan bedöma vilken procentsats som skall tillämpas. Svårigheterna därvidlag bli särskilt stora vid löneavdrag å inkomst av bisyssla. Från olika håll ha även önskemål uttalats om ändring av den nuvarande bestämmelsen i 7 § uppbördsförordningen, så att endast en procentsats kommer till användning. Metoden med olika procentsatser torde därför icke vara ändamålsenlig.

Det skulle kunna tänkas, att tillämpning av olika procentsatser gjordes beroende av det utbetalade beloppets storlek. Denna metod synes emellertid icke kunna förordas. Skatteprocenten bygger på årsinkomsten. De procentavdrag, varom här är fråga, utgå från de belopp, som utbetalas i de enskilda fallen. Något samband mellan nämnda belopp och årsinkomsten behöver ej föreligga. Härtill kommer, att vid användning av olika procentsatser beroende på det utbetalade beloppets storlek ett högre löneavdrag kan undvikas genom en uppdelning av beloppet på flera utbetalningstillfällen. Visserligen har från Finland — där detta system tillämpas — inhämtats, att någon tendens i sådan riktning icke kunnat förmärkas därstädes. Icke heller torde väl arbetsgivarna i någon större utsträckning vara benägna att låta arbetstagarnas önskemål i sådan riktning inverka på utbetalningsprinciperna. Emellertid kan förhandenvaron av dylika regler ge anledning till konflikter mellan arbetsgivarna och arbetstagarna eller eljest verka i irriterande riktning. Att sådant bör undvikas torde vara uppenbart. Uppbördssakkunniga finna det med hänsyn härtill icke ändamålsenligt att binda avdragsprocenten vid det utbetalade beloppets storlek.

Sedan uppbördssakkunniga alltså av praktiska skäl ansett sig icke kunna rekommendera olika procenttal beroende av årsinkomstens eller av det utbetalade beloppets storlek, återstår att undersöka, om det är möjligt att fastställa en enda procentsats att tillämpas vid löneavdrag å inkomst av bisyssla.

Härvid måste särskild hänsyn tagas till den s. k. marginals kattens inverkan vid olika inkomstlägen.

Ett par exempel må visa skattebördans storlek vid fall av biinkomst.

För en ensamstående skattskyldig, mantalsskriven i kommun, där skattetablell II: 10 tillämpas, uppgår skatten å en inkomst av 6 000 kronor till ca 18 procent av inkomsten. För en gift skattskyldig utan barn uppgår skatten under i övrigt samma förhållanden till ca 14 procent. Om i dessa exempel 1 000 kronor av den sammanlagda inkomsten utgör inkomst av bisyssla, uppgår marginalskatten å nämnda 1 000 kronor till ca 26, resp. ca 22 procent.

För en ensamstående skattskyldig, resp. gift skattskyldig utan barn, hemmahörande i Stockholm, uppgår skatten å en inkomst av 15 000 kronor till ca 25, resp. ca 20 procent av inkomsten. Om 3 000 kronor av 15 000 kronor utgöra inkomst av bisyssla, uppgår marginalskatten å dessa 3 000 kronor till ca 33, resp. ca 29 procent.

Vid ett inkomstläge om ca 8 000 kronor för en ensamstående skattskyldig, resp. gift skattskyldig utan barn uppgår marginalskatten å toppinkomsten i genomsnitt till ca 30 procent, resp. ca 25 procent.

Marginalskattens storlek framgår närmare av *Tabell 3* vid detta betänkande.

I samband med de statistiska undersökningar, som uppbördssakkunniga låtit verkställa beträffande några kommuner, har även utredning företagits rörande bisysslornas omfattning. Enligt denna utredning åtnjuta ca 10 procent av alla arbetstagare med preliminär A-skatt inom de undersökta kommunerna inkomst av bisyssla. Nämnda inkomst varierar mellan ca 100 kronor och ca 3 000 kronor (på enbart landsbygden ca 100 kronor — ca 1 700 kronor). De skattskyldigas hela inkomst varierar ävenså avsevärt, mellan ca 2 000 kronor och ca 20 000 kronor (på enbart landsbygden ca 2 000 kronor — ca 13 000 kronor). Medelinkomsten torde kunna angivas till ca 7 000 kronor (på landsbygden ca 3 000 kronor), därav en medelinkomst av bisyssla om ca 1 500 kronor (på landsbygden ca 700 kronor). Marginalskatten å bisyssleinkomsterna uppgår på landsbygden till ca 20—22 procent och i övrigt till ca 17—33 procent, därav för flertalet ogifta ca 23—30 procent och för flertalet gifta ca 23—27 procent. Det bör emellertid framhållas, att undersökningsmaterialet varit mycket begränsat. De nu lämnade uppgifterna göra därför icke anspråk på att vara representativa för hela riket.

Det torde vara ett allmänt intresse, att löneavdragen å bisyssleinkomsterna icke bli för låga. Är så fallet uppkommer kvarstående skatt. Visserligen kan detta undvikas, om vederbörande begär förhöjt löneavdrag. Denna möjlighet har dock hittills som tidigare framhållits begagnats mera sällan.

Löneavdrag å bisysslorna med samma procent som för närvarande å oregebundet inflytande inkomster eller med 10, resp. 15 procent skulle genomgående vara för lågt och bör därför icke komma i fråga. Däremot torde löneavdrag med 25 procent vara mera motiverat. Visserligen kunna härigenom löneavdragen bli något för höga vid mindre inkomster, men eftersom i dessa fall jämväl bisyssleinkomsterna som regel äro låga, kan det icke bli fråga om några större belopp, som uttagas för mycket. Å andra sidan bli avdra-

gen för låga vid höga inkomster. Emellertid torde nämnda avdrag vara relativt väl avpassat för flertalet skattskyldiga med inkomst av bisyssla. I särskilda fall bör jämkning kunna ske genom beslut av den lokala skattemyndigheten.

Uppenbart är att ett generellt löneavdrag å inkomst av bisyssla många gånger i det individuella fallet kan ge ett mindre tillfredsställande resultat. Nackdelen härav torde emellertid uppvägas av fördelen med avdragsregler, som äro enkla att tillämpa. Det procenttal, som angivits tidigare, eller 25 procent, torde motsvara ett allmänt genomsnitt i fråga om den nuvarande skattebördan på inkomst av bisysslor. Med hänsyn härtill bör löneavdrag å inkomst av bisyssla verkställas med 25 procent av utbetalt belopp.

Löneavdrag å inkomst av bisyssla med 25 procent kan därjämte motiveras av rent praktiska skäl. Det är avsett, att för skattskyldig, som har att utgöra preliminär A-skatt, endast en debetsedel å preliminär skatt skall utfärdas. Denna debetsedel skall överlämnas till den skattskyldiges huvudarbetsgivare. Har den skattskyldige inkomst av bisyssla, kan därför någon debetsedel icke överlämnas till den person, som skall utbetala ersättning för bisysslan. Läget är följaktligen detsamma som då eljest en arbetsgivare har att verkställa löneavdrag utan att arbetstagarens debetsedel företetts. I sådant fall åligger det för närvarande arbetsgivaren att verkställa löneavdrag med 25 procent. I detta stadgande ifrågasättes nu ej någon ändring. Härigenom åstadkommes en enkel regel för arbetsgivaren att tillämpa: vid varje utbetalning av inkomst av tjänst, oberoende av om det är fråga om inkomst av huvudanställning eller av bisyssla, skall om debetsedel icke företetts löneavdrag verkställas med 25 procent.

c) Löneavdrag å inkomst av tillfälligt arbete

Möjligheterna att verkställa löneavdrag å inkomster av tillfälligt arbete ha övervägts även tidigare.

Sandström anförde sålunda:¹

Den sista inkomststart, där det gäller att bestämma formen för den preliminära skatteuppbörden, är inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet. Härunder inbegripes en synnerligen heterogen grupp av inkomstförvärv, från sådana som stå inkomst av tjänst nära till de rent sporadiska och obetydliga extraförtjänsterna. I många fall skulle tydligtvis den vanliga tabellen för skatteavdrag å lön kunna tillämpas. En förutsättning härför vore dock att tiden för uppdragets utförande vore känd eller att man eljest fastställde viss allmängiltig norm för denna tids beräkning, exempelvis så att avdrag städse ägde rum med belopp, som svarade mot skatt å en månadslön av enahanda storlek som den tillfälliga inkomsten. Man behövde här i allmänhet nog ej befara, att genom en sådan metod beskatta inkomsten av tillfällig förvärvsverksamhet alltför hårt. Vederbörande finge ju härvidlag ännu en gång tillgodonjuta det ortsavdrag, han förut en gång tillgodonjutit å eventuell inkomst å tjänst, och någon hänsyn till progressionens inverkan å den samlade inkomsten toges icke vid primärbeskattningen av inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet.

¹ SOU 1941:5 s. 435 o. f.

Emellertid äro inkomstslagen under denna inkomstart såsom nys anmärkts alltför skiftande för att gärna medgiva en dylik ordning.

Till en början är härvid nödvändigt att från primärbeskattningens område undantaga mängden av små inkomstbelopp av tillfällig förvärvsverksamhet, och detta redan för att icke orsaka allmänheten en betydande omgång. Var gränsen här skall dragas är en fråga, som egentligen kan besvaras på en mångfald olika sätt. Det vill emellertid synas, som om en åtminstone antaglig begränsning vore, att låta primärbeskattningen drabba allenast sådana ifrågavarande inkomstposter, som uppgå till 100 kronor. Man anknyter då till den gräns för arbetsgivares uppgiftsskyldighet rörande ersättning för tillfälligt arbete, som redan nu finnes dragen i TF 33 §, a). Därvid läser dock vara nödvändigt att även här tillägga, att om en person under året från en och samme uppdragsgivare erhållit dylika ersättningar, som tillhoppa uppgått till 100 kronor, skall dylikt avdrag äga rum. Detta avdrag kan då tydligtvis endast ske å belopp, som utbetalas efter det den angivna gränsen uppnåtts, men bör då, i den mån sistberörda belopp därtill förslå, beräknas å summan av det utbetalda ersättningsbeloppet.

Anser man sig icke heller efter denna begränsning kunna bestämma avdragens belopp med ledning av löneavdragstabellen, återstår endast att, såsom i Tyskland, verkställa avdrag i alla förekommande fall efter en och samma procent. Även härvidlag torde väl avdragsprocenten då böra bestämmas till 25 procent, på sätt redan föreslagits i fråga om beskattningen av kapitalinkomst. Genom en dylik schematisk föreskrift når man naturligtvis i huvudsak det avsedda syftet. Om härmed förknippas en rätt att på sedvanligt sätt erhålla beslut om jämkning, torde ej heller de skattskyldiga — vilka här naturligen i stor utsträckning tillhöra andra kategorier än de, vilka uppbära inkomst av kapital, och vilka därför säkerligen äro i större behov av jämkning i skatteavdragen än sistnämnda grupp — kunna sägas bliva för hårt belastade.

Åtskilliga extrainkomster, som nu aldrig uppgivas till beskattning, skulle med all sannolikhet på detta sätt verkligen bliva beskattade.

Enligt *Laurin* skulle löneavdrag å inkomst av tillfälliga uppdrag verkställas liksom å inkomst av bisysslor med 10 procent under förutsättning dock att beloppet utbetalades av statlig eller kommunal myndighet, juridisk person eller bokföringsskyldig rörelseidkare, att beloppet uppginge till minst 10 kronor och att mottagaren förut under året från samme person mottagit 200 kronor.

Enligt *1944 års uppbördsberedning* skulle löneavdrag icke verkställas å inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet. Beredningen anförde härom:¹

Tidigare har framhållits svårigheten att — — — bestämma procentsatsen för den preliminära skatten så, att denna kommer att någorlunda nära täcka den slutliga skatten. Anledningen härtill är, att då ifrågavarande inkomstslag i regel utgöra biinkomster till annan inkomst den å dessa belöpande skatten, med hänsyn till progressionen vid statsbeskattningen, varierar i förhållande till storleken av den huvudsakliga inkomsten. Berörda svårighet torde emellertid icke vara så betydande, att den ensam skulle utgöra hinder för att beräkna preliminärskatten procentuellt. Emellertid tillkomma andra omständigheter, vilka ytterligare försvåra det ifrågasatta beräkningssättet. Uppbördsberedningen har, såsom nedan omförmäles, ansett en tillfredsställande kontroll av uppbörderna av preliminärskatten icke kunna vinnas med mindre en individuell bokföring av inflytande skattebelopp äger rum hos vederbörande uppbördsmyndighet. Med en sådan anordning skulle uppdragsgivaren vid utbetalning av ersättning för ett tillfälligt uppdrag göra

¹ SOU 1945:27 s. 213 o. f.

avdrag för skatten, insända den till rätt uppborðsmyndighet samt därvid lämna fullständiga uppgifter om namn och adress å den person, som beloppet avsåge. Frånsett att det ofta skulle bereda uppdragsgivaren svårighet att avgöra, vilken uppborðsmyndighet som vore den rätta, skulle över huvud taget de åligganden, som sålunda komme att läggas på dem, vilka utbetalade ersättning för tillfälliga uppdrag, vara så betydande, att det icke gärna synes böra komma i fråga, att varje person, som någon enstaka gång utbetalar dylik ersättning, skulle vara skyldig att göra avdrag för preliminär skatt.

Om man således icke bör införa en så vidsträckt skyldighet, som ovan sagts, att verkställa avdrag för preliminär skatt å ersättning för tillfälliga uppdrag, kunde det tänkas, att skyldigheten, såsom Laurin föreslog, begränsades till de kategorier, vilka utöva förvaltnings- eller näringsverksamhet, vari utbetalning av ersättning för utfört arbete som regel förekommer, d. v. s. kommunala och statliga myndigheter samt juridiska personer och andra rörelseidkare. Visst fog kan ju förefinnas för att ålägga nyssnämnda personer att verkställa avdrag icke blott å lön åt hos dem anställda — vilket föreslås skola ske — utan även å annan ersättning åt andra, som av dem erhållit tillfälligt uppdrag. Även om allenast de berörda kategorierna uppdragsgivare medverkade vid uppborðen av preliminär skatt, skulle dock de svårigheter kvarstå, som sammanhånga därmed, att skatten måste insändas till rätt uppborðsmyndighet tillika med så noggranna uppgifter om vederbörande skattskyldigs namn och adress, att han lätt kan återfinnas i myndighetens samling av uppborðskort. I fråga om arbetstagare föreslår uppborðsberedningen, såsom nedan framhålles, att till dessa skola översändas debetsedlar jämte skatteanvisningar för inbetalning av skatten — en för envar av de tolv uppborðsterminerna — med sådana uppgifter, att den skattskyldige kan identifieras hos uppborðsmyndigheten, debetsedel jämte skatteanvisningar skall överlämnas till den arbetsgivare, hos vilken skattskyldig har huvudsaklig anställning, för att denne skall verkställa avdrag å lönen för gäldande av skatten. För att möjliggöra en tillfredsställande redovisning av preliminär skatt för inkomst av tillfälliga uppdrag borde redovisningen likaledes ske medelst nyssnämnda skatteanvisningar. Detta skulle innebära, aningen att alla skattskyldiga, utom debetsedel med tolv skatteanvisningar tillställes ytterligare ett antal skatteanvisningar, eller också att skattskyldig vore nödsakad att, innan han lyfte ersättning för uppdraget, hos uppborðsmyndigheten rekvidrera en eller flera skatteanvisningar. Det förra alternativet skulle förorsaka betydande merkostnader utan motsvarande nytta, då endast ett begränsat antal skattskyldiga uppbara inkomst av tillfälliga uppdrag, under det att det senare alternativet skulle medföra extra besvär för vederbörande och därför säkerligen mycket ofta föranleda, att denne underlät att anskaffa skatteanvisningen — med påföljd att de ovan berörda svårigheterna kvarstode.

Innan uppborðssakkunniga närmare ingå på frågan om löneavdrag bör verkställas å inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet, synes det lämpligt att redogöra för vad som menas med sådan inkomst.

Till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet hänföres enligt skattelagarna intäkt, som skattskyldig haft av annan förvärvskälla än av jordbruksfastighet, annan fastighet, rörelse eller tjänst och som ej heller härflutit av kapital. Hit räknas således *dels* vinst i vissa fall å icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom (realisationsvinst) ävensom vissa lotterivinster, *dels* intäkt genom tillfälligt bedriven vetenskaplig, litterär, konstnärlig eller därmed jämförlig verksamhet, intäkt av tillfälligt uppdrag, såsom uppdrag att förrätta houppteckning, arvskifte, auktion, besiktning, värde-

ring, skogsräkning, ävensom intäkt av annan därmed jämförlig inkomstgivande verksamhet av tillfällig natur, *dels ock* intäkt genom restitution, avkortning eller avskrivning av vissa skatter och avgifter, i den mån avdrag därför av skattskyldig åtnjutits vid tidigare års taxeringar.

I direktiven för de sakkunnigas arbete har departementschefen utgått ifrån att löneavdrag icke skall ske å realisations- och lotterivinster. Löneavdrag å realisationsvinst kan icke heller gärna komma i fråga. En annan sak är att uppkommande realisationsvinster vanligen medföra stora kvarstående skatter. Om den skattskyldige har att utgöra preliminär B-skatt, har denna debiterats innan realisationsvinsten uppkommit. Någon jämningsansökan från den skattskyldige torde mera sällan ingivas. Om för den skattskyldige utfärdats debetsedel å preliminär A-skatt, inflyter icke heller någon preliminär skatt å realisationsvinsten, såvida icke den skattskyldige själv vidtager åtgärder härför, antingen genom att begära förhöjt löneavdrag hos sin arbetsgivare eller genom att inbetala erforderligt skattebelopp till upphördsmyndigheterna.

En möjlighet att undkomma kvarstående skatter, ehuru inkomst av realisationsvinster icke preliminärbeskattas, skulle vara att bryta ut realisationsvinsterna ur det vanliga skattesystemet och beskatta dessa särskilt. Detta spörsmål, varom förslag tidigare framförts i andra sammanhang, är emellertid en beskattningsfråga och faller utom de sakkunnigas uppdrag.

De lotterivinster, vilka äro att hänföra till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet, avse endast sådana vinster i utländskt lotteri eller å utländsk premieobligation, som uppgå till belopp överstigande 100 kronor. Möjlighet att verkställa löneavdrag därå föreligger icke.

Till inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet hänföres även vid taxering till kommunal inkomstskatt intäkt genom restitution, avkortning eller avskrivning av sådan i slutlig eller tillkommande skatt ingående pensionsavgift enligt lagen om folkpensionering, för vilken avdrag av den skattskyldige åtnjutits vid tidigare års taxeringar, samt vid taxering till statlig inkomstskatt dels dylik pensionsavgift och dels intäkt genom restitution, avkortning eller avskrivning av sådan i slutlig eller tillkommande skatt ingående kommunal skatt, för vilken av den skattskyldige likaledes åtnjutits avdrag vid tidigare års taxeringar. Ränta å belopp som restituerats hänföres icke till inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet utan till inkomst av kapital eller i visst fall till inkomst av rörelse.

Rent tekniskt torde väl möjlighet finnas för länsstyrelserna att vid skatterestitution innehålla preliminär skatt å det belopp, som i förevarande fall skall deklareraras som inkomst. I praktiken skulle emellertid löneavdrag i sådana fall med hänsyn till att det i regel är fråga om obetydliga belopp medföra ett betydande arbete, som näppeligen skulle uppvägas av fördelarna med ett dylikt avdrag. Därjämte bör framhållas, att en avsevärd del av de skattskyldiga, som erhålla skatterestitution, tillhör sådana kategorier, beträffande vilka preliminär B-skatt är allmänt förekommande och löneavdrag i varje fall icke kan komma i fråga.

Till inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet hänföres vidare åtskilliga tillfälliga inkomster, t. ex. spelvinster, hittelöner, hittegods, kontanta tävlingspriser, belöningar av olika slag m. m. Av praktiska skäl synes löneavdrag här icke böra komma i fråga.

Kvar stå sedan övriga tidigare uppräknade tillfälliga inkomster. Här är då att märka, att dessa skola redovisas som intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet endast om de icke kunna hänföras till annan förvärvskälla. Hit hänföres sålunda inkomst av s. k. fria yrken endast i den mån verksamheten utövats tillfälligt. Om verksamheten bedrivits yrkesmässigt, redovisas inkomsten som regel under förvärvskällan rörelse, undantagsvis under förvärvskällan tjänst. Stadigvarande uppdrag hör till förvärvskällan tjänst. Till inkomst av tjänst hänföres också de inkomster, som förvärvas av den stora massan kroppsarbetare, även om inkomsterna härflyta från kortvariga arbetsanställningar. Övriga intäkter av tillfälligt intellektuellt arbete och diverse andra intäkter av tillfällig natur hänföres däremot till förvärvskällan tillfällig förvärvsverksamhet. De olika intäkter, som i enlighet härmed kunna hänföras till denna förvärvskälla, utgöra en mycket blandad samling inkomstförvärv.

Åtskilliga av ifrågavarande tillfälliga inkomster stå inkomst av tillfällig arbetsanställning, d. v. s. inkomst av tjänst, så nära, att det ofta kan vara svårt att avgöra, om ett belopp som skall utbetalas hänför sig till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet, av korttidsanställning eller av bisyssla. Det kan icke i sådana fall åläggas arbetsgivarna att träffa ett avgörande därvidlag. Om man därför föreskriver avdragskyldighet beträffande de två sistnämnda kategorierna, synes det ofrånkomligt att stadga att löneavdrag — även om det ofta kan vara fråga om ganska låga belopp — i princip skall verkställas även å ifrågavarande intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet.

De fall av tillfällig förvärvsverksamhet, där löneavdrag enligt ovan kan komma i fråga, kunna enligt skattelagarnas terminologi betecknas som inkomst av tillfälligt bedriven vetenskaplig, litterär, konstnärlig eller därmed jämförlig verksamhet samt av tillfälligt uppdrag. Som en sammanfattande beteckning av dessa fall torde uttrycket tillfälligt arbete kunna användas. Inkomst av tillfälligt arbete hänför sig då främst till ersättning för ett av mottagaren efter erhållet uppdrag utfört arbete. Såsom av det tidigare anförda framgår bör den emellertid även omfatta åtskilliga andra ersättningar för utförda arbetsprestationer, t. ex. ersättning för en uppsats i en tidskrift, insänd — utan att avtal därom dessförinnan träffats — av person som icke är stadigvarande medarbetare i tidskriften, eller ersättning för en novell i en veckotidning, som utbetalas till en tillfällighetsförfattare, vilken skickat in novellen i förhoppning att få den antagen och publicerad.

Då det sedan gäller att överväga efter vilka grunder löneavdrag bör beräknas å inkomst av tillfälligt arbete, torde till en början kunna konstateras att man därvid endast har att välja mellan de avdragsregler, som upp-
bördssakkunniga förorda beträffande korttidsanställningar å den ena sidan

och bisysslor å den andra, d. v. s. avdrag enligt dagtabell eller med 25 procent av inkomsten. Med hänsyn till svårigheten att i det enskilda fallet skilja tillfälligt arbete från de båda andra anställningsformerna bör såvitt möjligt samma regler gälla för de olika fallen.

Som regel torde tillfälligt arbete fullgöras vid sidan av annan huvudsaklig arbetsanställning. Med hänsyn härtill synes löneavdraget vid tillfälligt arbete böra beräknas på samma sätt som beträffande bisyssla, d. v. s. med 25 procent av inkomsten. Det är emellertid uppenbart, att om förhållandena i något fall äro sådana, att arbetsgivare ansett sig kunna likställa det tillfälliga arbetet med korttidsanställning och därför — då debetsedel överlämnats — verkställt löneavdrag enligt dagtabell, detta icke bör föranleda erinran.

d) Löneavdrag å oregelbundet inflytande inkomster

Liksom för närvarande torde det jämväl i fortsättningen vara erforderligt med en bestämmelse av innehåll, att löneavdrag å oregelbundet inflytande inkomster, beträffande vilka avdrag enligt tabell är svårt att tillämpa, skall beräknas procentuellt. Avdraget uppgår för närvarande enligt 7 § uppbördsförordningen till 10 procent eller, om den skattskyldige under inkomståret kan antagas komma att uppbära inkomst överstigande 10 000 kronor, till 15 procent av inkomsten.

Såsom uppbördssakkunniga förut framhållit är det för att underlätta arbetet för arbetsgivarna önskvärt, att ett och samma procenttal fastställs för alla de inkomstslag, beträffande vilka enligt uppbördsförordningen löneavdrag skall beräknas efter viss procent av inkomsten. För bisysslor och tillfälligt arbete har i detta avseende föreslagits, att löneavdrag skall verkställas efter 25 procent. Det synes lämpligt, att samma avdragsprocent även tillämpas beträffande skattskyldiga med ojämnt inflytande tjänstekomster. Skulle denna skattesats i något fall visa sig för hög, kan rättelse vinnas genom beslut av lokal skattemyndighet om jämkning. För exempelvis provisionsförsäljare med stora omkostnadsavdrag och låg nettoinkomst torde dylikt jämningsbeslut kunna ifrågakomma.

Uppbördssakkunniga föreslå sålunda, att löneavdrag å oregelbundet inflytande inkomster skall verkställas med 25 procent av inkomsten, såvida icke annat beslut meddelas av den lokala skattemyndigheten i det enskilda fallet.

e) Avdragsskyldighetens omfattning

Det kan ofta vara svårt att avgöra, om viss inkomst skall hänföras till korttidsanställning, bisyssla eller tillfälligt arbete. Om möjligt bör man undvika att arbetsgivarna skola behöva taga ståndpunkt till denna fråga. Samma förutsättningar för att avdragsskyldigheten skall inträda böra därför såvitt möjligt gälla beträffande alla tre kategorierna. Detta medför att om någon förutsättning för avdrag anses ovillkorlig i fråga om någon av kategorierna, samma förutsättning måste uppställas även beträffande de båda andra.

Det sist sagda gäller bl. a. den inkomstgräns, under vilken löneavdrag icke bör verkställas. Enligt vad Laurin, som tidigare nämnts, föreslagit borde löneavdrag å inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet icke verkställas å belopp under 10 kronor, dock skulle intet avdrag ske, förrän den skattskyldige från samma person sammanlagt under ett år uppburit minst 200 kronor. En begränsning i sistnämnda avseende synes — särskilt med hänsyn till de praktiska svårigheterna vid dess tillämpning — icke vara motiverad. Men därjämte är en sådan begränsning beträffande årsinkomsten från samma uppdragsgivare icke tänkbar, såvitt gäller de korttidsanställda. För dessa torde det ofta förhålla sig så, att deras årsinkomst hos en och samme arbetsgivare understiger 200 kronor. Skulle ifrågavarande begränsning tillämpas, kunde löneavdrag icke verkställas för kanske flertalet korttidsanställda.

Däremot ha uppördssakkunniga övertägt, huruvida icke löneavdrag skulle verkställas blott om det utbetalda beloppet eller, om utbetalning skedde flera gånger samma dag, det sammanlagda beloppet för dag uppginge till 10 kronor. Emellertid ha vid de tidigare omnämnda överläggningar, som ägt rum mellan representanter för olika arbetsgivarorganisationer och uppördssakkunniga, önskemål uttalats, att en dylik gräns icke skulle uppställas. En avdragsgräns om 10 kronor skulle nämligen kunna locka till försök att undkomma löneavdrag genom att sluta arbetet, innan arbetsinkomsten uppgått till nämnda belopp. Dylika situationer skulle inverka irriterande och menligt på arbetsmarknaden. Uppördssakkunniga föreslå därför 5 kronor som undre inkomstgräns. I praktiken böra dock så låga inkomstbelopp kunna antagas bli sällsynta.

Det sagda avser fall, då löneavdrag göres med viss procent av utbetalt belopp. Skall löneavdrag verkställas med ledning av skattetabell, blir avdragsskyldigheten beroende av den begränsning nedåt, som föranledes av tabellernas uppbyggnad.

Om man sålunda anser sig böra föreskriva avdragsskyldighet även å relativt låga inkomster av korttidsanställning, bisysslor och tillfälligt arbete, uppkommer frågan, om avdragsskyldigheten i stället bör begränsas med hänsyn till de arbetsgivare, som skola verkställa avdragen. För närvarande föreligger skyldighet för alla arbetsgivare att verkställa löneavdrag för arbetstagare med huvudsaklig arbetsanställning, där anställningstiden uppgår till minst en vecka. Denna skyldighet föreligger sålunda jämväl beträffande hembiträden och andra för hemhjälp anställda.

För en rörelseidkare med vana vid löneavdrag torde det icke möta några större svårigheter att verkställa avdrag för skatt jämväl å den lön, som utbetalas till en tillfällig uppdragstagare, eller å lönen till en arbetare, som endast arbetar hos honom någon dag eller några få dagar. En utsträckning av avdragsskyldigheten att även omfatta inkomst av tillfällig hemhjälp och liknande verksamhet skulle däremot stöta på svårigheter. Bland de sakkunniga ha också framförts betänkligheter med avseende å de olägenheter, som

föreskrifter om avdragsskyldighet i dylika fall skulle ha för ett stort antal husmödrar och andra privata uppdragsgivare. De kostnader, som komma att förädlas av sådana bestämmelser, skulle måhända icke alltid stå i rimlig proportion till de skattebelopp, som avsåges. Vidare finge man befara att åtminstone i början en irriterad stämning kunde uppkomma mellan den tillfälliga hemhjälpen och uppdragsgivaren. Någon effektiv kontroll över att avdrag verkställas synes svårigen kunna utövas. Alla dessa omständigheter tala emot att utsträcka avdragsskyldigheten på ifrågasatt sätt.

Å andra sidan kan till stöd för en dylik utsträckt avdragsskyldighet åberopas att det givetvis måste förädlas principiella betänkligheter, om man i detta fall skulle för en mindre del av inkomsttagarna medge undantag från de allmänna avdragsbestämmelserna. Främst framträder då det uppenbara missförhållandet, att skattskyldiga av denna kategori, om löneavdrag icke göres, i praktiken skulle bli skattefria. Ifrågavarande skattskyldiga kunna visserligen taxeras, varvid slutlig skatt kommer att påföras dem. Emellertid sakna taxeringsmyndigheterna i flertalet fall kännedom om dessa arbetstagens inkomster, därest desamma icke deklarerats. Detta kommer säkerligen att ske i mycket begränsad omfattning, enär — om löneavdrag icke verkställs — inkomst av ifrågavarande slag i allmänhetens ögon skulle framstå såsom icke skattepliktig inkomst. Praktiska förutsättningar för indrivning av de påförda skatterna saknas vidare; även om taxering skulle ske, är det därför långt ifrån säkert att någon skatt inflyter. Slutligen må framhållas, att det — såsom de sakkunniga tidigare framhållit — ur flera synpunkter är ett önskemål, att källskatten i framtiden göres till en definitiv skatt för en majoritet av landets skattskyldiga arbetstagare under en viss inkomstgräns. En utveckling i sådan riktning måste självfallet förutsätta, att löneavdrag göres för alla skattskyldiga med inkomst av tjänst, och det kan därför synas motiverat att redan nu föra uppborðsförfarandet in på detta spår.

Uppborðssakkunniga ha i denna fråga haft överläggningar med ordföranden i Sveriges husmodersföreningars riksförbund, som funnit det principiellt oriktigt att utesluta ifrågavarande kategori arbetstagare från skyldigheten att vidkännas löneavdrag för skatt och därför ansett att avdrag bör ske.

Vid vägande av de olika skälen för och emot införande av en bestämmelse om löneavdrag för inkomst av tillfällig hemhjälp och liknande inkomster ha de sakkunniga — om än efter viss tvekan — funnit sig böra förorda, att avdragsskyldighet skall föreligga även vid ifrågavarande inkomstslag. Härigenom skulle uppkomma skyldighet för den utbetalande att vid varje utbetalning av kontant belopp, som för mottagaren ur skattesynpunkt är att hänföra till inkomst av tjänst eller av tillfälligt arbete, verkställa avdrag för mottagarens preliminära skatt.

Vissa allmänna undantag från avdragsskyldigheten böra dock medgivas.

Till inkomst av tjänst hör bl. a. sådant periodiskt understöd och sådan därmed jämförlig periodisk intäkt, varför givaren enligt 46 § kommunal-skattelagen är berättigad till avdrag. 1944 års uppbördsberedning fann, att det i dylika fall icke lämpligen borde åläggas utgivaren av understödet att göra avdrag för skatt. Utbetalning skedde här normalt på grund av åtagande av någon att utgiva understöd till annan och vore ofta av benefik natur (t. ex. understöd till anhörig). I propositionen nr 370/1945 med förslag till uppbördsförordning, m. m. undantogos icke dessa inkomster från avdragsskyldigheten, men bevillningsutskottet, som fann de av uppbördsberedningen anförda skälen mot avdrag förtjänta av beaktande, tillstyrkte, att ifrågavarande inkomstslag skulle undantagas från avdrag för skatt. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag.

I och för sig borde konsekvensen bjuda, att preliminär A-skatt med löneavdrag utgjordes jämväl för nu omförmälda inkomstslag. Emellertid skulle detta säkerligen bli svårt att tillämpa i praktiken. Stundom föreligger tvekan, huruvida understödet är av sådan natur, att understödsgivaren äger åtnjuta avdrag därför vid taxering, resp. understödstagaren är skattskyldig för detsamma. Med hänsyn härtill anse de sakkunniga sig icke böra förorda, att preliminär A-skatt med löneavdrag skall utgöras för ifrågavarande periodiska intäkter, varför givaren enligt 46 § kommunal-skattelagen är berättigad till avdrag vid taxering.

Såsom framgår av vad tidigare anförts kan löneavdrag icke verkställas, om det utbetalda beloppet vid avdrag enligt skattetabell är så lågt, att något avdragsbelopp icke finnes angivet i tabellen, eller, där avdraget beräknas procentuellt, icke uppgår till 5 kronor.

Avdragsskyldighet föreligger givetvis ej, om arbetstagaren styrker, att skattskyldighet icke åvilar honom. Detta bör som regel ske genom intyg av den lokala skattemyndigheten. I vissa fall bör arbetsgivaren kunna ha grundad anledning att utan intyg från den lokala skattemyndigheten utgå ifrån, att skattskyldighet icke föreligger, t. ex. beträffande skolungdom, som under ferier taga kortvarigare anställningar.

I kap. 5 behandlas frågan om löneavdrag å folkpensioner och vissa andra skattepliktiga, i huvudsak sociala bidrag och understöd. Dessa bidrag föreslås i viss utsträckning undantagna från preliminär A-skatt och i följd därav jämväl från löneavdrag.

Av praktiska skäl torde det vara lämpligt att liksom för närvarande använda beteckningarna arbetstagare och arbetsgivare för de personer, som bli föremål för, resp. ha att verkställa avdrag för skatt, ävensom lön för det belopp, varå avdrag för skatt verkställs. Man måste dock därvid hålla i minnet, att begreppen arbetstagare och arbetsgivare därigenom ur uppbördssynpunkt erhålla en vidare omfattning än för närvarande vid tillämpningen av uppbördsförordningen och även i förhållande till arbetsmarknaden berörande lagstiftning, t. ex. arbetarskydds- och arbetsfredslag-

stiftningen. Till arbetstagare få sålunda enligt de sakkunnigas förslag räknas icke allenast egentliga arbetsanställda utan även uppdragstagare av olika slag och, såvitt t. ex. gäller inkomst av tillfälligt bedriven litterär, konstnärlig eller därmed jämförlig verksamhet, jämväl skattskyldiga, som uppbära ersättning för ett tillfälligt arbete utan att detta behöver grunda sig på ett dessförinnan mottaget uppdrag. Härtill komma därjämte såsom för närvarande skattskyldiga, som uppbära pension och livränta m. m. Även begreppet lön kommer att få en mera vidsträckt betydelse vid tillämpningen av uppbördsförordningen än eljest.

I enlighet med vad ovan anförts bör i uppbördshänseende såsom arbetsgivare betecknas den, som utbetalar belopp, som för mottagaren utgör inkomst av tjänst eller tillfälligt arbete, och såsom arbetstagare betecknas den, som uppbär dylikt belopp. Anvisningarna till 46 § uppbördsförordningen ha ändrats i överensstämmelse härmed.

f) Kontrollmöjligheter beträffande löneavdrag å inkomst av korttidsanställning m. m.

En förutsättning för den här ovan föreslagna utvidgningen av avdragskyldigheten till att omfatta jämväl inkomst av korttidsanställningar, bisysslor och tillfälligt arbete bör vara att möjlighet finnes att kontrollera bestämmelsernas efterlevnad.

Nuvarande kontrollsystem bygger huvudsakligen på de efter varje uppbördstermin genom postverkets försorg upprättade s. k. restförteckningarna, d. v. s. förteckningar över sådana skattskyldiga med preliminär A-skatt, för vilka någon preliminär skatt icke krediterats under uppbördsterminen. Dessa förteckningar bearbetas av de lokala skattemyndigheterna med hjälp av exekutionsbiträden, och undersökning sker för att utröna anledningen till att någon skatt ej influtit. Skattekontroll verkställs jämväl genom granskning i viss utsträckning av arbetsgivares avlöningsbokföring.

Endast genom granskning i sistnämnda form torde under löpande uppbördsår någon egentlig kontroll kunna utövas från myndigheternas sida, att avdragsbestämmelserna beträffande inkomst av korttidsanställningar, bisysslor och tillfälligt arbete efterföljas. Med hänsyn till kostnaderna bör dock en utvidgad bokföringsgranskning, som kräver anställande av ytterligare tjänstemän, ifrågasättas i allenast begränsad omfattning. Man torde i stället få lita till den kontroll, som åstadkommes därigenom att det ligger i arbetstagarnas intresse att bevaka, att arbetsgivarna icke behålla av dem innehållna skattebelopp. I detta avseende kommer kontrollkravet att tillgodoses genom det redovisningssystem, som uppbördssakkunniga i det följande föreslå.

Fråga är därefter, om man på annat sätt skall kunna skapa möjlighet till kontroll. Detta borde kunna ske genom att sammankoppla skyldigheten att verkställa löneavdrag för skatt med skyldigheten att lämna löneuppgift till ledning för annans taxering. Skyldighet borde i så fall föreligga för en var arbetsgivare, som enligt uppbördsförordningens bestämmelser varit

skyldig att verkställa löneavdrag för skatt, att jämväl till ledning för arbetstagarens taxering lämna uppgift om utbetald lön och därå innehållen skatt. Alternativt skulle i stället de av de skattskyldiga till myndigheterna ingivna kvittona å erlagd preliminär skatt — se härom kap. 9 — kunna utnyttjas för att förse taxeringsmyndigheterna med erforderliga kontrolluppgifter. Denna fråga är emellertid av sådan räckvidd, att de sakkunniga icke i detta sammanhang äro beredda att framlägga förslag i ämnet.

B. Löneavdrag för preliminär B-skatt

För närvarande skall löneavdrag verkställas även för preliminär B-skatt. Emellertid är detta ofta förenat med icke obetydliga svårigheter för arbetsgivarna och önskemål ha i olika sammanhang uttalats om befrielse härifrån. Med bibehållen avdragsskyldighet för preliminär B-skatt uppstå ökade svårigheter för arbetsgivarna i samband med att avdragsskyldigheten utvidgas att omfatta inkomst av korttidsanställningar, bisysslor och tillfälligt arbete. Därtill kommer att om löneavdrag icke behöver verkställas för preliminär B-skatt, avdragsreglerna bli mycket enkla. Arbetsgivaren har då att verkställa löneavdrag med 25 procent av all lön, som utbetalas, oavsett om det är fråga om lön vid långvarig eller kortvarig huvudanställning eller för bisyssla eller för tillfälligt arbete, såvida icke arbetstagaren företer antingen debetsedel å preliminär A-skatt (sådan debetsedel är avsedd att utfärdas för allenast huvudanställning), i vilket fall löneavdrag verkställas enligt skatttabell, eller debetsedel å preliminär B-skatt, då löneavdrag icke behöver verkställas.

Något hinder mot att avskaffa avdragsskyldigheten för debiterad preliminär skatt synes icke föreligga. Preliminär A-skatt förutsattes enligt de sakkunnigas förslag skola komma till användning i åtskilliga fall där för närvarande preliminär B-skatt utgår. Härigenom kommer antalet fall av preliminär B-skatt vid inkomst av tjänst att nedgå betydligt. Det synes antagligt, att risken icke bör vara särdeles stor för att den preliminära B-skatten i dessa återstående fall icke skall erläggas i behörig ordning. Skulle emellertid i enstaka fall restföring äga rum, kunna förebyggande åtgärder vidtagas. Förutom att det restförda beloppet blir föremål för indrivningsförfarande, därvid i första hand utmätning bör komma i fråga, eftersom den skattskyldige i dessa fall som regel har utmättningsbara tillgångar, t. ex. fastighet eller kapital, kan i sådana fall den lokala skattemyndigheten utnyttja möjligheten att för återstående del av året ersätta den preliminära B-skatten med preliminär A-skatt för tjänsteinkomsten och preliminär C-skatt för inkomsten i övrigt. Underrättelse härom bör av myndigheten lämnas direkt till arbetsgivaren, enär man eljest kan befara att löneavdrag ej blir verkställt å tjänsteinkomsten.

Uppbördssakkunniga ha funnit övervägande skäl tala för att arbetsgivarnas skyldighet att verkställa löneavdrag för skatt icke skall gälla, om arbetstagaren påförts preliminär B-skatt. Denna skyldighet föreslås därför skola upphöra.

C. Löneavdrag för kvarstående skatt

För kvarstående skatt föreligger jämväl avdragsskyldighet. Från arbetsgivarhåll har framhållits, att arbetet med löneavdrag för nämnda skatt är mycket betungande och avsevärt besvärligare än arbetet med löneavdrag för preliminärskatten. Det har därjämte visat sig vara mycket svårt att förstå arbetstagarna att överlämna sina debetsedlar å kvarstående skatt till arbetsgivarna, vilket medfört en omfattande och betungande korrespondens mellan de sistnämnda och de lokala skattemyndigheterna. Bestämda krav på att avdragsskyldigheten för denna skatt skall slopas ha rests från arbetsgivarhåll.

De sakkunniga ha föreslagit, att löneavdrag icke längre skall göras för preliminär B-skatt. Det hade givetvis varit mest tillfredsställande, om avdragsskyldigheten kunnat borttagas även beträffande den kvarstående skatten. Härigenom hade icke blott åstadkommits en lättnad för arbetsgivarna utan även uppnåtts enhetlighet i uppbördsförfarandet. Ett omedelbart upphävande av bestämmelserna synes dock icke kunna förordas. Med nuvarande icke obetydliga kvarstående skatter skulle en dylik åtgärd säkerligen resultera i en återgång till det äldre systemet med ett omfattande införsel-förfarande för restförd skatt. Man torde emellertid ha berättigad anledning att räkna med att de föreslagna åtgärderna för höjande av den preliminära skatten skola medföra, att antalet skattskyldiga arbetstagare med kvarstående skatt nedgår betydligt och vidare att den kvarstående skattens belopp för de olika skattskyldiga minskar avsevärt mot vad som för närvarande är fallet. Sedan man fått närmare kännedom om i vilken omfattning den kvarstående skatten för arbetstagarna sålunda minskar, bör frågan om avskaffande av avdragsskyldigheten därför upptagas till prövning. Befinnes därvid, att antalet arbetstagare med kvarstående skatt väsentligen nedgått, böra arbetsgivarna befrias från skyldigheten att verkställa löneavdrag för sådan skatt.

Å andra sidan bör avdragsskyldigheten för kvarstående skatt icke utsträckas utöver vad nu gäller. Avdragsskyldighet bör sålunda endast föreligga vid utbetalning av lön, som hänför sig till arbetstagarens huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst. Ej heller bör avdragsskyldighet föreligga, om anställningen är avsedd att vara kortare tid än en vecka. Vidare bör en förutsättning för avdragsskyldighet vara, att arbetsgivaren tillika verkställer löneavdrag för arbetstagaren påförd preliminär A-skatt. Om en arbetstagare har att utgöra preliminär B-skatt, skall enligt de sakkunnigas förslag avdragsskyldighet icke föreligga för arbetsgivaren. Det måste då anses rimligt, att arbetsgivaren icke heller behöver göra löneavdrag för arbetstagaren påförd kvarstående skatt.

Beträffande den preliminära skatten böra av uppbördssakkunniga föreslagna avdragsregler medföra, att arbetsgivaren helt slipper ifrån att taga ställning till om fråga är om huvudsaklig anställning eller ej eller om anställningstiden är avsedd att vara kortare tid än en vecka eller ej. Beträf-

fande den kvarstående skatten skulle däremot ett dylikt ställningstagande behöva ske. Verkställes löneavdrag för preliminär skatt enligt ingiven debetsedel, bör arbetsgivaren utan vidare kunna utgå ifrån, att det är fråga om huvudsaklig anställning för vederbörande. Verkställes däremot löneavdrag med 25 procent, därför att debetsedel icke avlämnats, får avgöras, om anställningen är vederbörandes huvudsakliga. Vid egentlig arbetsanställning torde detta i regel icke möta några större svårigheter. Oavsett om debetsedel företes eller ej måste vidare avgöras om anställningen är avsedd att vara minst en vecka. Som tidigare framhållits, har under den gångna tiden åtskilliga svårigheter och tvister uppstått vid tolkningen av denna bestämmelse. Emellertid torde man kunna ha grundad anledning antaga, att svårigheterna komma att minska, då det i fortsättningen blir fråga om allenast löneavdrag för kvarstående skatt och icke jämväl löneavdrag för preliminär skatt. Den förbättrade källskatteuppbörden bör också bidra till att antalet korttidsanställda med kvarstående skatt kommer att nedgå.

D. Befrielse från löneavdrag på grund av s. k. existensminimum vid inkomst av korttidsanställning, bisyssla och tillfälligt arbete

En arbetstagares skyldighet att vidkännas löneavdrag för skatt kan upphöra att gälla eller begränsas till sin omfattning, om hans inkomstförhållanden äro sådana, att den efter löneavdrag behållna lönen understiger vad han kan anses behöva till underhåll av sig själv och sin familj. Enligt 48 § 2 mom. uppbördsförordningen äger nämligen den lokala skattemyndigheten i sådant fall förordna, att löneavdrag icke skall ske eller skall verkställas med mindre belopp än som eljest skolat ske. Dylikt beslut kan gälla såväl preliminär skatt som kvarstående skatt. Om nu avdragsskyldigheten utsträcker sig att omfatta även inkomster av korttidsanställningar, bisysslor och tillfälligt arbete, uppkommer frågan, om hänsyn skall tagas till arbetstagarens s. k. existensminimum, då löneavdrag verkställas å nämnda inkomster. Beträffande korttidsanställningar bör så ske, eftersom det därvid oftast är fråga om arbetstagarens huvudsakliga inkomst, varav han skall försörja sig och sin familj. Såvitt gäller bisysslor och tillfälligt arbete bör man däremot utgå ifrån att det är tillräckligt, om hänsyn till existensminimum tages vid den huvudsakliga anställningen. Svårigheter kunna emellertid uppstå, om arbetsgivaren, då arbetstagaren uppvisar besked från den lokala skattemyndigheten om nedsättning av löneavdrag på grund av existensminimum, skall behöva pröva inkomstens art för att kunna taga ståndpunkt till om reducering av löneavdraget skall ske i det speciella fallet. Annan möjlighet torde icke här föreligga än att arbetsgivaren i tveksamma fall får inhämta besked från den lokala skattemyndigheten.

E. Den inbördes ordningen mellan preliminär och kvarstående skatt vid löneavdrag

Är utbetald lön icke av den storlek, att därå kan verkställas löneavdrag motsvarande för lönen utgående preliminär skatt jämte den kvarstående skatt, som belöper å utbetalningstillfället, skall enligt 49 § uppbördsförordningen genom löneavdraget innehållet belopp i första hand avse kvarstående skatt. Vidare föreskrives i 51 § samma förordning, att arbetsgivare vid inbetalning av innehållet belopp, som inestår då arbetstagare slutar sin anställning å annan tid än under pågående uppbördstermin, skall iakttaga att kvarstående skatt skall gäldas i första hand.

Nämnda bestämmelser leda visserligen till att den kvarstående skatten som regel kommer att erläggas i behörig ordning men kunna å andra sidan få till följd, att den skattskyldige även nästkommande år kommer att bli påförd kvarstående skatt på grund av att preliminär skatt ej kunnat innehållas i tillräcklig omfattning. Risk föreligger härigenom, att skattskyldiga med en i förhållande till lönen så hög kvarstående skatt, att löneavdrag ej kan verkställas för både preliminär och kvarstående skatt, ständigt komma att släpa efter med skatten. För deras del blir på så sätt syftet med det nya uppbördssystemet förfelat. För att undgå denna olägenhet förordade de sakkunniga att ifrågavarande bestämmelser ändras så, att löneavdrag för innehållet belopp i första hand skall avse preliminär skatt. Härigenom kan visserligen den kvarstående skatten i de angivna fallen antagas bli restförd och i sinom tid måhända avskriven därest den skattskyldiges ekonomiska läge icke förbättras. Denna förlust för statsverket torde dock uppvägas av den fördelen, att skatteeftersläpningen så småningom upphör för berörda skattskyldiga. Även ur uppbördsteknisk synpunkt torde en sådan ändring vara till fördel.

Därest de kvarstående skatterna så nedgå att avdragsskyldigheten för dessa skatter framdeles kan avskaffas mister den nu avhandlade frågan sin betydelse. Emellertid torde avdragsskyldigheten för kvarstående skatt kunna upphävas tidigast fr. o. m. år 1953. Den nu föreslagna ändringen skulle sålunda i vart fall tillämpas under åtminstone två år och under denna tid medverka till att den kvarstående skatten i fortsättningen nedgår.

KAP. 4

Löneavdrag å pensioner och livräntor från försäkringsföretag

Jämlikt 10 § och 46 § 2 mom. uppbördsförordningen skall preliminär A-skatt icke utgå för eller löneavdrag verkställas å sådan pension eller livränta från försäkringsanstalt, som uppgår till högst 1 200 kronor för år.

De sakkunnigas förslag, att löneavdrag skall verkställas å inkomst av bisysslor m. m. medför, att de nuvarande bestämmelserna om löneavdrag

å pensioner och livräntor från försäkringsföretag måste omprövas. Anledningen till att avdragsskyldigheten begränsades till pensioner och livräntor över 1 200 kronor var, att man därigenom ville förenkla försäkringsföretagens arbete med löneavdrag. Eftersom någon skyldighet att verkställa löneavdrag icke skulle föreligga beträffande annan tjänsteinkomst än vederbörandes huvudsakliga och då pensioner och livräntor å högst 1 200 kronor kunde antagas som regel icke utgöra vederbörandes huvudsakliga inkomst, ansågs det motiverat att låta försäkringsföretagen slippa göra undersökningar om eventuell avdragsskyldighet beträffande pensioner och livräntor å högst detta belopp. Genom det nu föreliggande förslaget har motivet för denna begränsning av avdragsskyldigheten bortfallit.

Då försäkringsföretagen — vid ett genomförande av uppördssakkunnigas förslag — sålunda skola verkställa löneavdrag, oberoende av om pensionen eller livräntan är vederbörandes huvudsakliga tjänsteinkomst eller ej, borde företagen icke längre ha anledning att undersöka, vilketdera som är fallet. Sådan undersökning måste dock ske för att utröna om avdragsskyldighet föreligger för kvarstående skatt.

Denna undersökning torde lämpligen böra verkställas genom att försäkringsföretagen i skrivelse till pensions- och livräntetagarna anmoda dessa uppgiva, huruvida skattskyldighet över huvud taget föreligger (uppgift att skattskyldighet icke föreligger bör styrkas genom intyg av t. ex. lokal skattemyndighet eller taxeringsnämndens ordförande) *eller* huruvida vederbörande har att utgöra preliminär B-skatt, vilket bör styrkas på lämpligt sätt, *eller* huruvida preliminär A-skatt påförts vederbörande. Om sistnämnda fall är för handen och vid svaret fogas debetsedel å preliminär A-skatt (jämte i förekommande fall debetsedel å kvarstående skatt eller bevis, att kvarstående skatt icke finnes att erlägga), böra försäkringsföretagen kunna utgå ifrån att pensionen eller livräntan utgör vederbörandes huvudsakliga tjänsteinkomst, i följd varav det därefter åligger företagen att verkställa löneavdrag i vanlig ordning för såväl preliminär som eventuell kvarstående skatt. Överlämnas debetsedel å preliminär A-skatt men icke debetsedel å kvarstående skatt eller bevis, att sådan skatt icke finnes att erlägga, verkställs löneavdrag för kvarstående skatt enligt de särskilda regler, som föreslås i kap. 8. Uppgives att vederbörande har preliminär A-skatt men annan huvudsaklig anställning, verkställs löneavdrag för preliminär skatt med 25 procent av det skattepliktiga beloppet.

KAP. 5

Löneavdrag å folkpensioner, m. m.

Jämlikt 10 § och 46 § 2 mom. uppördsförordningen skall preliminär A-skatt icke utgå för eller löneavdrag verkställas å folkpension enligt lagen om folkpensionering, särskilda barnbidrag enligt lagen om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn, familjebidrag enligt familjebi-

dragsförordningen den 29 mars 1946 eller sådant kontantunderstöd, som utgives av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel.

1944 års uppberdsberedning föreslog, att folkpension skulle hänföras till icke skattepliktig inkomst. Enligt det vid propositionen nr 370/1945 fogade statsrådsprotokollet ansåg sig departementschefen icke beredd att taga ställning till denna fråga. I stället förordade departementschefen att utfallande folkpension skulle undantagas från preliminärbeskattning. Departementschefen framhöll, att folkpension ofta syntes icke utgöra vederbörandes huvudsakliga inkomst av tjänst. Då så vore fallet, torde det icke vara ovanligt, att densamma icke beskattades, enär avdrag medgaves för s. k. ömmande omständigheter. Det syntes därför försvarligt att undanta folkpension från preliminärbeskattning.

Propositionen blev i denna del av riksdagen bifallen.

Vid nämnda tidpunkt utgingo folkpensionerna med tidigare lägre belopp. Genom lagen den 29 juni 1946 om folkpensionering, vilken trädde i kraft den 1 januari 1948, blevo folkpensionerna avsevärt höjda. Någon ändring i bestämmelserna om befrielse från löneavdrag ifrågasattes därvid ej. Till följd av ikraftträdandet av den nya folkpensioneringslagen vidtogos allenast vissa formella ändringar i bl. a. 10 och 46 §§ uppberdsförordningen.¹

Under förutsättning att förslaget att uttaga preliminär A-skatt samt göra löneavdrag jämväl å inkomst av bisyssla m. m. genomföres kommer frågan om preliminär A-skatt och löneavdrag å folkpensioner i annat läge särskilt som ju numera folkpensionerna äro avsevärt högre än tidigare. I den mån utgående folkpension blir beskattad måste det vara till den skattskyldiges egen nackdel, om preliminär skatt ej erlägges för densamma. Ett par exempel må anföras.

En gift pensionstagare, hemmahörande i en kommun, tillhörande ortsgrupp II och med en sammanlagd kommunal utdebitering å 10 kronor, har dels tjänstepension å ca 4 000 kronor och dels folkpension å ca 800 kronor, varjämte hustrun jämväl har folkpension å samma belopp. Skatten å markarnas sammanlagda inkomst uppgår till ca 750 kronor, därav på mannens inkomst ca 620 kronor och på hustruns ca 130 kronor. Löneavdrag enligt skattetabell å tjänstepensionen ger en preliminär skatt å 420 kronor. Den kvarstående skatten skulle, om preliminär skatt ej uttoges å folkpensionen, uppgå till 200 kronor för mannen och till 130 kronor för hustrun.

En ogift pensionstagare i Stockholm har dels tjänstepension å ca 10 000 kronor och dels folkpension å ca 1 000 kronor. Skatten å den sammanlagda inkomsten uppgår till ca 2 400 kronor och enbart å tjänstepensionen till ca 2 100 kronor. Den kvarstående skatten skulle i detta fall uppgå till ca 300 kronor.

Av nämnda exempel framgår därjämte, att nackdelen av att löneavdrag

¹ Prop. nr 311/1947 s. 32.

ej verkställes å folkpensionen kan vara större för skattskyldiga med låga inkomster än för inkomsttagare med högre inkomst.

Det synes vara än mindre skäl att här lita till den skattskyldiges egna åtgöranden än i andra fall. Folkpensionärerna äro ju äldre människor, som till stor del ha svårt att själva kunna se till att tillräcklig preliminärskatt blir uttagen. Det torde därför vara ofrånkomligt, att preliminär A-skatt i viss utsträckning utgår å folkpensioner. Därvid bör dock ett förenklat system kunna åvägabringas.

Innan de sakkunniga närmare gå in på frågan om löneavdrag å folkpensioner, må först erinras om de olika pensionsförmånerna enligt 1946 års lag om folkpensionering och om förmånernas storlek.

Allmän ålderspension utgör för gift pensionsberättigad, vars make jämväl åtnjuter folkpension eller till vars hustru utgår hustrutillägg, 800 kronor samt för annan pensionsberättigad 1 000 kronor. Dessa belopp äro ej inkomstprövade.

Invalidpension utgår i förekommande fall med en grundpension, icke inkomstprövad, å 200 kronor, vartill kommer inkomstprövad tilläggspension å högst 600 kronor till gift pensionsberättigad, vars make jämväl åtnjuter folkpension eller till vars hustru utgår hustrutillägg, och 800 kronor till annan pensionsberättigad.

Sjukbidrag överensstämmer till storlek m. m. med invalidpensionen.

Änkepension utgår till änka, som vid mannens frånfälle fyllt 55 år och varit gift med honom minst 5 år. Förmånen, i sin helhet inkomstprövad, utgör högst 600 kronor.

Till nu nämnda huvudförmåner av folkpension kunna komma följande tilläggsförmåner.

Hustrutillägg är i sin helhet inkomstprövat och så konstruerat att det är 200 kronor lägre än vad som skulle ha uppburits om rätt till invalidpension i stället förelegat. — Maximibeloppet av folkpension till mannen och hustrutillägg till hans hustru är 200 kronor lägre än om båda haft ålderspension.

Blindtillägg utgår i förekommande fall med 700 kronor. Förmånen inkomstprövas ej.

Bostadstillägg finnas av två slag, nämligen dels ett i lagen reglerat statligt tillägg och dels s. k. särskilt bostadstillägg från kommunen.

Förstnämnda bostadstillägg, som äro inkomstprövade, variera bl. a. med hänsyn till *bostadskostnadsgrupp* i folkpensioneringslagens mening. De statliga bostadstillägg, som högst kunna utgå, äro följande:

	bostadskostnadsgrupp				
	I	II	III	IV	V
gift pensionsberättigad, vars make har folkpension eller hustrutillägg, och än- kepensionsberättigad	0	100	200	300	400
annan pensionsberättigad	0	150	300	450	600

Särskilt bostadstillägg utgår i kommun, som så beslutar. Kommunen fastställer själv kvalifikationskrav, grunder o. d. för detta tillägg.

Slutligen må påpekas att särskilda *dyrtidstillägg* utgått fr. o. m. år 1948 med

30 kronor för änkepensionsberättigad och för den som uppburit hustrutillägg,

40 kronor för gift pensionsberättigad, vars make jämväl åtnjutit folkpension eller till vars hustru utgått hustrutillägg, samt

50 kronor för annan pensionsberättigad.

Nära samband med folkpensionsförmånerna äga de bidrag, varom förmåles i lagen den 26 juli 1947 (nr 531) om bidrag till änkor och änklingar med barn. Sådant bidrag utgår efter inkomstprövning med belopp motsvarande änkepension och bostadstillägg enligt lagen om folkpensionering; även särskilt bostadstillägg kan utgå. Bestämmelserna i sistnämnda lag skola gälla i tillämpliga delar.

Folkpensionsförmåner av olika slag ävensom nyssnämnda bidrag till änkor och änklingar med barn utgöra skattepliktig inkomst. Emellertid kan i dessa fall vid taxering extra avdrag för nedsatt skatteförmåga påräknas i stor utsträckning. Enligt lagen den 11 juni 1948 (nr 308) om ändring i bl. a. 50 § kommunalskattelagen skall skattskyldig, vars inkomst helt eller till huvudsaklig del utgöres av folkpension eller änke- eller änklingsbidrag, därest särskilda omständigheter icke till annat föranleda, anses ha sådan nedsatt skatteförmåga, som berättigar till extra avdrag. I anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen stadgas, att om skattskyldig varit för sin försörjning *helt* beroende av vad han i form av folkpension eller änke- eller änklingsbidrag uppburit, den taxerade inkomsten regelmässigt bör minskas med ett belopp motsvarande vad han sålunda uppburit, dock högst 2 000 kronor. Om skattskyldig åtnjutit jämväl annan inkomst än folkpension eller änke- eller änklingsbidrag, men pensionen eller bidraget likväl utgjort den *huvudsakliga* delen av hans inkomst, bör den skattskyldige regelmässigt medgivas ett med hänsyn till omständigheterna jämkat avdrag för nedsatt skatteförmåga. Därest folkpensionen eller änke- eller änklingsbidraget icke uppgått till minst hälften av den sammanlagda inkomsten, bör avdrag, som ovan sägs, medgivas allenast då särskilda skäl därtill föranleda.

Som ovan framhållits bör folkpension bli föremål för löneavdrag för preliminär A-skatt. Avdrag bör emellertid endast komma i fråga i sådana fall, där den skattskyldige åtnjuter allenast allmän ålderspension med därå belöpande dyrtidstillägg. Åtnjutes folkpension i annan form (invalidpension, sjukbidrag, änkepension eller hustrutillägg), kan den skattskyldige vid taxering — i den mån han över huvud taget blir föremål för taxering — som regel påräkna högt extra avdrag för nedsatt skatteförmåga. Sådant extra avdrag vid taxeringen torde merendels komma i fråga även i de fall, där den skattskyldige, utöver den allmänna ålderspensionen med dyrtidstillägg, åt-

njuter andra pensionsförmåner, t. ex. bostadstillägg. Med hänsyn härtill synas praktiska skäl tala för att löneavdrag icke verkställas, där folkpension uppbares enbart i annan form än eller jämte allmän ålderspension med dyrtidstillägg.

Härigenom undantages automatiskt i kommuner, tillhörande bostadskostnadsgrupperna II—V, det stora flertalet folkpensionärer, vilka böra befrias från löneavdrag å folkpensionen. Emellertid kunna i dessa kommuner förekomma även andra folkpensionärer, vilka — även om de icke åtnjuta bostadstillägg eller annan pensionsförmån vid sidan av den allmänna ålderspensionen — på grund av sin ekonomiska ställning och andra särskilda förhållanden böra bli befriade från löneavdrag å folkpensionen. Det hade med hänsyn till de lokala skattemyndigheternas arbetsböda varit mest tillfredsställande, om man kunnat låta befrielsen från löneavdrag i dessa fall bli beroende på framställning härom från folkpensionärerna till den lokala skattemyndigheten. Emellertid måste beaktas, att det här är fråga om gamla människor, till vilka särskild hänsyn bör tagas. Önskvärt är därför att de lokala skattemyndigheterna i dessa fall utan särskild framställning pröva om löneavdrag skall verkställas å folkpensionen eller ej.

Möjligt är dock att i de största städerna av organisationstekniska skäl ett tillvägagångssätt kan bli nödvändigt, som förutsätter viss medverkan från folkpensionärernas sida, såvitt gäller övergången till det nya systemet.

I kommuner, tillhörande bostadskostnadsgrupp I, utgår intet statligt bostadstillägg och som regel ej heller särskilt kommunalt bostadstillägg. I dessa kommuner kunna många av de skattskyldiga, som åtnjuta enbart allmän ålderspension med dyrtidstillägg, vid taxering påräkna extra avdrag för nedsatt skatteförmåga. Dessa böra också undantagas från löneavdrag för preliminär A-skatt och detta bör ske utan att framställning om jämkning av preliminärskatten, innebärande befrielse från löneavdrag, skall behöva ingivas till den lokala skattemyndigheten i varje särskilt fall.

Om man kan räkna med att en pensionstagare helt skall undantagas från beskattning på grund av att de sammanlagda inkomsterna efter Ortsavdrag icke uppgå till beskattningsbart belopp, bör naturligtvis löneavdrag ej verkställas å folkpensionen. Detsamma gäller folkpensionärer med preliminär B-skatt.

På lämpligt sätt bör pensionsstyrelsen erhålla uppgift från de lokala skattemyndigheterna om de folkpensionärer, för vilka löneavdrag skall verkställas. Närmare bestämmelser härom böra utfärdas i administrativ ordning. De sakkunniga ha för avsikt att efter samråd med pensionsstyrelsen och statens organisationsnämnd senare avge förslag härutinnan.

Löneavdraget bör beräknas endast å den allmänna ålderspensionen. Denna utbetalas månatligen. Med hänsyn till pensionsstyrelsens registreringsystem (styrelsens register äro upplagda efter hålkortsmetoden) bör vid varje utbetalning innehållas visst fast belopp, förslagsvis 20 kronor i månaden å ålderspension om 1 000 kronor och 16 kronor i månaden å ålderspension om 800 kronor. Nämnade avdrag motsvarar nära 25 procent eller samma procen-

tuella avdrag som föreslås beträffande löneavdrag å inkomst av bisysslor m. m. Avdraget kan synas något högt med hänsyn till att medelinkomsten för flertalet folkpensionärer är relativt låg. Erinras bör dock att det här är fråga om skatt å marginalinkomst — en förutsättning för löneavdrag å folkpension är ju i regel att den skattskyldige har inkomst även från anställning eller annan tjänsteinkomst — och vidare att utöver själva ålderspensionen jämväl utgår ett mindre dyrtidstillägg, varifrån man av praktiska skäl bortser vid fastställande av löneavdraget.

Skulle i särskilda fall angivna löneavdrag å folkpensionen bli avsevärt för högt, bör den skattskyldige kunna erhålla jämkning hos den lokala skattemyndigheten, varvid dock preliminärskatten å folkpensionen bör lämnas oförändrad och jämkningen i stället avse preliminärbeskattningen av den skattskyldiges övriga inkomster.

Av pensionsstyrelsen innehållna skattebelopp böra redovisas inom lämplig kort tid efter utgången av varje år till länsstyrelserna (kronokamrerarna), som ombesörja beloppens kreditering å vederbörandes uppbördskort. Redovisning varje uppbördstermin synes icke vara erforderlig. Närmare föreskrifter om hur redovisningen skall verkställas böra utfärdas i administrativ ordning.

Löneavdrag för preliminär skatt å folkpension kommer utan tvekan att medföra ett omfattande arbete för de lokala skattemyndigheterna och för pensionsstyrelsen. Såvitt gäller sistnämnda verk ha också representanter för detsamma framhållit, att ett genomförande av förslaget kommer att ställa stora krav på verkets förmåga att med tillgängliga resurser i fråga om personal, maskinutrustning och lokalutrymmen i tid vidtagna erforderliga förberedelseåtgärder och därefter fullgöra de löpande uppgifter, som åläggas verket. Därvid har bl. a. betonats, att om de nya arbetsuppgifterna kräva en utökning av maskinparken, leveranstiden för nya maskiner utgör 1—1½ år ävensom att alla utrymmen inom styrelsens lokaler redan äro utnyttjade. Uppbördssakkunniga äro sålunda medvetna om de svårigheter, inför vilka pensionsstyrelsen kommer att ställas vid ett genomförande av de sakkunnigas förslag. Häremot ha de sakkunniga emellertid haft att väga de olägenheter som äro förbundna med det nuvarande systemets bibehållande. Dessa bestå väsentligen däri att folkpensionärerna påförts stora kvarstående skatter till följd av att preliminär skatt icke innehållits å folkpensionerna. Detta missförhållande skulle kvarstå, om nu intet åtgjordes i saken. Väl kan sägas, att de skattskyldiga av eget intresse borde tillse, att den preliminära skatten å övriga inkomster höjdes så att skatten å folkpensionen jämväl bleve täckt. Att generellt förutsätta ett sådant initiativ från folkpensionärernas sida torde emellertid vara uteslutet. Om man sålunda — liksom uppbördssakkunniga — finner synnerligen angeläget att till folkpensionärernas bästa söka ernå en bättre överensstämmelse mellan den preliminära och den slutliga skatten, måste den omständigheten att svårigheter härigenom uppkomma för myndigheterna få träda i bakgrunden.

För att undvika de arbetstekniska svårigheter, som avdragsskyldigheten

skulle medföra för de lokala skattemyndigheterna och för pensionsstyrelsen, ha de sakkunniga övervägt en annan metod att uttaga den på folkpensionen belöpande skatten. Enligt de sakkunnigas förslag skulle löneavdrag å folkpension i regel verkställas endast då vederbörande folkpensionär har annan huvudsaklig inkomst av tjänst. Folkpensionärer med lägre tjänsteinkomst än folkpensionen kunna nämligen som regel vid taxering påräkna extra avdrag för nedsatt skatteförmåga och i följd därav jämväl befrielse från löneavdrag å folkpensionen. Folkpensionärer med andra sidoinkomster påföras preliminär B-skatt och få i följd därav ej heller vidkännas löneavdrag å folkpensionen. Under sådana förhållanden skulle man kunna ifrågasätta, att löneavdraget å den huvudsakliga tjänsteinkomsten beräknades så, att jämväl skatten å folkpensionen bleve täckt. Detta skulle möjliggöras genom särskilda kolumner i skattetabellerna för inkomsttagare, som fyllt 67 år, därvid den i dessa kolumner upptagna skatten beräknades på en med folkpensionen ökad inkomst. Om så skedde, skulle hänsyn även kunna tagas till att dessa skattskyldiga icke ha att erlægga pensionsavgift, ett förhållande, som eljest icke kan beaktas.

Med denna metod skulle man dock icke träffa sådana gifta kvinnor med folkpension men utan annan inkomst av tjänst, som på grund av mannens inkomst bli taxerade för folkpensionen och i följd därav påförda slutlig skatt. För dessa kvinnor bleve den slutliga skatten tillika kvarstående skatt.

Angivna och andra nackdelar — utvidgningen av tabellverket är otvivelaktigt en sådan — med den sålunda ifrågasatta metoden äro av den art att uppbördssakkunniga icke anse sig kunna förorda densamma.

Enligt vad de sakkunniga tidigare förordat skall löneavdrag verkställas för kvarstående skatt endast å den huvudsakliga tjänsteinkomsten. Där löneavdrag för preliminär A-skatt göres å folkpension, torde denna i regel icke utgöra vederbörandes huvudsakliga tjänsteinkomst. Löneavdrag å folkpension för kvarstående skatt skulle således mycket sällan komma i fråga. På grund härav och då det skulle vara mycket svårt för pensionsstyrelsen att verkställa sådant avdrag, bör i uppbördsförordningen stadgas att löneavdrag för kvarstående skatt icke skall verkställas å allmän ålderspension.

Såsom tidigare angivits äro vidare för närvarande från löneavdrag för preliminär A-skatt undantagna särskilda barnbidrag enligt lagen den 26 juli 1947 om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn, familjebidrag enligt familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 samt sådant kontantunderstöd, som utgives av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel.

Någon anledning att nu införa avdragsskyldighet beträffande nämnda bidragsformer torde icke föreligga.

Från löneavdrag bör därjämte undantagas familjebidrag, som utgår enligt förordningen den 29 juni 1946 (nr 348) om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada. Centrala uppbördsnämnden

har genom beslut den 20 februari 1947¹ förklarat, att i likhet med vad som gäller för familjebidrag enligt familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 tills vidare preliminär A-skatt icke skall utgå eller löneavdrag verkställas å familjebidrag enligt förstnämnda förordning.

Enligt lagen den 26 juli 1947 (nr 528) om kommunala pensionstillskott m. m. må fattigvårdssamhälle anvisa medel — med föreskrift, att tillskott och bidrag, som utdelas av dessa medel, icke skola vara att anse som fattigvård — till beredande *dels* av understöd (kommunala pensionstillskott), i penningar eller naturaförmåner, åt personer, vilka uppbära folkpension enligt lagen om folkpensionering och icke jämlikt 16 § första—tredje styckena samma lag äro utslutna från tilläggs-pension, änkepension eller bostadstillägg men ändock av särskilda skäl finnas vara i behov av fattigvård, *dels* av understöd (kommunala tillskott till bidrag till änkor och änklingar med barn) av enahanda slag åt personer, vilka finnas vara i behov av fattigvård, oaktat de åtnjuta bidrag enligt lagen om bidrag till änkor och änklingar med barn, *dels* av understöd (kommunala tillskott till särskilda barnbidrag eller till bidragsförskott) av enahanda slag åt barn, vilka finnas vara i behov av fattigvård, oaktat för dem utgå barnbidrag enligt lagen om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn eller bidragsförskott enligt bidragsförskottslagen den 11 juli 1943, *dels ock* av bidrag (kommunala sjukvårdsbidrag) till bestridande, gemensamt med pensionsstyrelsen, av kostnader för åtgärder till förebyggande eller hävande av höggradig nedsättning av arbetsförmågan.

Tillskott och bidrag, som utdelas enligt nämnda lag, torde vara att hänföra till sådan skattepliktig inkomst av tjänst, varå löneavdrag egentligen skulle verkställas. Som regel torde emellertid mottagare av dessa tillskott och bidrag icke bliva taxerade härför eller i varje fall erhålla motsvarande extra avdrag för nedsatt skatteförmåga. Centrala uppborädsnämnden har också den 8 januari 1947² funnit skäligt förklara, att — med hänsyn till medlens art och nära anslutning till såväl folkpension som fattigunderstöd — tills vidare preliminär A-skatt icke skall utgå och löneavdrag icke heller verkställas å dylika kommunala pensionstillskott.

Ifrågavarande kommunala tillskott och bidrag böra undantagas från löneavdrag för preliminär A-skatt genom direkt föreskrift härom i uppborädsförordningen.

Från preliminär A-skatt böra vidare undantagas ovannämnda bidrag enligt lagen den 26 juli 1947 om bidrag till änkor och änklingar med barn.

I samband med frågan om löneavdrag å folkpensioner torde vara påkallat att bringa i åtanke ett särskilt spörsmål beträffande taxering av folkpensioner. Åtnjuta man och hustru båda folkpension och verkställas löneavdrag å pensionerna, redovisas avdragen separat för envar av makarna. Det är därför av vikt, att i dessa fall makarna bli taxerade var för sig och att så-

¹ Centrala uppborädsnämndens meddelande nr 21/1947.

² Centrala uppborädsnämndens meddelande nr 5/1947.

lunda icke — vilket för närvarande icke sällan torde vara fallet — mannen ensam blir taxerad för den sammanlagda pensionen. Sker så, blir följden att mannen blir påförd kvarstående skatt, medan hustrun äger påräkna återbetalning av för mycket erlagd preliminär skatt.

KAP. 6

Skattetabellerna

A. Gällande bestämmelser

I 4 § uppbördsförordningen stadgas, att preliminär A-skatt skall, då inkomst av tjänst avser bestämd tidsperiod och uppbäres vid regelbundet återkommande tillfällen, utgå med belopp som angivas i skattetabeller. Kungl. Maj:t fastställer för varje inkomstår sådana tabeller.

Tabellerna skola grundas på följande förutsättningar, nämligen att inkomsten samt civilstånd och barnantal äro oförändrade under inkomståret, att den skattskyldige icke kommer att taxeras för annan inkomst än som i tabellen angives ej heller för förmögenhet, att vid taxering för inkomsten icke andra avdrag medgivas den skattskyldige än *dels* ortsavdrag, *dels* ytterligare ett belopp av tvåhundra kronor, *dels* ock, såvitt angår taxeringen till statlig inkomstskatt, för kommunala utskylder med belopp, motsvarande för skattekrona och skatteöre det belopp, som enligt vad nedan sägs legat till grund vid uträknandet av de i vederbörlig tabell angivna utskylderna.

För envar av de i kommunalskattelagen angivna fem ortsgrupperna skola upprättas särskilda tabeller, angivande den preliminära skatten under förutsättning att statlig inkomstskatt beräknas med tillämpning av det procenttal av grundbeloppet, som bestämts för inkomståret, samt att det sammanlagda beloppet av kommunal inkomstskatt, landstingsmedel och tinghusmedel beräknas för skattekrona och skatteöre till vissa i hela krontal bestämda belopp, vilka av Kungl. Maj:t fastställas för varje inkomstår.

De skattetabeller, som gälla för inkomståret 1950, angiva preliminär skatt för olika inkomstbelopp, beräknade för vecka, tio dagar, halvmånad (två veckor) och månad. I särskilda kolumner upptagas skattebelopp för följande grupper av skattskyldiga, nämligen

- 1) inkomsttagare, som är gift, utan barn;
- 2) gift, med maken sammanlevande manlig inkomsttagare, utan barn;
- 3) gift, med maken sammanlevande manlig inkomsttagare, med ett barn;
- 4—10) gift, med maken sammanlevande manlig inkomsttagare, med två, tre etc. till och med åtta barn, därvid i tabellen för inkomsttagare med åtta barn upptagen preliminär skatt skall avse även inkomsttagare, som här avses, med flera än åtta barn;

- 11) gift, med maken sammanlevande kvinna, som har egen inkomst och vilkens make jämväl uppbär inkomst;

12) inkomsttagare, som är ogift, med ett barn;

13—19) inkomsttagare, som är ogift, med två, tre etc. till och med åtta barn, därvid i tabellen för inkomsttagare med åtta barn upptagen preliminär skatt skall avse även inkomsttagare, som här avses, med flera än åtta barn.

Gift, med maken sammanlevande kvinna med egen inkomst och vilkens make jämväl uppbär inkomst hänfördes tidigare till gruppen ogifta inkomsttagare utan barn. Ändring härutinnan vidtogs i samband med antagandet av de nya bestämmelser om avdrag för förvärvsarbetande gift kvinna, vilka trädde i kraft den 1 januari 1948.¹

Som nyss framhållits äro de i skattetabellerna angivna skattebeloppen uträknade under förutsättning bl. a. att skattskyldig medgives — utom ortsavdrag och, vid statstaxeringen, avdrag för kommunalutskylder — avdrag med ytterligare 200 kronor. Nämda belopp är avsett att motsvara den skattskyldiges kostnader för inkomstens förvärvande, pensionsavgifter enligt lagen om folkpensionering samt avgifter för liv- och sjukförsäkring m. m. Beloppet var tidigare 100 kronor men höjdes fr. o. m. år 1948 bl. a. med hänsyn till höjningen av pensionsavgifterna.²

B. Uppbördssakkunnigas förslag

Enligt de för uppördssakkunniga utfärdade direktiven böra de sakkunniga bl. a. överväga om det för att komma fram till ett riktigare skatteuttag enligt tabell lämpligen låter sig göra att upprätta ett än mer differentierat tabellmaterial än som nu står till förfogande.

Härmed torde närmast åsyftas, att de sakkunniga böra undersöka lämpligheten av skattetabeller icke allenast för kommunala utdebiteringar i jämna krontal utan även för belopp däremellan. Uppbördssakkunniga ha emellertid ännu ej kunnat taga ståndpunkt till denna fråga utan avse att närmare behandla densamma i sitt senare betänkande. I förevarande sammanhang ha de sakkunniga ansett sig böra begränsa diskussionen till ett par andra frågor, som röra skattetabellernas konstruktion och vilkas lösning påverka möjligheterna att ernå ett riktigt skatteuttag än för närvarande.

I skattetabellerna finnas skattebeloppen — i hela kronor — angivna för vissa inkomstlägen med en undre och en övre gräns. Skattebeloppen hänföra sig till medelinkomsten inom dessa intervaller, vilket medför att skatteuttaget blir något för högt, om inkomsten understiger nämnda medelinkomst, men å andra sidan något för lågt i motsatt fall. Skattebeloppen äro avjämnade nedåt, d. v. s. om i den för viss tidsperiod och viss inkomst uträknade skatten ha ingått öretal, har skattebeloppet genomgående jämkats till närmast lägre hela antal kronor.

Det s. k. 200-kronorsavdraget torde i viss utsträckning i orter med längre avstånd mellan bostäder och arbetsplatser och i högre inkomstlägen ha motsvarat eller understigit vid taxeringarna medgivna avdrag för inkomstens

¹ Prop. nr 311/1947 s. 36.

² Prop. nr 311/1947 s. 37.

förvärvande, för pensionsavgift och för försäkringsavgifter. För den stora mängden arbetstagare ha verkställda undersökningar däremot givit vid handen, att avdraget är för stort vid jämförelse med de avdrag, som kunna komma i fråga vid taxeringarna.

Skattetabellerna äro som tidigare angivits uträknade med utgångspunkt bl. a. från att de skattskyldiga vid statstaxeringen skola äga åtnjuta avdrag för kommunalutskylder till belopp motsvarande de utskylder, som belöpa på den inkomst, som angivits i tabellerna. Det avdrag för kommunalutskylder, som medges vid den statliga taxeringen, hänför sig emellertid icke till inkomsten under inkomståret — beskattningsåret — utan till inkomsten under året dessförinnan. Avdrag medges nämligen för den i slutlig skatt ingående kommunalskatt, som påförts skattskyldig på grund av taxering under året näst före det taxeringsår, varom fråga är, och som sålunda hänför sig till inkomsten under beskattningsåret ännu ett år tidigare. Detta medför att skattetabellerna vid en stigande inkomstkurva genomgående upptaga ett för högt kommunalskatteavdrag. Följden härav blir, att den preliminära skatten blir för låg. Särskilt markerat blir detta för skattskyldiga, som för första gången inträda i förvärvsarbete. Enahanda resultat uppkommer vid flyttning till kommun med högre kommunal utdebitering än i den tidigare kommunen. Å andra sidan blir tabellskatten för hög, om inkomsterna minska från det ena året till det andra eller om flyttning sker till kommun med lägre kommunal utdebitering än i den tidigare.

Ovan angivna förhållanden torde i någon mån ha medverkat till att kvarstående skatt uppkommit. Uppbördssakkunniga föreslå därför, att skattebeloppen i tabellerna i regel avrundas uppåt ävensom att skattebeloppen för de olika inkomstintervallerna angivas efter den skatt, som utgår för inkomst vid intervallernas övre gräns. De sakkunniga förorda vidare, att det s. k. 200-kronorsavdraget uteslutes. Av *Tabell 4* torde framgå hur en avjämning uppåt av skattebeloppen samt avskaffande av 200-kronorsavdraget skulle inverka på skattebeloppens storlek.

Genomförandet av de sålunda föreslagna förändringarna kan förväntas medföra att antalet skattskyldiga med kvarstående skatt kommer att nedgå och att den kvarstående skatten, där sådan alltjämt blir oundviklig, kommer att minska. Samtidigt kommer emellertid den överskjutande preliminära skatten att öka för åtskilliga skattskyldiga. Ökningen kan emellertid i regel antagas bli relativt obetydlig, och några olägenheter torde därför icke behöva uppstå för de skattskyldiga. Ur olika synpunkter är det bättre, att uttaget av preliminär skatt blir något för högt än att det blir för lågt. Härigenom undvikas många missnöjesanledningar hos de skattskyldiga, varjämte arbetsgivare och uppbördsmyndigheter besparas arbete i fråga om löneavdrag för och uppbörd av kvarstående skatt; för myndigheterna torde detta arbete vara mera omfattande än arbetet med att återbetala för mycket erlagd preliminär skatt. Det kan i detta sammanhang omnämnas, att även i Finland höga kvarstående skatter drabbade fler-

talet skattskyldiga under de första åren av tillämpningen av dess källskattesystem. Numera ha sådana åtgärder vidtagits, att endast en mindre del av arbetstagarna påföres kvarstående skatt. Flertalet erhåller restitution av för mycket erlagd preliminär skatt. Detta resultat har hälsats med tillfredsställelse av såväl arbetsmarknadens parter som myndigheterna.

I fråga om kommunalskatteavdraget skulle den bästa lösningen ligga i en ändring av skattereglerna av sådan innebörd att avdrag vid taxering skulle medgivas med ett belopp, motsvarande den kommunalskatt som skulle belöpa på den vid samma taxering till kommunal inkomstskatt beskattningsbara inkomsten. Vissa tekniska svårigheter äro förenade med en sådan lösning och uppbördssakkunniga äro icke beredda att nu framlägga något förslag i frågan.

De skattebelopp, som äro upptagna i den för gift kvinna med egen inkomst avsedda kolumnen 11 i skattetabellerna, ha uträknats med beaktande av det särskilda, förvärvsarbetande gift kvinna medgivna avdraget. Däremot har varken för henne eller för mannen hänsyn kunnat tagas till den ytterligare skatt, som skall utgå på grund av progressionen vid sambeskattningen. För mannen tillkommer därjämte, att han vid den preliminära beskattningen tillgodoräknats makarnas hela ortsavdrag; på grund härav blir den preliminära skatten ännu lägre för honom. Som en följd av detta förhållande ha också sambeskattade äkta makar med preliminär A-skatt genomgående blivit påförda kvarstående skatter till procentuellt sett höga belopp.

Frågan om en effektivare uppbörd av preliminär skatt för äkta makar med inkomst av tjänst äger samband med de spörsmål, som sambeskattnings-sakkunniga och ortsavdragskommittén behandlat i sina nyligen avlämnade betänkanden. Uppbördssakkunniga ha därför icke i nu förevarande sammanhang kunnat framlägga något slutligt förslag till lösning av denna fråga.

För att tillsvicare undanröja de mest påtagliga bristerna beträffande äkta makars preliminära beskattning böra dock i avvaktan å den definitiva lösningen av frågan vissa åtgärder vidtagas. Härvid kan tänkas antingen att skattebeloppen i skattetabellernas kolumn 11 omarbetas med hänsynstagande till en viss beräknad medelinkomst hos mannen, förslagsvis 6 000 kronor för år, eller att en återgång sker till tidigare förhållande, då för gift kvinna med egen inkomst tillämpades samma kolumn som för ogift inkomsttagare utan barn. Båda förslagen ge en bättre skatteuppbörd för hustrun än en tillämpning av nuvarande kolumn 11. Det först nämnda alternativet torde ge det bästa resultatet och de sakkunniga vilja därför förorda detta.

De förslag som hittills diskuterats ha uteslutande tagit hänsyn till skatten för den gifta kvinnan. För mannen skulle fortfarande sambeskattningen medföra, att den preliminära skatten enligt skattetablell bleve för låg. Fråga är då, om man på andra vägar kan åstadkomma ett bättre skatteuttag

även för mannen i de fall, där båda makarna ha inkomst av tjänst. En möjlighet skulle vara att oavsett inkomstslag påföra makarna preliminär B-skatt. Denna form av preliminär skatt, där skattedeberingen i regel bygger på vederbörandes inkomst två år före inkomståret, ger emellertid erfarenhetsmässigt en mycket dålig överensstämmelse mellan den preliminära och den slutliga skatten. Härtill kommer, att löneavdrag för B-skatt är besvärligt att tillämpa för arbetsgivarna. Uppbördssakkunniga ha också bl. a. av detta skäl tidigare föreslagit, att arbetsgivarnas avdragsskyldighet skall avskaffas i de fall då arbetstagarna påförts preliminär B-skatt, därvid tillika förutsatts, att denna skatteform skall i allenast begränsad omfattning tillämpas å skattskyldiga med tjänsteinkomst. Med hänsyn härtill anse sig uppördssakkunniga icke kunna förorda den nyss berörda formen för preliminär beskattning av äkta makar med inkomst av tjänst.

En annan möjlighet vore, att tablåer utarbetades, vilka utvisade makarnas skatt i procent av inkomsten vid olika inkomstlägen för envar av makarna. I likhet med skattetabellerna finge olika tablåer upprättas för olika ortsgrupper och kommunala utdebiteringar. Med ledning av dessa tablåer och de uppgifter om makarnas inkomster, som funnes i senaste inkomstlängd eller i avlämnad preliminär självdeklaration, skulle den lokala skattemyndigheten fastställa en viss skatteprocent för envar av makarna. Denna skulle påföras respektive makes debetsedel å preliminär A-skatt. Arbetsgivaren hade sedan att verkställa löneavdrag efter det å debetsedeln angivna procenttalet. I samma grad som beträffande den preliminära B-skatten lider emellertid detta system av den nackdelen, att man därvid utgår från inkomstförhållandena två år tidigare. Uppbördssakkunniga kunna därför icke förorda att denna anordning tillämpas generellt. I viss utsträckning synas de lokala skattemyndigheterna dock kunna använda sådana tablåer vid jämkning av skatten. För ändamålet böra därför tablåer utarbetas.

I enlighet med vad de sakkunniga föreslagit under kap. 3 beträffande löneavdrag å inkomst av korttidsanställningar böra skattetabellerna kompletteras med en avdelning för dagsinkomst. Önskvärt hade varit om denna avdelning kunnat vara likalydande för samtliga skattetabeller. Med hänsyn framför allt till att åtskilliga kommuner ha mycket låg eller mycket hög kommunal utdebitering torde emellertid detta icke vara lämpligt. Emellertid torde i varje fall antalet kolumner i dagavdelningen kunna minskas avsevärt mot kolumnantalet i övrigt i skattetabellerna.

KAP. 7

Särskild ränta i vissa fall å kvarstående skatt

Har skattskyldig inkomst utöver lön från den huvudsakliga arbetsanställningen eller har han enbart annan inkomst än sådan lön, beror det för närvarande på hans egen medverkan om överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt ernås. Denna medverkan kan ske genom avgivande

av preliminär självdeklaration eller ansökan om jämkning, därest han har att erlagga preliminär B- eller C-skatt. Vidare kan den skattskyldiges medverkan ske genom begäran om förhöjt löneavdrag, därest han har att erlagga preliminär A-skatt, ävensom genom inbetalning av ytterligare preliminär skatt inom viss tid efter uppbördsårets utgång.

Preliminär B-skatt skall principiellt beräknas så att den så nära som möjligt motsvarar beloppet av de skatter, som kunna antagas bli påförda den skattskyldige efter i vanlig ordning verkställd taxering. Emellertid kan storleken av de inkomster, dessa skatter skola träffa, mera sällan beräknas i förväg med någon större säkerhet. En generell skyldighet att grunda debiteringen på en preliminär taxering skulle sålunda icke fylla sitt ändamål. Därför skall den preliminära B-skatten i första hand beräknas med ledning av den till statlig och kommunal inkomstskatt taxerade inkomst och den beskattningsbara förmögenhet, varom beskattningsnämnd fattat beslut senast den 10 oktober året näst före inkomståret. Om sådan taxering saknas eller med sannolikhet kan antagas, att den vid den årliga taxeringen året näst efter inkomståret taxerade inkomsten kommer att avvika från motsvarande inkomst vid den årliga taxeringen året näst före inkomståret med minst en femtedel av sistnämnda inkomst — dock minst 600 kronor — skall dock skatten beräknas efter en preliminär taxering. Särskilda omständigheter kunna vidare föranleda en sådan beräkning även i andra fall.

Den preliminära taxeringen skall som regel åsättas med ledning av preliminär självdeklaration. Skattskyldig, som har att utgöra preliminär B-skatt, är under i föregående stycke angivna förutsättningar skyldig att utan anmaning avgiva sådan deklaration. Denna skall avlämnas senast den 1 december under året näst före inkomståret eller, om den skattskyldige då icke äger kännedom om att han kommer att uppbära inkomst, varför skattskyldighet föreligger, senast 14 dagar efter det han vunnit sådan kännedom. Avlämnas deklarationen icke inom föreskriven tid eller befinnes avgiven deklaration ofullständig, äger den lokala skattemyndigheten anmana den skattskyldige att avgiva dylik deklaration eller att fullständiga deklarationen. Hörsammas icke anmaningen, äger länsstyrelsen förelägga den försumlige lämpligt vite. Någon annan påföljd för underlåtenhet att avgiva preliminär självdeklaration finnes icke föreskriven.

För beräkningen av den preliminära C-skatten gälla liknande bestämmelser.

Om den preliminära skatten kan antagas komma att avvika från den påräkneliga slutliga skatten, kan den skattskyldige under löpande inkomstår få den preliminära skatten jämkad. Jämkningsen, som verkställes av den lokala skattemyndigheten, avser att bringa den preliminära skatten i så nära överensstämmelse med den slutliga skatten som möjligt. Beror den antagna avvikelser mellan preliminär och slutlig skatt på bl. a. ändrad inkomst, skall — där icke särskilda omständigheter till annat föranleda — jämkning icke äga rum, såvida icke ändringen av den preliminära skatten

skulle uppgå till minst en femtedel av det förut beräknade skattebeloppet, dock minst 25 kronor. Någon skyldighet för den skattskyldige att begära jämkning föreligger icke.

Innebär jämkningsbeslutet, att preliminär skatt icke vidare skall utgå under inkomståret, och har den skattskyldige inbetalt preliminär skatt med belopp, som beräknas överskjuta motsvarande slutliga skatt med minst en femtedel, dock minst 25 kronor, skall det överskjutande beloppet efter beslut av den lokala skattemyndigheten återbetalas utan avvaktan på debitering av den slutliga skatten. Under särskilda omständigheter må återbetalning även ske i andra fall. Beslut om återbetalning må fattas jämväl under året näst efter inkomståret, därest ansökan därom inkommer före utgången av april månad.

Många skattskyldiga kunna först efter inkomstarets utgång beräkna den inkomst, varå den slutliga skatten skall utgå. På grund därav infördes genom kungörelse den 4 februari 1949 (nr 30) möjlighet för de skattskyldiga att inbetala ytterligare preliminär skatt för inkomståret under tiden efter uppbördsterminen i januari månad påföljande år, dock senast före utgången av februari månad sistnämnda år. Inbetalningen skall ske till postgirokonto för vederbörande länsstyrelse eller lokala skattemyndighet i stad med egen uppbördsförvaltning.

Erfarenheterna hittills visa, att kvarstående skatt till mera betydande belopp framför allt påförts jordbrukare, rörelseidkare och andra, som erlagt debiterad preliminär skatt, men även löntagare med bisysslor m. m. och sambeskattade äkta makar.

Orsaken härtill torde mången gång ha varit bristande kännedom om det nya uppbördssystemet. Med hänsyn till att systemet numera tillämpats under mera än tre år synas gjorda invändningar om sådan bristande kännedom i fortsättningen icke kunna åberopas såsom förklaring till en betydande kvarstående skatt.

Man torde ha anledning räkna med att åtskilliga skattskyldiga medvetet underlåtit att vidtaga åtgärder i syfte att erlægga en mot de verkliga inkomsterna svarande preliminärskatt för att på så sätt komma i åtnjutande av en räntefri skattekredit. Såvitt angår skattskyldiga med inkomst enbart av tjänst, medför de sakkunnigas förslag om avdrag för preliminär skatt även å inkomster av korttidsanställningar, bisysslor och tillfälligt arbete, att nämnda möjlighet till räntefri skattekredit väsentligt begränsas. I fråga om övriga skattskyldiga måste man fortfarande lita till deras egen medverkan. För att ernå ett bättre uppbördsresultat för de senares del ha från olika myndigheter framförts förslag bl. a. om att införa skyldighet för skattskyldiga att begära jämkning vid ökad inkomst eller ökad rätt för lokal skattemyndighet att åsätta preliminär taxering eller vidtaga jämkning samt rätt för den lokala myndigheten att under senare hälften av inkomståret infordra besked från de skattskyldiga, huruvida de kunna antagas erhålla högre inkomst än den, varå den preliminära skatten debiterats. De sakkunniga anse,

att vad man kan vinna genom dylika åtgärder icke är tillräckligt bl. a. av den orsaken, att det för många — och då framför allt för jordbrukarna och rörelseidkarna — icke är möjligt att med någon större säkerhet uppskatta inkomsten för inkomståret, förrän detta gått till ända och årsresultatet framkommit. I stället bör möjligheten att inbetala preliminär skatt efter uppboråsårets utgång ökas samt sådana åtgärder vidtagas, att de skattskyldiga finna det förenligt med sina egna intressen att medverka till ett gott uppboråsresultat genom preliminär självdeklaration, ansökan om jämkning, begäran om förhöjt löneavdrag eller inbetalning av preliminär skatt efter uppboråsårets utgång. Det synes icke försvarligt att man — då skatten av arbetstagarna tvångsvis uttages i samband med inkomstförvärvet — medger jordbrukare, rörelseidkare och andra möjlighet att utnyttja en lång skattecredit utan påföljd. Lämpligast synes vara att föreskriva en viss ränta som påföljd vid utnyttjande av skattecredit.

För rörelseidkarna föreligger resultatet av rörelsen ofta icke förrän efter februari månads utgång. Den i förutnämnda kungörelse den 4 februari 1949 angivna tidsgräns, före vilken ytterligare preliminär skatt för föregående år senast skall ha inbetalts, synes därför alltför knapp. Av praktiska skäl bör tidsfristen avpassas efter den dag, då självdeklaration senast skall vara ingiven. För skattskyldiga, som enligt lag varit skyldiga att föra handelsböcker, gäller i detta hänseende, att de må åtnjuta anstånd med deklarationens avlämnande till den 31 mars under taxeringsåret, om räkenskapsåret gått till ända senare än den 31 oktober året näst före taxeringsåret. Det hade visserligen varit önskvärt med en begränsning av inbetalningstiden, men med hänsyn till nyss angivna förhållande och då det även synes lämpligt, att tidsgränsen för inbetalning av preliminär skatt sammanfaller med den för ingivande av ansökan om återbetalning av sådan skatt angivna tiden, förorda de sakkunniga, att nämnda inbetalning skall göras före utgången av april månad året efter inkomståret. Den föreslagna utvidgningen av tidsfristen bör för enkelhetens skull gälla för samtliga skattskyldiga och sålunda icke enbart för dem som enligt lag varit skyldiga att föra handelsböcker. Förslaget medför otvivelaktigt ökat arbete för länsstyrelserna, resp. de lokala skattemyndigheterna i fråga om upprättandet av debiteringslängderna men olägenheterna böra kunna begränsas, om inbetalningarna ske i god tid. Härpå böra de skattskyldiga göras uppmärksamma genom ökad upplysningsverksamhet.

Uppboråsakkunniga ifrågasätta, om det icke vore lämpligt att låta utarbeta en enkel tabell efter vilken den skattskyldige skulle kunna beräkna den ungefärliga skatt, som kommer att utgå på i självdeklarationen uppgiven taxerad inkomst. Tabellen bör i så fall fogas till varje debetsedel å preliminär skatt för att vara den skattskyldige till ledning vid eventuell inbetalning av ytterligare preliminär skatt. Tabellen bör därvid förses med *dels* en uppmaning till den skattskyldige att tillse att preliminär skatt för inkomståret inbetalas med så stort belopp, som motsvarar den enligt tabellen framräknade skatten på nämnda inkomst, *dels* ock upplysningar om

sättet för inbetalning av ytterligare preliminär skatt samt om den påföljd som för litet inbetalad preliminär skatt kan medföra. De skattskyldiga böra även kunna vända sig till den lokala skattemyndigheten för att erhålla uppgift om den slutliga skatt, som kommer att utgå på en uppgiven taxerad inkomst.

Ränta som påföljd för försummad skatteinbetalning utgör ingen nyhet inom skattelagstiftningen. Enligt 5 § fjärde stycket förordningen den 12 februari 1943 om kupongskatt skall aktiebolag, vars styrelse icke inbetalar kupongskatt inom föreskriven tid, till statsverket gälda ränta å det felände beloppet efter nio för hundra om året från den dag det senast bort betalas tills betalning sker. I motiven¹ till denna bestämmelse anföres, att om styrelsen för aktiebolaget icke inom föreskriven tid inbetalade kupongskatten bolaget borde till statsverket erlægga ränta efter så hög räntefot att ett uppskov för bolaget mötte verkliga olägenheter. Från denna utgångspunkt föreslogs en räntefot av 9 procent om året, d. v. s. $\frac{3}{4}$ procent i månaden.

På grund av de för många skattskyldiga föreliggande svårigheterna att under inkomståret beräkna den inkomst, varå slutlig skatt skall utgå, anse de sakkunniga, att storleken av den föreslagna räntan bör bestämmas med utgångspunkt från att räntan skall utgöra påföljd för utnyttjad skattekredit under ungefär ett år, d. v. s. från mars—april året efter inkomståret till tidpunkten för inbetalandet av den kvarstående skatten eller månaderna mars och maj året efter taxeringsåret. Räntefoten bör vidare vara så avvägd, att den vid större kvarstående skatt överstiger den räntevinst, som den skattskyldige kunnat tillgodogöra sig å det för litet erlagda beloppet. Efter gjorda överväganden förorda de sakkunniga, att räntan, beräknad för en tid av ett år, skall utgå med 6 procent å den kvarstående skatten, minskad med visst i följande stycke angivet belopp.

Med hänsyn till ändamålet med den föreslagna räntan anse de sakkunniga icke nödvändigt att uttaga ränta annat än å större belopp. En sådan begränsning synes också påkallad, emedan hänsyn måste tagas dels till att uppbördssystemet medför vissa differenser mellan preliminär och slutlig skatt och dels till att, även om möjligheterna för de skattskyldiga att beräkna den slutliga skatten kunna underlättas, man dock härvid måste räkna med en viss felmarginal. En begränsning är vidare önskvärd av praktiska skäl, bl. a. för att undvika att antalet räntepåföringar blir för stort. På grund därav förorda de sakkunniga, att ränta endast skall utgå å kvarstående skatt, som överstiger 300 kronor och därjämte uppgår till minst en femtedel av den skattskyldiges slutliga skatt. Den angivna gränsen om en femtedel av den slutliga skatten kan måhända tyckas väl förmånlig för de skattskyldiga, då det gäller större skattebelopp, men synes å andra sidan lämplig vid jämförelse med andra gränsangivelser i uppbördsförordningen, t. ex. för rätten till återbetalning av för mycket erlagd preliminär skatt före slutförd debitering av den slutliga skatten. För att förenkla ränteut-

¹ Prop. nr 12/1943 s. 43.

räkningen och undvika öretal bör räntan utgå endast å helt hundratal kronor av skattebeloppet, varvid i förekommande fall avjämning bör ske nedåt. Vidare synes det skäligt, att räntan beräknas allenast å skillnaden mellan den kvarstående skatten och 300 kronor. Härigenom kommer ränta aldrig att utgå å kvarstående skatt, som understiger 400 kronor. Räntan bör påföras med ledning av den kvarstående skatten sådan denna framkommer vid debitering av slutlig skatt. Skulle sedermera den kvarstående skatten nedgå på grund av beslut antingen av beskattningsmyndighet om sänkt taxering eller av lokal skattemyndighet eller länsstyrelse rörande felaktig debitering, bör utan särskild ansökan omräkning av räntan verkställas med ledning av nämnda beslut. Om däremot på grund av beslut om höjd taxering m. m. debitering skulle ske av tillkommande skatt, bör därvid av praktiska skäl icke ifrågakomma att ränta påføres eller, om ränta redan påförts vid debitering av kvarstående skatt, att räntan höjes.

Möjlighet bör finnas för länsstyrelsen att i undantagsfall efter ansökan av den skattskyldige helt eller delvis befria honom från erläggandet av den påförda räntan. Sådan befrielse bör kunna komma i fråga, då den kvarstående skatten beror av förhållanden, som den skattskyldige ej kunnat råda över, t. ex. då arbetsgivaren felaktigt uträknat den skattskyldiges preliminära skatt. För erhållande av en ensartad praxis böra länsstyrelserna i tveksamma fall inhämta yttrande av centrala uppborgsnämnden. Ansökan om sådan befrielse bör ha inkommit till länsstyrelsen senast den 31 december året näst efter taxeringsåret.

Då uppborgssakkunniga sålunda föreslå, att ränta skall utgå å kvarstående skatt, uppkommer frågan, huruvida räntegottgörelse bör lämnas å belopp, varmed erlagd preliminär skatt överskjuter den slutliga skatten. Emot införande av sådan räntegottgörelse talar dock att skattskyldig har möjlighet att efter ansökan före utgången av april månad året efter inkomståret erhålla återbetalning av preliminär skatt, som beräknas överskjuta motsvarande slutliga skatt med minst en femtedel, dock minst 25 kronor. Under särskilda omständigheter må återbetalning ske även i andra fall. En generell räntegottgörelse å återbetald preliminär skatt möter vidare svårigheter, enär från den slutliga skatten avräknas icke blott gulden preliminär skatt utan även sådan preliminär skatt, som är föremål för indrivning. De sakkunniga ha för avsikt att återkomma till ifrågavarande spörsmål under det fortsatta utredningsarbetet. De sakkunniga vilja emellertid betona, att anledning icke synes föreligga att låta frågan om skyldighet att utgöra ränta å kvarstående skatt anstå tills frågan om eventuell räntegottgörelse å för mycket erlagd preliminär skatt utretts; som ovan angivits måste de skärpta uttagen av preliminär skatt hos löntagarna kompletteras med en effektiv åtgärd i syfte att förhindra övriga skattskyldiga att utnyttja en lång skattekredit.

Den föreslagna räntan bör tillfalla statsverket. Den bör, åtminstone tills vidare, debiteras och uppbäras i samband med den kvarstående skatten. Skulle det emellertid framdeles visa sig, att antalet räntepåföringar blir

ringa, bör närmare övervägas om räntan i stället skall uppbäras i särskild ordning. En separat ränteuppbörd kan nämligen i sådant fall erbjuda vissa tekniska fördelar.

I fråga om debitering, uppbörd, anstånd, indrivning, avkortning, avskrivning och restitution bör ränta å kvarstående skatt likställas med skatt, dock att vid restitution ränta enligt 90 § uppbördsförordningen icke bör utgå å räntebelopp, som skall återbetalas. Över länsstyrelses beslut i ärende angående befrielse från erläggande av påfordrad ränta böra besvär kunna anföras i den ordning, som anges i 108 § uppbördsförordningen.

Räntan torde såsom gäldränta böra få avdragas vid taxering.

KAP. 8

Påföljd vid underlåtenhet att till arbetsgivare överlämna debetsedel å slutlig skatt, m. m.

A. Gällande bestämmelser

Då löneavdrag skall verkställas för kvarstående skatt, skall enligt 47 § uppbördsförordningen arbetstagaren så snart han erhållit debetsedel å slutlig skatt överlämna denna till arbetsgivaren. Tillträder arbetstagaren ny anställning under tid, då löneavdrag skall verkställas, skall debetsedeln överlämnas till den nye arbetsgivaren ofördröjligen efter det anställningen tillträts. Har arbetstagaren icke att gälda kvarstående skatt, skall han inom nyss angivna tid för arbetsgivaren uppvisa debetsedeln å slutlig skatt eller intyg av lokal skattemyndighet, att arbetstagaren icke har att erlagga kvarstående skatt. Har arbetstagaren icke till arbetsgivaren överlämnat debetsedeln eller för arbetsgivaren uppvisat denna eller intyg, som nyss sagts, senast den 25 januari året näst efter taxeringsåret eller vid tillträde av ny anställning under tid, då löneavdrag skall verkställas, senast fem dagar efter anställningens början, har arbetsgivaren att så snart ske kan göra anmälan härom hos den lokala skattemyndigheten i orten. Därest denna haft att utfärda debetsedel, skall myndigheten skyndsamt utfärda ny debetsedel eller, om arbetstagaren icke har att gälda kvarstående skatt, intyg härom samt översända debetsedeln eller intyget till arbetsgivaren. I annat fall har myndigheten att skyndsamt lämna meddelande till den lokala skattemyndighet, som haft att utfärda debetsedel, och har sistnämnda myndighet att förfara på sätt nyss sagts. Ny debetsedel eller intyg om att kvarstående skatt icke skall erläggas bör vara arbetsgivaren tillhanda senast före ingången av den månad, under vilken vederbörlig uppbördstermin infaller.

Ursprungligen stadgades i 41 § andra stycket uppbördsförordningen skyldighet för lokal skattemyndighet att i de fall, arbetstagare icke hade att

erlägga kvarstående skatt, verkställa anteckning härom å arbetstagarens debetsedel å preliminär skatt för det år, då den kvarstående skatten — därest sådan förelegat — skulle ha erlagts. Denna bestämmelse upphävdes genom förordningen den 17 december 1948 (nr 762), enär en lindring av de lokala skattemyndigheternas arbetsbörda i detta avseende ansågs nödvändig.¹

B. Uppbördssakkunnigas förslag

Erfarenheten har visat, att arbetstagarna i stor utsträckning försummat att överlämna debetsedel å slutlig skatt till arbetsgivaren eller för denne uppvisa debetsedel eller intyg om att kvarstående skatt icke finnes att erlägga. Detta har medfört ett betydande merarbete främst för arbetsgivarna men även för de lokala skattemyndigheterna. Vidare har det ofta ställt sig svårt för arbetsgivarna att lämna de uppgifter om ifrågavarande arbetstagare, som de lokala skattemyndigheterna behöva känna till för att kunna utfärda nya debetsedlar (namn, födelseår, mantalsskrivningsadress). Härigenom och genom arbetsanhopning hos de lokala skattemyndigheterna ha förseningar uppstått med expedieringen av debetsedlarna. När dessa kommit arbetsgivaren till handa, har mången gång arbetstagaren redan slutat sitt arbete hos honom eller också har så kort tid förelegat för avdrag av den kvarstående skatten, att hela det på uppbördsterminen förfallande skattebeloppet icke kunnat erläggas eller att opropotionerligt höga belopp måst innehållas av lönen.

Med hänsyn till ovan anförda olägenheter anse de sakkunniga erforderligt, att sådana regler införas, att arbetstagaren finner det angeläget att för löneavdrag överlämna sin debetsedel å slutlig skatt till arbetsgivaren eller att genom företeende av debetsedeln eller särskilt intyg visa, att han icke har att gälda kvarstående skatt. I sådant syfte föreslå de sakkunniga, att avdrag för kvarstående skatt skall verkställas med 25 procent av arbetstagarens lön, om han icke överlämnar debetsedeln å slutlig skatt till arbetsgivaren eller styrker, att han icke har att gälda kvarstående skatt. Genom att ett sådant avdrag kan tillgripas, måste arbetstagaren få ett mycket starkt intresse av att iakttaga skyldigheten att överlämna debetsedeln till arbetsgivaren eller för honom uppvisa debetsedeln eller intyg, att han icke har att gälda kvarstående skatt. Man synes därför kunna räkna med att det föreslagna avdraget kommer att behöva användas endast i mycket begränsad omfattning.

För redovisning av sådan preliminär skatt, som innehållits utan tillgång till arbetstagarens debetsedel, föreslå de sakkunniga i kap. 9 att arbetsgivarna skola utfärda särskilda skattekvitton till arbetstagarna och att arbetstagarna skola översända kvittona till uppbördsmyndigheterna för kreditering av den skatt, som angivits å kvittona.

Om nämnda system skulle tillämpas även för redovisning av den genom

¹ Prop. nr 319/1948 s. 21.

procentavdrag innehållna kvarstående skatten, skulle detta med största sannolikhet i många fall leda till en sammanblandning av de båda skattelagerna med åtföljande svårigheter för en rätt kreditering av innehållna belopp. Angivna olägenhet är så betydande, att berörda redovisningssätt icke torde böra komma i fråga för den genom procentavdrag innehållna kvarstående skatten.

De sakkunniga förorda i stället, att ifrågavarande kvarstående skatt skall redovisas ungefär på samma sätt som för närvarande är fallet beträffande preliminär skatt, som avdragits med viss procent av lönen på grund av att debetsedel icke företetts. Skatten bör sålunda senast under närmast infallande uppbördstermin inbetalas eller överföras till vederbörande länsstyrelses (kronokamrerares) särskilda postgirokonto medelst inbetalningskort eller girokort, varå angivits den skattskyldiges namn samt, där så kan ske, hans mantalsskrivningsadress och födelsetid. Postens kvitto å verkställd inbetalning bör överlämnas till arbetstagaren.

Med vederbörande länsstyrelse (kronokamrerare) bör här förstås länsstyrelsen i det län (kronokamreraren i den stad), där arbetstagaren är mantalsskriven för inkomståret eller, om uppgift härom ej kan erhållas, där arbetsgivaren är bosatt eller har sin verksamhet. Rätteligen skulle skatten redovisas till länsstyrelsen i det län (kronokamreraren i den stad), där arbetstagaren varit mantalsskriven för inkomståret två år före det löpande inkomståret. Arbetsgivaren synes dock skäligen icke kunna åläggas att verkställa undersökningar härom. Det får i stället ankomma på den länsstyrelse (kronokamrerare), till vilken inbetalning skett, att i förekommande fall överföra inbetalt belopp till rätt länsstyrelse (kronokamrerare).

Överstiger det innehållna skattebeloppet vad som skall inbetalas under närmast följande uppbördstermin enligt arbetsgivaren senare tillhandakommen debetsedel eller styrker arbetstagaren att han icke har att gälda kvarstående skatt, bör arbetsgivaren återbetala vad som för mycket innehållits under förutsättning att skatten icke redan redovisats till länsstyrelsen (kronokamreraren). Har så skett, bör återbetalningen ankomma på länsstyrelsen.

Arbetsgivarna för närvarande åvilande skyldighet att hos den lokala skattemyndigheten anmäla, att arbetstagare icke överlämnat debetsedel å slutlig skatt eller intyg, att kvarstående skatt icke finnes att erlægga, bör upphävas.

Såsom framgår av kap. 10 bör vad de sakkunniga här ovan i detta kapitel föreslagit icke äga tillämpning beträffande sjöman, inskriven vid sjömanshus. För sådan sjöman anses därför nuvarande bestämmelser fortfarande skola gälla.

KAP. 9

Uppbörd och redovisning av skatt

A. Gällande bestämmelser

Liksom i stort sett vårt tidigare uppborrdssystem innebär det nya uppborrdsförfarandet, att den uppburna skatten individuellt bokföres hos uppborrdsmyndigheterna, d. v. s. all skatt inlevereras fortlöpande till uppborrdsmyndigheterna med specifikt angivande av skatteslag och skattskyldig, varefter genom uppborrdsmyndigheternas försorg den influtna skatten bokföres på ett för varje skatteslag och skattskyldig upplagt konto.

Angivande av skattebeloppen (debitering av skatten) sker beträffande preliminär B- och C-skatt samt tillkommande skatt å särskilda för varje skattskyldig upprättade uppborrdskort (debetkort). I fråga om preliminär A-skatt sker ingen debitering; i stället antecknas å uppborrdskort tillämplig skattetabell och kolumn i tabellen. Slutlig skatt och fastighetsskatt debiteras i debiteringslängd.

Med ledning av uppborrdskort och debiteringslängder utfärdas debetsedlar, upptagande å uppborrdskorten, resp. i debiteringslängderna införda uppgifter.

Genom kopiering vid utskrift av debetsedlarna erhållas särskilda uppborrdskort (kreditkort) för ovannämnda bokföring (kreditering) av inflytande skatt. Vid debetsedlarna äro fogade genom perforering frånskiljbara skatteanvisningar, avsedda för inbetalning av skatt. De vid debetsedlarna fogade skatteanvisningarna äro till antalet sex beträffande preliminär skatt, två beträffande slutlig skatt, tre beträffande fastighetsskatt och sex beträffande tillkommande skatt.

Å varje skatteanvisning finnes den uppborrdstermin angiven, då anvisningen är avsedd att användas, ävensom samma debetsedelsnummer som å motsvarande debetsedel och uppborrdskort.

Uppbörd av skatt verkställs genom postverket samt de penninginrättningar (banker, sparbanker och centralkassor för jordbrukskredit), med vilka Kungl. Maj:t därom träffat avtal. Huvudregeln är att skatt skall erläggas under uppborrdstermin. Uppborrdsterminerna under uppborrdsåret äro till antalet sex och infalla under tiden fr. o. m. den 6 t. o. m. den 13 i månaderna mars, maj, juli, september, november och januari. Vid skatteinbetalningen skall å skatteanvisningen finnas angivet det belopp, som skall inbetalas. Såvitt gäller debiterad skatt (preliminär B- och C-skatt samt kvarstående och tillkommande skatt) har detta ombesörjts av den lokala skattemyndigheten. I fråga om preliminär A-skatt ankommer det på arbetsgivaren att innan han inbetalar skatten för sina arbetstagare ange skattebeloppen å skatteanvisningarna.

Arbetsgivare har att för varje uppbördstermin ombesörja inbetalningen av sådan skatt, för vilken han verkställt löneavdrag. I övrigt ankommer skatteinbetalningen på den skattskyldige själv. För att göra skattebetalningen så bekväm som möjligt för den betalningsskyldige har denne i regel att välja mellan olika sätt för erläggande av skatten under uppbördstermin. Inbetalning kan sålunda ske å postanstalt eller i penninginrättning, därvid samtidigt debetsedeln med vidhängande skatteanvisningar skall företes. Vidare kan skatten gireras till postgirokontorets skatteavdelning. Därvid skall samtidigt den för uppbördsterminen gällande skatteanvisningen medsändas. Arbetsgivare med flera än tjugufem arbetstagare (större arbetsgivare) kan därjämte verkställa inbetalning av arbetstagarnas skatt på så sätt, att det sammanlagda skattebeloppet antingen medelst inbetalningskort inbetalas (eller medelst girokort överföres) till postgirokontot för den skatteavdelning, som finnes inrättad vid ett postkontor i varje residensstad, eller översändes till vederbörande penninginrättning. Samtidigt med inbetalningen skola för uppbördsterminen avsedda skatteanvisningar jämte summerad förteckning i två exemplar över de olika skattebeloppen insändas till skatteavdelningen eller penninginrättningen.

Enligt inhämtade upplysningar ha de större arbetsgivarna i mycket stor utsträckning (under år 1948 till ett antal av ca 8 600 mot ett uppskattat antal av ca 300, som inbetalat genom penninginrättningar) begagnat sig av möjligheten att på sätt i nästföregående stycke angivits inbetala skatt direkt till postverkets skatteavdelningar.

Har arbetsgivare verkställt löneavdrag för preliminär skatt utan att debetsedel å sådan skatt överlämnats, skall innehållet belopp inbetalas under uppbördstermin till vederbörande länsstyrelse eller lokala skattemyndighet i stad med egen uppbördsförvaltning (kronokamrerare). Detta skall ske genom att skattebeloppet inbetalas eller överföres till ett särskilt postgirokonto för länsstyrelsen eller kronokamreraren medelst inbetalningskort eller girokort.

Vid inbetalning av skatt å postanstalt eller i penninginrättning med användande av debetsedel frånskiljer och behåller vederbörande post- eller banktjänsteman den vid debetsedeln fogade skatteanvisning, som avser den aktuella uppbördsterminen, samt återställer debetsedeln kvitterad.

Har skatt girerats till postgirokontorets skatteavdelning eller inbetalats eller girerats till postgirokontot för skatteavdelningen vid postkontor i residensstaden eller översänts till penninginrättning utan att debetsedel samtidigt medsänts, skall vederbörande skatteavdelning eller penninginrättning till den, som verkställt inbetalningen eller gireringen, översända särskilt kvitto beträffande varje skatteanvisning. Sådant kvitto skall fastsättas på debetsedeln av den skattskyldige eller, om kvittot avser skatt som inbetalats av arbetsgivare för arbetstagare, av arbetsgivaren.

Har arbetsgivare till vederbörande länsstyrelse eller kronokamrerare inbetalat skatt, som avdragits för arbetstagare utan att dennes debetsedel

företetts, är det avsett att det av postverket utfärdade kvittot skall överlämnas till arbetstagaren.

Jämlikt 61 § 3 mom. uppbördsförordningen kan, då särskilda skäl därtill äro, Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, generalpoststyrelsen medgiva, bl. a., att viss arbetsgivare eller viss grupp av arbetsgivare må inbetala skatt för arbetstagare eller att kvitto å erlagt skattebelopp må utfärdas i annan ordning än den eljest gällande. Med stöd av nämnda bestämmelse har Kungl. Maj:t i brev till generalpoststyrelsen den 30 december 1946 (nr 894) bl. a. medgivit, att arbetsgivare med flera än tjugufem arbetstagare, vilken begagnar sig av möjligheten att inbetala arbetstagarnas skatt till postverkets skatteavdelningar, må å arbetstagarnas debetsedlar själv kvittera den inbetalda skatten.

Skatt, som debiterats, d. v. s. all annan skatt än preliminär A-skatt, kan även erläggas före ingången av fastställd uppbördstermin. Skall dylik skatt erläggas under mera än en termin, kan nämligen *under* viss termin inbetalas jämväl den del av skatten, som förfaller till betalning under den eller de följande terminerna. Debiterad skatt, som förfaller till betalning under viss termin, kan också inbetalas *före* terminens ingång, men betalningen måste då ske över postgiro medelst inbetalning eller girering till ett särskilt centralt postgirokonto, det s. k. centrala skattekontot (postgirokonto nr 300).

I vissa fall har arbetsgivare att före uppbördstermin inbetala innehållet skattebelopp för arbetstagare, vare sig fråga är om preliminär A-skatt eller debiterad skatt. Slutar arbetstagare sin anställning mellan uppbördsterminerna, bör nämligen arbetsgivaren icke dröja till nästa uppbördstermin med inleverering av belopp, som han innehållit till gäldande av arbetstagarens skatt. Då arbetsgivare skall återställa debetsedeln till arbetstagaren vid anställningens upphörande och således icke kan verkställa inbetalningen med företeende av debetsedeln i stadgad ordning, har föreskrivits att inbetalning av dylik skatt skall ske till det särskilda centrala skattekontot medelst inbetalnings- eller girokort. Särskilt inbetalningskort tillhandahålles av postverket. Å kortet skall alltid angivas den skattskyldiges (arbetstagarens) namn och mantalsskrivningsadress samt debetsedelns nummer. I det fall att arbetstagare, som skall erlægga skatt, tillträtt ny anställning mellan två uppbördsterminer, skall — beträffande debiterad skatt — den nye arbetsgivaren, vilken ju endast har att innehålla den återstående delen av den debiterade skatten, likaledes till det centrala skattekontot inbetala vad av honom innehållits.

Har någon försummat att inbetala den skatt han haft att erlægga under uppbördstermin, har han enligt 62 § uppbördsförordningen rätt att under viss kortare tid efter terminens utgång med företeende av debetsedeln erlægga skatten. Detta gäller icke blott beträffande skatt, som skattskyldig betalar för egen räkning, utan även beträffande sådan skatt som arbetsgivare har att inbetala för arbetstagare. Inbetalning, varom här är fråga, får endast göras å fast postanstalt. Inbetalningen skall göras senast den 18 i den månad, under vilken terminen infallit. Tillika med skatten skall då erläggas

en särskild avgift. Vederbörande posttjänsteman skall i vanlig ordning kvitera och avstämpla debetsedeln samt förse skatteanvisningen med frimärke till belopp motsvarande den erlagda särskilda avgiften.

För sjömän, inskrivna vid sjömanshus, gälla särskilda föreskrifter om arbetsgivares inbetalning av skatt.

I 64 § uppbördsförordningen finnes stadgat, att postanstalt eller penninginrättning icke får mottaga skattebelopp, som under viss uppbördstermin förfallit till betalning eller eljest då fått erläggas, under annan tid eller i annan ordning än ovan angivits. Ej heller må belopp mottagas, som icke motsvarar vad som förfaller till betalning vid den eller de uppbördsterminer inbetalningen avser.

Inflyter skattebelopp under den särskilda respittiden t. o. m. den 18 i uppbördsmånaden utan att den särskilda avgiften samtidigt erlagts och erlägges icke nämnda avgift ofördröjligen efter anmaning, skall skattebeloppet överföras till vederbörande länsstyrelses (kronokamrerares) särskilda skattepostgirokonto. Till samma skattekonton skola jämväl i övrigt för sent influtna skattebelopp redovisas.

Ytterligare en möjlighet att inbetala skatt må omnämnas. Enligt kungörelse den 4 februari 1949 (nr 30) om särskild tid för inbetalning av ytterligare preliminär skatt må skattskyldig, vars slutliga skatt för visst inkomstår kan antagas komma att överstiga den erlagda preliminära skatten för samma inkomstår, inbetala ytterligare skattebelopp under tiden efter uppbördsterminen i januari månad påföljande år, dock senast före utgången av februari månad sistnämnda år. Sådan inbetalning skall ske till vederbörande länsstyrelses (kronokamrerares) särskilda skattepostgirokonto.

Som tidigare omnämnts skall influten skatt redovisas individuellt genom anteckning å uppbördskort. Bokföringsarbetet ombesörjes av postverket (undantag beträffande några få av städerna med egen uppbördsförvaltning), som därvid begagnar sig av moderna hålkortsmaskiner. Postanstalter, penninginrättningar och postgirokontorets skatteavdelning skola redovisa skatteanvisningar och inbetald skatt till skatteavdelningen vid postkontor i residensstad. Större arbetsgivare kunna och ha också som tidigare nämnts i stor utsträckning begagnat sig av möjligheten att redovisa skatten direkt till dessa skatteavdelningar. Nämnda postanstalter och penninginrättningar samt postgirokontorets skatteavdelning ävensom arbetsgivare, vilka redovisa skatten direkt till skatteavdelningen, behandlas från skatteavdelningens sida som särskilda redovisningsställen, till vilka vid en efterföljande kontroll varje inbetalt skattebelopp kan återföras.

Belopp, som influtit till centrala skattekontot, redovisas av postgirokontoret till vederbörande skatteavdelningar. Dessa översända till länsstyrelsen eller beträffande belopp, som hänföra sig till stad med egen uppbördsförvaltning, till kronokamreraren, kuponger till inbetalningskort eller girokort eller andra handlingar rörande inbetalningen jämte över desamma upprättad förteckning. Länsstyrelsen eller kronokamreraren låter granska de å ifrågavarande handlingar angivna uppgifterna samt återsänder därefter hand-

lingarna till skatteavdelningen jämte anvisning, huru de influtna medlen skola bokföras. Innan så kan ske, erfordras i icke ringa utsträckning en omfattande undersökning för att klarlägga hur bokföringen skall ske. De å postgirokuponerna angivna uppgifterna äro ofta mycket knapphändiga och uppgift om debetsedelnummer saknas icke sällan.

Även belopp, som inflyta till länsstyrelsernas (kronokamrerarnas) skattepostgirokonton, kunna ofta vara svåra att identifiera.

För att underlätta identifieringen av skattebelopp, som på grund av ofullständiga uppgifter icke kunnat tillgodoföras vederbörande skattskyldiga, har Kungl. Maj:t genom beslut den 12 november 1948 föreskrivit inrättande av ett särskilt skattereklamationskonto vid länsstyrelsen i Stockholms län. Till detta konto skola av länsstyrelse och kronokamrerare överföras skattebelopp, som av dessa myndigheter trots erforderliga undersökningar och efterforskningar icke kunnat identifieras och tillgodoföras vederbörande skattskyldiga.

Efter rekvisition av skatteavdelningen översänder länsstyrelsen (kronokamreraren) efter utgången av varje uppbördstermin uppbördskorten till avdelningen för bokföring av influtna skattebelopp tillika med uppgifter om den debiterade skatt, som förfallit till betalning under uppbördsterminen.

Efter avslutat bokföringsarbete återsänder skatteavdelningen till länsstyrelsen (kronokamreraren) uppbördskorten med redovisning över uppbörden. Över ej influten debiterad skatt upprättar skatteavdelningen restlängder, som tillställas länsstyrelsen (kronokamreraren). Över skattskyldiga, vilka ha att utgöra preliminär A-skatt men för vilka sådan skatt icke erlagts under uppbördsterminen, upprättar skatteavdelningen särskilda restförteckningar, vilka ävenledes överlämnas till länsstyrelsen (kronokamreraren).

Restlängderna överlämnas till utmätningsmännen för indrivning av den restförda skatten. Restförteckningarna sändas till (resp. beträffande kronokamrerarna behållas hos) de lokala skattemyndigheterna, på vilka det ankommer att med hjälp av exekutionsbiträden eller andra till förfogande ställda biträden verkställa undersökning rörande anledningen till att skatt icke erlagts för de i förteckningarna upptagna skattskyldiga.

B. Uppbördssakkunnigas förslag

1. Inbetalning av skatt medelst debetsedel och skatteanvisning

Beträffande skatteinbetalningen medelst debetsedel och skatteanvisning vilja uppbördssakkunniga i detta sammanhang endast i ett par avseenden förorda ändringar av nu gällande bestämmelser. Dessa ändringar äro avsedda att medföra ett förenklat förfaringsätt.

Särskilda uppbördsterminer, varunder skatt förfaller till betalning och under vilka skatt senast skall betalas, måste under alla förhållanden finnas.

Det bör dock vara de skattskyldiga obetaget att i den omfattning de så önska förskottsvis betala skatt och, beträffande debiterad preliminär skatt, jämväl erlægga högre belopp än utfärdad debetsedel anger. Förskottsinsbetalning skulle underlättas, om denna finge ske medelst företeende av debetsedel och vid debetsedeln fogade skatteanvisningar i stället för medelst insändande av medel till centrala skattekontot. En frivillig förhöjning av skatt onödiggör särskild jämningsansökan av den skattskyldige och beslut av den lokala skattemyndigheten. Å skatteanvisningarna böra skattskyldiga, som ha att erlægga debiterad preliminär skatt, därför själva få ange det skattebelopp som skall inbetalas. Å debetsedlarna böra däremot finnas angivna påfört skattebelopp och de delbelopp, som förfalla till betalning under de olika uppbördsterminerna. En dylik metod underlättar jämväl för skattskyldig, vilken saknar förmåga att erlægga hela det belopp som förfallit till betalning, men likväl önskar gälda en del av beloppet, att göra detta.

I överensstämmelse med det anförda få uppbördssakkunniga föreslå, att inbetalning av skatt skall få verkställas medelst företeende av debetsedel och skatteanvisning jämväl under annan tid än under löpande uppbördstermin ävensom att det beträffande debiterad preliminär skatt skall ankomma på den skattskyldige att själv å skatteanvisning ange det belopp som skall inbetalas.

Därest beträffande debiterad preliminär skatt den skattskyldige skall äga att å skatteanvisning själv ange det belopp, som skall inbetalas, erfordras för det bokföringstekniska arbetet med avstämning av den influtna skatten mot den debiterade, att skatten förfaller med lika stora belopp under de olika uppbördsterminerna. Något hinder för att så sker synes icke föreligga. Med ändring av nu gällande bestämmelser i 32 § uppbördsförordningen torde därför böra föreskrivas, att preliminär B-skatt skall, liksom preliminär C-skatt, debiteras i en gemensam post, därvid skattebeloppet avrundas till det närmast lägre krontal, vilket utan att öretal uppkomma är jämnt delbart med det antal uppbördsterminer, varunder skatten skall förfalla till betalning. Preliminär skatt, som icke uppgår till 20 kronor, skall såsom för närvarande icke påföras. Understiger skattens belopp 40 kronor, skall skatten likaledes såsom för närvarande förfalla till betalning under den första uppbördsterminen. Om skattens belopp i övrigt understiger 120 kronor, skall skatten förfalla till betalning med 20 kronor under den första och envar av de närmast följande uppbördsterminerna till dess hela beloppet sålunda förfallit till betalning, dock att under nämnda terminer dessutom skall, med lika belopp på varje uppbördstermin, förfalla belopp, som vid sådan fördelning icke uppgår till 20 kronor. Uppgår skattebeloppet till minst 120 kronor skall skatten förfalla till betalning med lika belopp under envar av uppbördsårets sex uppbördsterminer.

Till belysande av nämnda regler må följande exempel anföras.

Den preliminära skatten antages uppgå utan avrundning till 86 kronor. Skattebeloppet fördelas först med 20 kronor på envar av de fyra första uppbördsterminerna. Av återstående beloppet fördelas en krona på envar av

dessa terminer. Överskjutande 2 kronor bortfalla. Å uppbördskort och debetsedel utföres debiterad preliminär skatt med 84 kronor, varav 21 kronor förfalla till betalning under envar av de fyra första uppbördsterminerna.

Inbetalningarna till centrala skattekontot av preliminär skatt för arbetstagare, som slutat anställning mellan två uppbördsterminer, medföra ökat arbete för arbetsgivarna jämfört med inbetalning medelst skatteanvisning. Systemet är därjämte behäftat med en nackdel ur redovisningssynpunkt. För att möjliggöra riktig kreditering av skatten kräves att debetsedelsnumret angives å inbetalnings- (giro-) korten. Angivande av numret liksom av övriga uppgifter å inbetalnings- (giro-) korten sker manuellt av arbetsgivaren. Allt manuellt återgivande medför risk för fel.

Centrala skattekontot anlitas i stor utsträckning. Innan kreditering av influtna belopp kan ske, måste man kontrollera att uppgivna debetsedelsnummer äro riktiga. Kontrollarbetet ankommer på länsstyrelserna (kronokamrerarna) och är mycket omfattande.

Skatteinbetalningarna till centrala skattekontot borde kunna upphöra, såvitt angår preliminär skatt, om man i stället kunde för nämnda »melaninbetalningar» använda sig av de vid debetsedeln fogade skatteanvisningarna. Förutsättning härför är att *dels* inbetalning med skatteanvisning medgives även mellan två uppbördsterminer, *dels* antalet vid varje debetsedel fogade skatteanvisningar ökas ävensom att, om alla de vid en debetsedel fogade skatteanvisningarna förbrukats, möjlighet finnes att erhålla en duplettdebetsedel och *dels* terminsbeteckningarna på skatteanvisningarna slopas.

De sakkunniga ha nyss berört möjligheterna att inbetala skatt medelst skatteanvisning mellan två uppbördsterminer.

Antalet vid varje debetsedel fogade skatteanvisningar torde utan tekniska svårigheter kunna utökas från för närvarande sex till åtta. Likaså bör det vara tekniskt möjligt att konstruera debetsedlarna så, att rekvisition av duplettdebetsedel kan underlättas.

Genom utökningen av antalet skatteanvisningar till debetsedeln å preliminär skatt från sex till åtta tillgodoses i stort sett behovet av skatteanvisningar för flertalet arbetstagare, även för sådana som byta anställning ett par gånger under året. Däremot är antalet icke tillräckligt för de kategorier arbetstagare, som ännu oftare byta anställning. Där behov i dessa fall uppkommer av ytterligare skatteanvisningar, tillgodoses detta genom rekvisition av duplettdebetsedel. Överlämnas icke debetsedel till arbetsgivaren, skall skatten redovisas enligt de särskilda regler, för vilka redogörelse lämnas i det följande. Inom branscher, där kortare anställningar äro allmänt förekommande, bör därjämte hinder ej möta att även om debetsedeln överlämnas till arbetsgivaren skatten redovisas på nyssnämnda särskilda sätt. Häri genom behöves i dessa fall icke uppstå något behov av duplettdebetsedel.

Något hinder synes icke föreligga att avskaffa terminsbeteckningarna å skatteanvisningarna. En förutsättning härför är att all preliminär skatt,

som inbetalas med skatteanvisning, får bokföras såsom tillhörande pågående eller nästkommande uppbördstermin, dock naturligtvis ej om av någon anledning uppmärksammas, att skatten borde ha betalats in tidigare. Detta gäller särskilt om skatten för visst uppbördsår inbetalas efter den sista uppbördsterminen för uppbördsåret. I dessa fall böra skattebeloppen överföras till vederbörande länsstyrelses (kronokamrerares) särskilda skattepostgirokonto för närmare utredning.

Centrala skattekontot måste av tekniska skäl tills vidare bibehållas för inbetalningar av kvarstående skatt för arbetstagare, som slutat sin anställning mellan två uppbördsterminer. De sakkunniga avse dock att i sitt senare betänkande föreslå ett förenklat inbetalningssätt även för denna skatt.

Tidigare har omnämnts, att skattskyldig eller arbetsgivare äger rätt att inbetala skatt under viss kort respittid efter utgången av varje uppbördstermin mot erläggande av en mindre avgift. Har skatt under nämnda respittid inkommit till penninginrättning eller till skatteavdelning vid postkontor i residensstad eller till postgirokontorets skatteavdelning, skall vederbörande anmanas att ofördröjligen inbetala nyssnämnda särskilda avgift. Något hinder att bibehålla den extra respittiden föreligger ej. Skatt som inbetalts under denna tid tillika med den särskilda avgiften anses som inbetald under den närmast föregående uppbördsterminen. Annan skatt, som inbetalas under samma tid, bör däremot bokföras under nästkommande uppbördstermin. Någon möjlighet att här tillämpa ett särskilt anmaningsförfarande föreligger ej. Behov härav torde icke heller föreligga.

2. Inbetalning av skatt utan debetsedel och skatteanvisning

a) Allmänna synpunkter

Härefter återstår att behandla frågan, hur skatt skall redovisas, som innehållits av arbetsgivare utan tillgång till arbetstagarens debetsedel. Sådan skatt skall för närvarande redovisas till vederbörande länsstyrelses (kronokamrerares) särskilda skattepostgirokonto.

Såsom förut framhållits har det i allmänhet varit förenat med avsevärt arbete för länsstyrelserna och kronokamrerarna att identifiera de skattebelopp, som influtit på dessa skattepostgirokonton. Det har även varit besvärligt för arbetsgivarna att taga reda på till vilken myndighet innehållna skattebelopp skola redovisas.

Nämnda, redan nu stora svårigheter bli än större, om icke ett förenklat redovisningssätt införes samtidigt med att arbetsgivarnas skyldighet att verkställa löneavdrag för skatt utsträcker att omfatta inkomst av korttidsanställningar, bisysslor och tillfälligt arbete. Löneavdrag å inkomst av bisysslor och tillfälligt arbete sker utan att debetsedel behöver företes. Man torde ha anledning att räkna med att även vid korttidsanställning arbetstagarna i stor omfattning komma att underlåta överlämna sin debetsedel till arbetsgivarna.

Det synes nödvändigt att tillskapa en ny ordning för inbetalning av skatt i berörda fall än den nu gällande.

För att ernå en sådan ordning för redovisningen av preliminär skatt, som innehållits utan tillgång till arbetstagarens debetsedel, synas två olika system kunna ifrågakomma. I det följande kommer redogörelse att lämnas för nämnda system, vilka båda ha det gemensamt, att viss medverkan kräves från arbetstagarens sida för att skatten skall bli krediterad på hans uppbördskort. Båda systemen förutsätta, att det nuvarande redovisnings-systemet med skatteanvisningar i regel skall tillämpas, då löneavdrag verkställts med ledning av debetsedel. Det ena systemet betecknas i det följande som hålkortssystemet, enär detsamma bygger på att man vid skatteredovisningen skall utnyttja postverkets för uppbörsarbetet anskaffade hålkortsmaskiner. Detta system har utarbetats av de sakkunnigas expert i postala frågor, förste revisorn i generalpoststyrelsen Einar Lindvall. Det andra systemet, som förutsätter användande av skattemärken, kallas skattemärkessystemet.

b) Hålkortssystemet

Enligt detta system skall arbetsgivare, som verkställer löneavdrag utan att debetsedel företetts, utfärda och till arbetstagaren överlämna kvitto å det innehållna skattebeloppet. Kvittot utfärdas i allmänhet i två exemplar enligt särskild blankett, ett exemplar för arbetstagaren och ett exemplar för arbetsgivaren. Å kvittoblanketten skall angivas arbetstagarens namn och, där så kan ske, hans mantalsskrivningsadress ävensom utbetald lön och innehållet skattebelopp. För att underlätta identifiering och kontroll hade det också varit önskvärt om arbetstagarens födelsetid kunde angivas liksom den mot den utbetalda lönen svarande anställningstiden. För att icke alltför mycket betunga arbetsgivaren bör detta dock icke ifrågasättas. Där- emot bör plats reserveras för angivande av nummer å den för arbetstagaren utfärdade debetsedeln å preliminär skatt. Av det följande framgår, att uppgift härom skall lämnas av arbetstagaren, då han skall begära kreditering av skatten. Kvittot skall dagtecknas och förses med uppgift om arbetsgi- varens namn och adress. Kvittoblanketterna tillhandahållas av postverket i numrerade häften. Jämväl de olika kvittoblanketterna i varje häfte skola vara numrerade.

De innehållna skattebeloppen inbetalas av arbetsgivaren till postverkets skatteavdelning i Stockholm å ett särskilt postgirokonto med angivande av nummer å kvittohäfte och blankett i häftet. Om på en gång inbetalas flera avdragsbelopp, måste dessa specificeras å postgirokupongen med häf- tets och de olika kvittonas nummer. Postverkets kvitto å skatteinbetalning- en kan som verifikation fästas å arbetsgivarens kvittoexemplar. För ar- betsgivare med ett större antal skatteinbetalningar kan arbetet underlät- tas, om kvittona utfärdas i tre exemplar, varav — i stället för specifikation å postgirokupongen — det tredje exemplaret insändes till postverket sam- tidigt med girering av sammanlagda skattebeloppet. De sakkunniga förut- sätta i övrigt att kvittoblanketterna erhålla olika utförande, avpassade för större och mindre arbetsgivare och för olika bokföringssystem.

En viss risk förefinnes, att arbetsgivaren anger fel kvittonummer å postgirokupongen. Denna felkälla skulle kunna undvikas, om kvittona alltid utfärdades i tre exemplar, varav det tredje skulle insändas till postverket samtidigt med inbetalning av skattebeloppet. Häremot talar emellertid, att det för mindre arbetsgivare säkerligen skulle bli besvärligt både att utfärda kvittona i så många exemplar och att förutom själva skatteinbetalningen ombesörja en särskild försändelse till postverket, innehållande det tredje kvittoexemplaret. För större arbetsgivare däremot, vilka som regel få förutsättas inneha postgirokonto, behöver endast en försändelse komma i fråga. Det kan visserligen befaras, att felaktiga uppgifter om kvittonummer komma att lämnas i ett ganska stort antal fall. Det torde dock vara förenat med mindre besvär att verkställa särskilda undersökningar i dessa fall än att påkalla att varje inbetalning skall åtföljas av en kvittokopia.

För att undvika risken, att arbetsgivarna skola glömma bort att redovisa innehållna skattebelopp, bör inbetalning som regel ske ofördröjligen. I varje fall skall inbetalning ske senast före utgången av närmast följande uppbördstermin.

Vid postverkets skatteavdelning i Stockholm uppläggas med hjälp av avdelningens hålkortsmaskinanläggning registerhålkort, som upptaga bokföringsdag på kontot, kvittots båda nummer samt beloppet. Korten förvaras i nummerordning. Några ytterligare åtgärder vidtagas ej, förrän den skattskyldige begär kreditering av beloppet.

För nämnda ändamål har den skattskyldige att å postanstalt för vidare befordran till skatteavdelningen inlämna det kvitto eller de kvitton, som han erhållit av arbetsgivaren, sedan han därå angivit numret å för honom utfärdad debetsedel å preliminär skatt. För att detta skall kunna ske är det nödvändigt, att den skattskyldige äger kännedom om sagda nummer. Uppbördssakkunniga föreslå för att möjliggöra detta, att till debetsedeln fogas ett skattekort med uppgift om namn m. m. samt debetsedelsnummer och uppbördsår, vilket kort arbetstagaren frånskiljer innan debetsedeln överlämnas till arbetsgivaren. Å postanstalten kontrolleras mot nämnda kort, att uppgift lämnats om rätt debetsedelsnummer. Detta förutsätter, att kortet uppvisas samtidigt. Kan kortet icke företes eller debetsedelsnumret på annat sätt styrkas, får den skattskyldige hänvisas till sin lokala skattemyndighet, där uppgift om debetsedelsnummer kan erhållas och där även kvittona kunna avlämnas för vidare befordran till postverket. Insändandet av kvittona till postverket bör ske kostnadsfritt för arbetstagaren. Kvittona kan arbetstagaren lämna in på postanstalt fortlöpande eller med lämpliga mellanrum. För att postverket skall hinna bokföra influtna skattebelopp å vederbörliga uppbördskort, måste kvittona dock ha insänts senast den 15 januari året efter inkomståret. Insändas skattekvittona först senare, torde man likväl icke kunna förvägra den skattskyldige att få skatten sig tillgodoräknad eller, om avräkning mellan preliminär och slutlig skatt redan verkställts, återbetald. Detta bör emellertid i så fall ombesörjas av vederbörande länsstyrelse (kronokamrerare).

Har ett skattekvitto förkommit, bör hinder icke möta att den innehållna skatten efter anmälan likväl tillgodoräknas vederbörande, om blott uppgift lämnas av arbetsgivaren om skattekvittots nummer. Med ledning härav kan postverket kontrollera, att skattebeloppet finnes innestående. Insänd anmälan behandlas i övrigt på samma sätt som insänt skattekvitto.

En viss tid bör dock stadgas, efter vilken det bör vara för sent att sända in skattekvitton för kreditering eller återbetalning av skatt eller anmälningar om tillgodoräknande eller återbetalning, trots att skattekvittot förkommit. Denna preskriptionstid bör vara så avpassad, att om den mot skattekvittot svarande inkomsten icke blivit av vederbörande i laga ordning deklarerad och ej heller ingått i den taxerade inkomsten, eftertaxering skall kunna ske. Med hänsyn härtill bör den tidpunkt, före vilken framställning i ärendet skall ha inkommit till myndigheterna, angivas till utgången av femte året efter inkomståret.

Då begäran om kreditering inkommit till skatteavdelningen, stansas för varje kvitto ett hålkort, upptagande ankomstdag, kvittonummer samt belopp och debetsedelsnummer. Medelst hålkortsmaskinerna utsorteras mot dessa hålkort svarande registerhålkort ur det hos avdelningen förvarade kartoteket över inbetalningar. De förra hålkorten fördelas på de olika länens skatteavdelningar, där de förvaras till inkomstårets slut och därefter utnyttjas för bokföring av de influtna skattebeloppen på vederbörande skattskyldigas uppbörds kort (kreditkort).

Kreditering skulle också kunna ske löpande under inkomståret. Emellertid skulle i så fall kontrollen av uppbörden av skatt från den stora mängden huvudsakliga arbetsanställningar försvåras. Denna bygger i stor utsträckning på undersökningar med ledning av de särskilda restförteckningar, vilka upprättas över skattskyldiga med preliminär A-skatt, för vilka någon skatt icke influtit. Om i dessa fall bokföring skulle ha skett av något mindre skattebelopp från någon tillfällig anställning, bisyssla eller tillfälligt arbete, kunde följden bli att vederbörande icke komme med på restförteckning och i följd därav bleve förbigången vid kontrollen.

Efter det att hålkort stansats med ledning av de från arbetstagarna inkomna skattekvittona, kunna dessa översändas till taxeringsmyndigheterna för att utnyttjas vid taxeringskontrollen.

Här ovan skisserade redovisningssystem kan ej anses särdeles betungande för arbetsgivarna. Dessa få förutsättas redan från början skaffa sig erforderligt antal kvittohäften från postverket. Kvittot överlämnas till arbetstagaren samtidigt med att lönen utbetalas. Sättet för inbetalningen kan knappast vålla några svårigheter. Särskilda postgiroinbetalningskort böra tillhandahållas av postverket. Dyliga kort kunna förvaras av arbetsgivaren tillsammans med kvittohäftet och ifyllas samtidigt med utfärdande av skattekvitto. Arbetsgivarna få behålla postverkets kvitto som verifikation till sina räkenskaper. Möjligen kan man befara att mindre arbetsgivare och kanske särskilt husmödrarna i början komma att tycka, att tillvägagångs-

sättet med anskaffande av kvittohäfte och postgiroinbetalningskort från postverket samt inbetalning över postgiro är krångligt och besvärligt. Detta förhållande bör emellertid vara övergående, vartill upplysningsverksamhet kan medverka.

Arbetstagaren ålägges visst arbete och risk föreligger naturligtvis, att åtskilliga skatteposter aldrig bli tillgodoförda vederbörande, därför att arbetstagaren icke bryr sig om att begära kreditering. Arbetstagaren har intresse av att kunna kontrollera, att icke arbetsgivaren behåller det innehållna skattebeloppet. Detta kan visserligen icke ske omedelbart i och med att han erhåller arbetsgivarens kvitto. Kontrollen åstadkommes först när han sänder in skattekvittot till postverket för kreditering, men blir då fullt effektiv.

Postverket åsamkas visst merarbete. Själva bokföringsrutinen måste dock betecknas som enkel.

c) Skattemärkessystemet

Detta system förutsätter, att statsverket låter trycka och till arbetsgivarna försälja skattemärken i olika valörer. Tillverkningen och försäljningen bör omhändervhas av postverket; vid försäljningen böra dock även banker och andra penninginrättningar medverka. För tillämpningen av systemet krävas vidare särskilda blanketter till skattekvitton, varå nämnda skattemärken skola anbringas. Att allenast överlämna lösa skattemärken till arbetstagaren torde icke kunna komma i fråga. Kvittoblanketterna böra liksom vid hålkortssystemet förses med uppgifter om arbetstagarens namn och adress samt löne- och skattebelopp m. m. ävensom med underskrift av arbetsgivaren. Blanketterna böra tillhandahållas på samma platser som skattemärkena, d. v. s. hos postanstalter och penninginrättningar, och därjämte hos länsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna.

Det skulle kunna ifrågasättas, om det ej vore lämpligt att ersätta nämnda lösa blanketter till skattekvitton med särskilda skatteböcker, i vilka arbetsgivarna vid löneutbetalningstillfällena skulle inklistra skattemärken till värde motsvarande de avdragna skattebeloppen. Emellertid torde man knappast kunna räkna med att de arbetstagare, som vid huvudanställning icke bryr sig om att skaffa sig debetsedel eller att överlämna debetsedeln till arbetsgivaren, skola ha större intresse att skaffa sig en skattebok. På ett område skulle möjligen finnas anledning att rekommendera användande av skatteböcker, nämligen beträffande inkomster av bisysslor. Både för den skattskyldige och för arbetsgivaren synes det i dessa fall vara fördelaktigare med en hos arbetsgivaren förvarad skattebok, i vilken vid varje utbetalningstillfälle inklistras skattemärken motsvarande det avdragna skattebeloppet, än med ett löst skattekvitto för varje utbetalningstillfälle. Visserligen förlorar arbetstagaren därvid den med skattekvittona förenade omedelbara kontrollmöjlighet, som ligger i att han, då han erhåller skattekvittot, kan konstatera att detsamma försetts med skattemärken till erforderligt belopp. Kontrollmöjligheterna äro dock ej sämre än gentemot huvudarbetsgivaren, som ju förvarar hans debetsedel. Anledning torde emellertid icke föreligga

att utfärda särskilda föreskrifter angående dylika skatteböcker. Därest behov av skatteböcker skulle uppkomma, böra sådana likväl kunna tillhandahållas. Det torde i så fall få ankomma på de skattskyldiga själva att överlämna böckerna till arbetsgivarna.

Tillvägagångssättet vid skattemärkessystemet torde i huvudsak bli följande. Då arbetsgivare verkställt löneavdrag för arbetstagare utan att debetsedel företetts, skall han tillställa arbetstagaren ett särskilt skattekvitto, varå anbringats makulerade skattemärken till belopp, motsvarande det innehållna skattebeloppet. Skattemärken kunna inköpas antingen från fall till fall eller så att han får ett antal skattemärken i olika valörer i lager. Inköpen kunna ske mot skriftlig rekvisition, varvid kvitto kan erhållas som verifikation till räkenskaperna. Makuleringen av skattemärkena bör ske på varaktigt sätt med stämpel eller bläck. Liksom i fråga om kvittoblanketterna enligt hålkortssystemet förutsättes, att de kvittoblanketter varom nu är fråga erhålla olika utförande, avpassade för olika arbetsgivare och bokföringssystem.

I Finland, där skattemärkessystemet tillämpas genomgående vid löneavdrag å inkomst av tjänst, kunna större arbetsgivare erhålla dispens från användande av skattemärken. Uppbördssakkunniga ha övervägt, om dispensmöjlighet bör ifrågakomma även i Sverige, därest skattemärkessystemet kommer till användning. Det är uppenbart, att så bör vara fallet beträffande större försäkringsföretag och pensionsinrättningar, såvitt gäller löneavdrag å livräntor och pensioner, som för mottagaren utgöra biinkomst vid sidan av annan huvudsaklig tjänsteinkomst. Dispens bör vidare vara möjlig för arbetsgivare, som sysselsätta korttidsanställda i stor utsträckning, t. ex. inom stuveribranschen i de större hamnarna, eller hos vilka ett större antal skattskyldiga inneha anställning av bisysslekaraktär, t. ex. de större försäkringsföretagen beträffande sina fritidsombud. I övrigt bör dispens komma i fråga allenast i undantagsfall, när användande av skattemärken skulle åsamka arbetsgivaren ett avsevärt merarbete. Det bör ihågkommas, att skatteredovisningen som regel skall ske med hjälp av debetsedlar och skatteanvisningar och att redovisning med skattemärken i jämförelse därmed i allmänhet kommer att tillhöra undantagen.

Liksom enligt hålkortssystemet får det därefter ankomma på arbetstagaren att vidtaga de ytterligare åtgärder som erfordras för att löneavdragen skola kunna krediteras honom. Tillvägagångssättet synes i huvudsak böra bli detsamma som vid hålkortssystemet. Arbetstagaren måste sålunda med uppgift å numret å den för honom utfärdade debetsedeln å preliminär skatt inlämna skattekvittona på postanstalt för översändande till den myndighet, som skall ombesörja krediteringen, i detta fall vederbörande länsstyrelse (kronokamrerare). Det skattebelopp, som skall tillgodoföras de skattskyldiga enligt de inlämnade skattekvittona, måste nämligen införas i debiteringslängden över slutlig skatt, vilken längd förvaras hos sagda myndigheter. Vid inlämnandet på postanstalterna bör även enligt detta system arbetstagaren visa upp det tidigare omnämnda vid debetsedeln fogade skat-

tekortet för att vederbörande posttjänsteman skall kunna kontrollera, att rätt debetsedelsnummer angivits. Om debetsedelsnumret icke kan styrkas, får den skattskyldige hänvisas till vederbörande lokala skattemyndighet. Kvittona böra vara insända till länsstyrelserna (kronokamrerarna) senast före utgången av januari månad året efter inkomståret, men böra tillgodoräknas vederbörande, även om de inkomma senare. Rörande senare tillgodoräknande m. m. böra samma regler tillämpas som vid hålkortssystemet, dock att om skattekvitto förkommit det i varje särskilt fall måste ankomma på länsstyrelsen att efter erforderlig undersökning pröva i vad mån den enligt uppgift innehållna skatten skall få tillgodoräknas vederbörande. Kontrollmöjligheten genom postverket saknas här.

Ej heller skattemärkessystemet kan anses särdeles betungande för arbetsgivarna även om samma svårigheter kunna befaras i början som vid hålkortssystemet. Det arbete, som lägges på arbetstagarna, är i huvudsak detsamma som vid hålkortssystemet. Postverket får som ny arbetsuppgift att tillverka och försälja skattemärken samt att medverka vid insändandet av skattekvittona till länsstyrelserna (kronokamrerarna). Dessa senare åsamkas ett ganska omfattande merarbete med krediteringen av de mot skattemärkena svarande skattebeloppen.

d) För hålkorts- och skattemärkessystemen gemensamma frågor

Tidigare har framhållits, att vid skattemärkessystemet dispens bör i viss utsträckning kunna erhållas från användande av skattemärken. Därutöver äro under särskilda förhållanden vissa modifikationer påkallade, oavsett vilket system som kommer till tillämpning. Sålunda böra större arbetsgivare, hos vilka ett flertal skattskyldiga inneha anställning av bisysslekaraktär, t. ex. försäkringsföretag gentemot sina fritidsombud, medgivas rätt att för varje sådan anställd utfärda ett skattekvitto vid årets slut eller när vederbörande dessförinnan slutar sin anställning. Detsamma bör gälla beträffande försäkringsföretag gentemot företagens pensions- och livräntetagare.

Förslaget att arbetstagaren själv skall sända in skattekvittot till uppbördsmyndigheterna för kreditering syftar i första hand till att underlätta möjligheterna att få den innehållna skatten krediterad rätt skattskyldig. Kännedom om vederbörandes debetsedelsnummer medger snabb och säker kreditering. Då skatt innehållits utan tillgång till debetsedeln, saknar emellertid som regel arbetsgivaren kännedom om detta nummer, varför det lagts på arbetstagaren att lämna uppgift härom samtidigt med insändandet av skattekvittot. Skattekontrollen underlättas emellertid också genom denna metod, varigenom man utnyttjar arbetstagarens intresse att se till att skattekvittona komma myndigheterna tillhanda, så att den innehållna skatten skall kunna räknas honom tillgodo. Detta har särskild betydelse i fråga om mindre arbetsgivare, där man i övrigt endast torde medhinna en stickprovsvis utförd kontroll från myndigheternas sida.

Ä andra sidan lägges med denna metod ett visst arbete på arbetstagaren, vilket i vissa fall, t. ex. där arbetstagaren är gammal, kan synas så besvärligt att utföra att man rent av kan tänka sig att någon begäran om kreditering emellanåt icke framställles. Om arbetsgivaren i sådana fall ägde kännedom om debetsedelns nummer och man därjämte ansåge sig kunna gentemot arbetsgivaren avstå från ovan angivna kontrollmöjlighet, skulle insändandet till uppborndsmyndigheterna av skattekvittot i stället kunna ombesörjas direkt av arbetsgivaren. Det skulle i så fall därjämte ankomma på arbetsgivaren att underrätta arbetstagaren härom med besked tillika om den innehållna skattens storlek. Detta meddelande skulle lämpligen kunna lämnas i samband med den taxeringsuppgift, som regelmässigt tillställles även den skattskyldige. Denna metod torde bl. a. kunna komma i fråga beträffande försäkringsföretagen gent emot deras pensions- och livräntetagare. Möjlighet att använda nämnda metod bör lämnas öppen genom att bestämmelserna om skatteredovisningen i uppbornds-förordningen kompletteras med ett stadgande om rätt för Kungl. Maj:t att i berörda hänseende medgiva undantag från dessa bestämmelser.

I fråga om redovisning av skatt, som innehållits å folkpension, äro såsom närmare framgår av kap. 5 särskilda redovisningsregler nödvändiga. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser i detta avseende.

För sjöman, inskriven vid sjömanshus, böra såsom framgår av kap. 10 nu gällande redovisningsbestämmelser fortfarande äga tillämpning.

De bestämmelser i uppbornds-förordningen, som reglera arbetsgivarnas ansvar för arbetstagarnas skatt, ävensom de straffbestämmelser i samma förordning, som beröra arbetsgivarna, böra uppenbarligen gälla även för det fall att arbetsgivare underlåter att, enligt hålkortssystemet, inbetala innehållen skatt till postverkets skatteavdelning i Stockholm eller, enligt skattemärkessystemet, förse skattekvittot med skattemärken.

För arbetstagarna böra straffbestämmelserna i 99 § uppbornds-förordningen äga tillämpning, om oriktig uppgift lämnas i ansökan, att skatt enligt förkommet skattekvitto skall få räknas vederbörande till godo.

e) Jämförelse mellan hålkorts- och skattemärkessystemen

En jämförelse sinsemellan av de båda systemen, hålkorts- och skattemärkessystemen, visar att de trots den principiella skillnaden i fråga om skatteredovisningen överensstämna i åtskilliga punkter. Följande tablå över de huvudsakliga arbetsuppgifterna torde belysa detta.

<i>Hålkortssystemet</i>	<i>Skattemärkessystemet</i>
	<i>Arbetsgivarna</i>
Anskaffa kvittoblanketter	D:o Beräkna behovet av skattemärken i olika valörer, utskriva rekvisition å och inköpa skattemärken

Utskriva skattekvitto i två (ev. tre) exemplar	Utskriva skattekvitto i ett exemplar samt därå anbringa och makulera skattemärken till värde motsvarande skattebeloppet
Överlämna skattekvittot till arbetstagar-
ren	D:o
Utskriva postgiroinbetalningskort å innehållna skattebelopp samt inbetala skatten å postanstalt (i förekommande fall i stället girering)	

Arbetstagarerna

Förse skattekvittona med uppgift om debetsedelsnummer samt inlämna dem på postanstalt samtidigt med att skattekortet visas upp	D:o

Postverket

Tillhandahålla skattekvittoblanketter	D:o
Taga emot skattekvittona från arbetstagarerna efter kontroll av debetsedelsnummer för befordran till vederbörande mottagare	Försälja skattemärken
D:o
Ombesörja kreditering av influtna skattebelopp enligt insända skattekvitton	

Länsstyrelserna (kronokamrerarna)

Ombesörja kreditering av influtna skattebelopp enligt insända skattekvitton

För arbetsgivarnas del torde ur arbetssynpunkt båda systemen vara ganska likvärdiga under förutsättning att arbetsgivaren har åtminstone ett mindre antal skattemärken i lager. Om däremot skattemärken skola inköpas från fall till fall, torde hålkortssystemet vålla något mindre besvär.

Användas skattemärken, erhåller arbetsgivaren ingen verifikation till sina räkenskaper å det belopp, som motsvarar värdet av makulerade skattemärken. Däremot kan han få kvitto från postverket å erlagt belopp för inköpta skattemärken. En förutsättning härför är att inköpet sker mot skriftlig rekvisition.

Å andra sidan har skattemärkessystemet den fördelen, att skatten har redovisats i och med att skattekvittot utfärdats. Enligt hålkortssystemet skall skatten redovisas i efterhand med risk att detta underlåtes eller bortglömmas. Detta kan ge upphov till besvärliga undersökningar, när arbetstagarerna sedermera begär kreditering av skattebeloppet.

För arbetstagarerna äro de båda systemen ur arbetssynpunkt i stort sett likvärdiga. Ur kontrollsynpunkt har skattemärkessystemet — dock icke i de fall, där arbetsgivaren erhållit dispens från användandet av skattemär-

ken — den fördelen, att arbetstagarna kunna kontrollera skatteredovisningen omedelbart vid mottagandet av skattekvittona. Enligt hålkortssystemet sker kontrollen i efterhand.

Båda systemen lägga ett icke ringa arbete på myndigheterna, enligt hålkortssystemet huvudsakligen på postverket och enligt skattemärkessystemet på både postverket och länsstyrelserna (kronokamrerarna). En tillämpning av hålkortssystemet skulle enligt inom postverket verkställda preliminära beräkningar medföra en kostnad av ca 1 100 000 kronor, under det att vid skattemärkessystemet den sammanlagda kostnaden för postverket och länsstyrelserna (kronokamrerarna) preliminärt beräknats till ca 1 600 000 kronor. Å andra sidan bli länsstyrelserna (kronokamrerarna), oavsett vilket system som tillämpas, i stort sett befriade från det omfattande arbetet med identifiering och kontroll av till myndigheternas skattepostgirokonton inflytande belopp. Den härigenom uppkommande kostnadsbesparingen kan mycket approximativt beräknas uppgå till närmare 200 000 kronor.

Vid valet mellan de båda systemen böra uttalandena från arbetsgivarhåll tillmätas den största betydelse. De sakkunniga ha diskuterat systemens fördelar och nackdelar med representanter för ett flertal olika arbetsgivar sammanslutningar. Någon definitiv ståndpunkt till frågan från nämnda representanters sida har självfallet icke kunnat tagas. De åsikter som framförts ha varit delade. Möjligen kan fastslås, att sympatier för hålkortssystemet förefinnas hos vissa arbetsgivargrupper.

Uppbördssakkunniga ha även diskuterat förevarande spörsmål med representanter för statens organisationsnämnd, vilka visserligen icke under den korta tid som stått dem till buds hunnit att mera ingående jämföra de båda systemen men dock trots sig finna att hålkortssystemet vore att föredraga ur rent organisatorisk synpunkt.

Enligt uppbördssakkunnigas uppfattning kunna båda systemen komma i fråga. Med hänsyn härtill ha de sakkunniga funnit lämpligt att lämna en fullständig redogörelse och även utarbета författningstext för båda systemen. Uppbördssakkunniga få dock — om än med tvekan — förorda skattemärkessystemet. Att de sakkunniga intagit denna ståndpunkt beror väsentligen därpå att skattemärkessystemet möjliggör en omedelbar kontroll genom arbetstagarnas medverkan över att skatten erlagts av arbetsgivaren. Härtill kommer, att skattemärkessystemet bör vara — om icke enklare ur arbetssynpunkt — så dock mera tilltalande särskilt för mindre arbetsgivare. I synnerhet gäller detta arbetsgivare i hemmen; de sakkunniga föreställa sig att det vid verkställande av löneavdrag för arbetstagare i hemmen skall ställa sig förmånligare att redovisa skatten omedelbart med ett märke till arbetstagaren i stället för i efterhand å posten.

Löneavdrag för sjömän

A. Gällande bestämmelser

I fråga om löneavdrag för preliminär skatt i fall, då debetsedel å sådan skatt icke överlämnats till arbetsgivaren, gjorde 1944 års uppborädsberedning i sitt förslag till omläggning av uppborädsförfarandet ingen skillnad mellan sjömän och andra skattskyldiga. För samtliga arbetstagare föreslogs löneavdrag i dylika fall med 25 procent av det vid varje avlöningstillfälle utbetalade beloppet. I det propositionen nr 370/1945 bilagda förslaget till uppborädsförordning föreslogs härutinnan den ändringen, att löneavdrag för sjöman inskriven vid sjömanshus skulle göras med allenast 20 procent. Såsom motivering härtill anförde departementschefen i det till propositionen fogade statsrådsprotokollet (s. 285), att högre avdrag icke torde böra verkställas med hänsyn till att orsaken till att debetsedeln icke överlämnats i flertalet fall kunde antagas vara, att debetsedeln icke kommit sjömannen tillhanda i vederbörlig tid. Av samma skäl ansåg även bevillningsutskottet¹ den av uppborädsberedningen föreslagna avdragsprocenten för hög för sjömannens del. Utskottet ansåg emellertid, att avdraget kunde begränsas till 15 procent av utbetalat belopp. Detta blev även riksdagens beslut.

Enligt 47 § tredje stycket uppborädsförordningen skall sålunda löneavdrag, då sådant avdrag skall verkställas men debetsedel avseende preliminär skatt icke överlämnats till arbetsgivaren, ske med 25 procent eller, såvitt angår sjöman inskriven vid sjömanshus, med 15 procent av det vid varje avlöningstillfälle utbetalade beloppet.

Debetsedlar å preliminär A-skatt och å annan slutlig skatt än fastighets-skatt, skogsvårdsavgifter samt annuiteter skola, om de avse sjöman inskriven vid sjömanshus, enligt 42 § tredje stycket uppborädsförordningen avsändas senast den 15 november året näst före inkomståret. För andra skattskyldiga skola dylika debetsedlar avsändas, debetsedel å preliminär A-skatt senast den 18 januari under inkomståret och debetsedel å slutlig skatt senast den 10 december under taxeringsåret. I fråga om debetsedlarna å preliminär skatt har denna särbestämmelse för sjömännen i praktiken icke kunnat efterlevas. Enligt 47 § folkbokföringsförordningen förrättas mantalsskrivning på landet med början tidigast den 15 november. Debetsedlar kunna icke lämpligen utsändas innan mantalsskrivning ägt rum. Sjömannens debetsedlar å preliminär A-skatt torde hittills i allmänhet icke ha sänts ut förrän i januari månad under inkomståret. Möjligt är att dessa debetsedlar kunna i framtiden färdigställas och distribueras något tidigare. En distribution inom den i författningen föreskrivna tiden synes dock, åtminstone för landsbygdens del, vara svår att genomföra. Emellertid må erinras om att enligt 46 § 3 mom. uppborädsförordningen löneavdrag för pre-

¹ Bev.utsk. bet. nr 65/1945 s. 33.

liminär skatt under januari månad — och om särskilda förhållanden därtill föranleda, jämväl under februari månad — må ske enligt den skatttabel och den kolumn däri, som tillämpats under nästföregående inkomstår.

Beträffande skyldigheten att överlämna debetsedel å slutlig skatt till arbetsgivaren m. m. och att vidkännas löneavdrag för kvarstående skatt gälla samma bestämmelser för sjömän som för övriga skattskyldiga.

Förslag till ändrade bestämmelser angående beskattning och uppbörd av skatt för sjömän har framlagts den 8 juni 1949 av sjömansskatteutredningen i betänkande med förslag till lag om sjömansskatt m. m. (SOU 1949: 27). Häri föreslås, att sjömännen skola erlägga skatt för sin inkomst ombord i form av en definitiv sjömansskatt, som skall innehållas av arbetsgivaren genom avdrag å lönen. Vanligt löneavdrag för preliminär skatt eller kvarstående skatt skall icke förekomma ombord på de fartyg, där sjömansskatten skall tillämpas, med mindre framställning därom göres och sjömännen själv angiver avdragets belopp. Fartygsbefälhavaren skall icke behöva avfordra besättningen debetsedlar.

B. Uppbördssakkunnigas förslag

Avdrag för preliminär skatt med 15 procent av utbetald lön medför i de flesta fall ett för lågt uttag av sådan skatt. Det har även visat sig, att sjömännen på grund härav i jämförelsevis stor utsträckning underlåtit att överlämna sina debetsedlar till arbetsgivaren. Följden har blivit, att de erhållit kvarstående skatt, ofta till betydande belopp.

Tidigare har framhållits, att arbetstagarna i stor omfattning försummat skyldigheten att för löneavdrag för kvarstående skatt överlämna debetsedeln å slutlig skatt till arbetsgivaren eller att för denne uppvisa debetsedeln eller intyg från lokal skattemyndighet, att arbetstagaren icke har att erlägga kvarstående skatt. Särskilt sjömännen synas i stor utsträckning ha underlåtit att lämna dylik debetsedel eller dylikt intyg; att denna underlåtenhet i ett stort antal fall varit helt förklarlig — de stora avstånden ha mången gång medfört, att debetsedeln icke kommit fram — är visserligen riktigt, men detta förhållande kan icke undanröja arbetsgivarnas svårigheter. Fartygsbefälhavarna och rederierna ha därför förorsakats avsevärt besvär med rekvisitioner av nya debetsedlar. Olägenheterna av att debetsedlarna icke överlämnas bli i fråga om dessa arbetstagare mera framträdande än för andra på grund av arbetskraftens rörlighet och den i regel avsevärda tid, som genom långa avstånd m. m. hinner förflyta, innan befälhavaren erhållit den nya debetsedeln. Då denna nått fartyget, har sålunda sjömannen ofta avmönstrat och något avdrag för den kvarstående skatten har icke kunnat göras.

Man skulle kunna ifrågasätta, om icke samma bestämmelser borde gälla för sjömännen som för övriga skattskyldiga i fråga om löneavdrag, då debetsedel å preliminär skatt icke överlämnas till arbetsgivaren. Vidare kun-

de ifrågasättas, om icke den tidigare föreslagna regeln att om arbetstagar-
ren icke överlämnar debetsedeln å slutlig skatt eller styrker, att han icke
har att erlægga kvarstående skatt, avdrag för kvarstående skatt skall verk-
ställas med 25 procent av arbetstagarens lön, även borde gälla för sjö-
männen.

Mot en sådan skärpning av bestämmelserna talar den ofta föreliggande
svårigheten att kunna nå sjömännen med debetsedelsförsändelser. Vidare
lär man icke kunna bortse från risken av att sjömännen övergå till anställ-
ning på utländska fartyg i händelse av skärpta skatteavdragsregler.

Olägenheterna av att löneavdrag för preliminär skatt skall ske med en-
dast 15 procent av utbetalt belopp, då debetsedel icke överlämnats, äro
emellertid så stora, att de sakkunniga icke anse sig kunna underlåta att
föreslå en höjning därav till 20 procent. Genom en sådan åtgärd skulle
den kvarstående skatten försvinna eller betydligt nedgå medan å andra si-
dan någon risk för ett för högt skatteuttag normalt icke bör föreligga. Till
följd därav skulle det ej heller föreligga ett så stort behov av regeln om
löneavdrag med 25 procent för kvarstående skatt i de fall, då debetsedel icke
överlämnas eller den skattskyldige icke visar, att han icke har att erlægga
kvarstående skatt. Då vidare minsta möjliga ändringar i nu gällande be-
stämmelser böra göras i avvaktan på den särskilda sjömansskatten, anse
de sakkunniga, att procentavdraget för kvarstående skatt icke skall gälla
sjöman, inskriven vid sjömanshus.

Den med viss procent av lönen innehållna preliminära skatten för sjö-
män torde böra redovisas på samma sätt som för närvarande eller till ve-
derbörande länsstyrelses (kronokamrerares) särskilda postgirokonto. De re-
dovisningssystem — skattemärkessystemet eller hålkortssystemet — som
diskuterats i fråga om redovisningen av bl. a. preliminär skatt för andra
skattskyldiga då debetsedel icke företetts, synas icke lämpa sig för sjömän-
nen. Enligt dessa system skall arbetsgivaren överlämna bevis om innehållen
skatt till arbetstagararen. Denne har själv att vidtaga åtgärder för att få det
innehållna beloppet krediterat, varvid han samtidigt skall styrka numret å
den för honom utfärdade debetsedeln å preliminär skatt. Man kan utgå
ifrån att det kommer att möta avsevärda svårigheter för sjömännen att
kunna fullgöra detta. Med hänsyn härtill synes ifrågavarande redovisnings-
system icke böra komma i fråga för deras del.

KAP. 11

Ikraftträdande. Kostnader

De förslag till ändringar i uppbördsförfarandet, som uppbördssakkun-
niga framlagt i detta betänkande, äro avsedda att träda i kraft den 1 ja-
nuari 1951 med undantag för bestämmelserna om ränta å kvarstående skatt.
Sådan ränta bör påföras först å kvarstående skatt enligt 1952 års taxe-
ring.

De sakkunnigas förslag i fråga om löneavdrag för preliminär A-skatt och redovisning av denna torde komma att medföra i viss mån ökat arbete och ökade kostnader för åtskilliga arbetsgivare. Å andra sidan medför avskaffandet av avdragsskyldigheten för preliminär B-skatt arbetsminskning. Vidare bör man kunna räkna med en minskning av arbetet med löneavdrag för kvarstående skatt och eventuellt med att arbetsgivarna helt befrias från detta arbete.

För arbetstagarna medför de sakkunnigas förslag, att de måste underkasta sig visst besvär med att få sig tillgodoräknad sådan skatt, varå skattekvitto utfärdats, men å andra sidan äro förslagen ägnade att medföra en väsentlig nedgång av de kvarstående skatterna och innebära således, att de med sistnämnda slag av skatter förknippade olägenheterna undanröjas.

Genomförandet av de sakkunnigas förslag kommer slutligen att medföra i viss mån ökat arbete och ökade kostnader för länsstyrelser och lokala skattemyndigheter samt postverket. Såvitt gäller den föreslagna redovisningen av skatt, varå skattekvitto utfärdas, föreligga vissa kostnadsberäkningar (se kap. 9). I övrigt ha icke, vare sig för arbetsgivare eller för uppördsmyndigheter, några sådana beräkningar kunnat göras.

Å andra sidan måste man räkna med att förslagen komma att medföra ytterligare förbättringar i fråga om skatteuppbörden utöver dem, som tidigare vunnits till följd av det nya uppbördssystemet.

KAP. 12

Sammanfattning

För att åstadkomma minskad kvarstående skatt för arbetstagare föreslå de sakkunniga, att preliminär A-skatt skall utgöras och löneavdrag verkställas jämväl å inkomst av korttidsanställningar (huvudsakliga arbetsanställningar under kortare tid än en vecka), bisysslor och tillfälligt arbete (till tillfällig förvärvsverksamhet hänförlig inkomst genom tillfälligt driven vetenskaplig, litterär, konstnärlig eller därmed jämförlig verksamhet samt av tillfälligt uppdrag). Löneavdrag skall verkställas, å inkomst av korttidsanställningar i huvudsak efter skattetablell för dag samt å inkomst av bisysslor och tillfälligt arbete med 25 procent av utbetalt belopp. Avdrag för preliminär A-skatt förutsättes skola göras i viss utsträckning även å folkpension. Skattetablellarna föreslås i vissa avseenden skola omarbetas för att uppnå ett riktigare uttag av preliminär skatt.

Avdragsskyldigheten beträffande preliminär B-skatt föreslås skola upphöra. Användning av nämnda skatteslag vid inkomst av tjänst förutsättes skola ske i begränsad omfattning mot för närvarande.

I syfte att förmå framför allt skattskyldiga med preliminär B-skatt att medverka till en nedgång av den kvarstående skatten förordas de sakkun-

niga, att ränta med 6 procent skall uttagas å kvarstående skatt av viss storlek.

Om arbetstagare icke överlämnar debetsedel å slutlig skatt till arbetsgivaren eller visar, att han icke har att erlägga kvarstående skatt, har arbetsgivaren för närvarande att rekvirera duplettdebetsedel hos lokal skattemyndighet. För att förmå arbetstagaren att i detta avseende fullgöra vad på honom ankommer samt bespara arbetsgivare och myndigheter det merarbete, som föranledes av rekvisitionerna av duplettdebetsedel, föreslås att arbetstagare skall vidkännas avdrag för kvarstående skatt med 25 procent av lönen, om han icke överlämnar debetsedeln å slutlig skatt eller visar, att han icke har erlägga kvarstående skatt.

Nämnda procentavdrag för kvarstående skatt skall icke gälla sjöman, inskriven vid sjömanshus. För sådan sjöman, som icke överlämnat debetsedel å preliminär skatt, föreslås att nuvarande löneavdrag å 15 procent av utbetalt belopp skall höjas till 20 procent.

Då löneavdrag verkställles å inkomst av bisysslor och tillfälligt arbete eller då eljest debetsedel icke överlämnas till arbetsgivaren förordas att redovisningen av skatten skall ske medelst skattekvitton med skattemärken. För att de enligt dessa kvitton innehållna skattebeloppen skola kunna tillgodoföras den skattskyldige förutsättes, att denne själv anmäler beloppen för kreditering.

De nya bestämmelserna äro avsedda att i huvudsak träda i kraft den 1 januari 1951.

SÄRSKILT YTTRANDE

Undertecknad, som av Kungl. Maj:t förordnats att såsom expert i postala frågor biträda 1949 års uppördssakkunniga, är, när det gäller valet mellan de för redovisningen föreslagna båda systemen, av annan mening än de sakkunniga. I motsats till de sakkunniga anser jag mig icke kunna förorda skattemärkessystemet framför hålkortssystemet. Skälen härför äro följande

Skattemärkessystemet medför större kostnader än hålkortssystemet. Det ansluter sig icke till nuvarande redovisningssystem, vilket är avsett att alljämt användas för redovisning av övrig preliminär A-skatt och andra skatteslag. Det belastar hårdare kassaarbetet å postanstalterna och medför flera störande moment i detta arbete än hålkortssystemet. Det är över huvud taget mera personalkrävande än hålkortssystemet. Detta är en nackdel under tider då personalbrist råder.

Av väsentlig betydelse synes mig vara, att skattemärkessystemet i ett avsevärt antal fall kan föranleda, att arbetsgivaren på grund av svårigheter att anskaffa skattemärken kan föranledas underlåta göra skatteavdrag. Båda systemen förutsätta tillgång till särskilda kvittoblanketter. Sådana kunna när som helst avhämtas å postanstalt. Skattemärkessystemet fordrar dessutom tillgång till märken i lämpliga valörer. Skattebeloppet är beroende av lönebeloppet och detta kan i regel fastställas, först när tiden för anställningens upphörande är känd. Efter denna tidpunkt men före avlöningstillfället skola skattemärken anskaffas. Man har nämligen grundad anledning antaga, att arbetsgivarna endast i rena undantagsfall komma att ha skattemärken i lager. Finnes ett eller annat från tidigare avlöningstillfällen överblivet märke hos arbetsgivaren, är det föga troligt, att dessa märken äro tillräckliga och av sådan valör, att de kunna användas. I Finland förekomma, enligt vad jag erfarit, lager av skattemärken endast i mycket ringa omfattning, trots att arbetsgivare, som där använder skattemärken, redovisar all skatt för de anställda medelst märken. Med den ringa användning märkena skulle få i Sverige kan man därför som nämnts räkna med att lager av märken hos arbetsgivare mycket sällan skulle finnas. Arbetsgivaren torde därför på grund av den i allmänhet korta tid, som står till buds för anskaffande av märken, icke sällan vid avlöningstillfället sakna erforderliga sådana och därför frestas att underlåta göra skatteavdrag. Vad här sagts gäller i synnerhet arbetsgivare på landsbygden, där avståndet till postanstalt och svårigheterna att i förväg beräkna anställningstiden ofta äro betydande.

Om hålkortssystemet användes, kan inbetalning av nu ifrågasvarande skatteavdrag i regel ske en gång varje uppördstermin i samband med övrig skatteinbetalning och kräver då icke något extra besök å postanstalt. Har

arbetsgivaren medel inestående på postgirokonto kan redovisning ske medelst girering på ett mycket bekvämt sätt. Använder man skattemärken för redovisningen förutsätter detta däremot som regel besök å postanstalt eller bank för inköp av märken.

För arbetsgivare med ett stort antal arbetstagare, som hos honom ha korttidsanställning eller bisysslor, torde uträknandet av antal erforderliga märken i olika valörer och uppklistringen av märkena bli mycket tidsödande.

Arbetsgivare kan icke erhålla annan verifikation till sin bokföring än ett intyg om sammanlagda beloppet av inköpta märken. Han kan således icke styrka, att han till arbetstagaren utlämnat kvitto med åsittande skattemärken till belopp motsvarande skatteavdraget.

Man kan icke bortse från de risker som föreligga för manipulationer med begagnade skattemärken. Utan tvivel komma skattemärken stundom icke att makuleras av arbetsgivaren. Mycket ofta kommer makuleringen att verkställas på sådant sätt, att den kan borttagas eller överstämplas. Sådana arbetstagare, som i skattehänseende icke äro lojala mot samhället, kunna därför tillgodogöra sig skattebelopp genom att till mindre nogräknade arbetsgivare försälja märken, som de mottagit från en tidigare arbetsgivare. Vid besök å skatteverket i Helsingfors meddelades, att sådana manipulationer med skattemärken förekommit. Vidare uppgavs, att det i Helsingfors faktiskt förekommer en svart marknad på skattemärken, som försäljas till en kurs av 40—50 % av nominella värdet. Myndigheterna ansågo, att en sådan försäljning icke kunde ha någon större omfattning. I hur stor utsträckning svartabörsaffärer förekomma är naturligen alltid svårt att få exakt kännedom om, men redan det förhållandet, att kursen på marknaden kan anges, tyder på att det icke endast rör sig om enstaka fall.

Skattemärkessystemets förespråkare anse, att kontrollen över att arbetsgivarna inbetala innehållna skatteavdrag skulle bli bättre om skattemärken användas än vid redovisning enligt hålkortssystemet, därigenom att arbetstagaren omedelbart skulle kontrollera, att det på kvittot angivna beloppet motsvaras av skattemärken. Man kan emellertid förutse, att arbetsgivare, som skulle ha att redovisa ett större antal skatteavdrag medelst skattemärken, på grund av det betungande arbetet med märkesklistringen m. m. i stor utsträckning måste befrias från skyldigheten att använda märken. Därigenom skulle skattekvitton, som utlämnas av vissa arbetsgivare, komma att vara försedda med märken men kvitton från andra arbetsgivare däremot icke. Då ett skattekvitto således skulle gälla, oavsett om märken funnes på detsamma eller icke, skulle de skattskyldiga icke ha något intresse av att se efter, om märken över huvud taget funnes än mindre om deras värde motsvarade skatteavdragets belopp. Därigenom skulle effektiviteten i den kontroll, man tänkt sig på detta sätt kunna uppnå, försvinna.

Vid redovisningen enligt hålkortssystemet däremot är det avsett, att arbetstagarna fortlöpande skulle insända skattekvittona med begäran om kreditering. Vid varje uppbördstermin skulle samtliga då insända kvitton kom-

ma att på maskinell väg jämföras med motsvarande inbetalning från arbetsgivaren. Även om ett kvitto icke skulle komma att insändas, har arbetsgivaren alltid att räkna med att så kan komma att ske. I de fall då upprepad underlåtenhet från en arbetsgivare konstateras, bör detta föranleda en undersökning av huru denne fullgör sin skyldighet att redovisa skatteavdrag i allmänhet. Övervakning av inbetalningen i samband med krediteringen skulle i varje fall komma att ske i sådan omfattning, att detta skulle innebära en fullgod kontroll, bättre än den som vid användning av skattemärken skulle kunna utövas gentemot arbetsgivarna.

Ehuru detta icke framgår av de sakkunnigas betänkande har det under de sakkunnigas överläggningar velat göras gällande, att man, genom att införa skattemärken för nu ifrågavarande begränsade redovisningsområde, skulle kunna vinna sådana erfarenheter, att dessa skulle kunna bli avgörande för bedömning av frågan om skattemärkessystemets lämplighet för redovisning av A-skatt i allmänhet. I någon mån skulle detta måhända bli fallet. Man får dock ej förbise, att såväl arbetsgången hos olika myndigheter som kontrollsystemet över arbetsgivarnas redovisning måste bli helt annorlunda vid en ca 10-faldig utökning av märkesanvändningen, som redovisning av A-skatt i allmänhet medelst skattemärken skulle medföra. Värdet av dessa erfarenheter måste därför bli synnerligen begränsat.

Sammanfattningsvis kan sägas, att skattemärkessystemet i förhållande till hålkortssystemet uppvisar följande nackdelar:

- 1) Större kostnader.
- 2) Systemet ansluter sig icke till redovisningssystemet i övrigt.
- 3) Hårdare arbetsbelastning i de redan ansträngda postkassorna.
- 4) Systemet är mera personalkrävande.
- 5) Svårigheter att före avlöningstillfällena anskaffa erforderliga skattemärken skulle icke sällan föranleda, att arbetsgivare underlåter att göra skatteavdrag.
- 6) Systemet är mera betungande för arbetsgivarna.
- 7) Risk för manipulationer med skattemärkena föreligger.
- 8) Systemet erbjuder sämre möjligheter till kontroll över arbetsgivarnas inbetalning av skatteavdrag.

Einar Lindvall

TABELLER

Tabell 1, utvisande för år 1949 fördelningen efter ortsgrupp och kommunal utdebitering av rikets kommuner (kommundelar ¹).

(Fördelningen verkställd med ledning av de skattetabeller som tillämpats inom kommunerna eller kommundelarna.)

Kommunal utdebitering i hela kronor ²	Antal kommuner, tillhörande ortsgrupp					Summa	Kommunal utdebitering i hela kronor ²	Antal kommuner, tillhörande ortsgrupp					Summa
	I	II	III	IV	V			I	II	III	IV	V	
1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
5	4	—	—	—	—	4	13	—	31	25	36	10	102
6	21	20	1	—	—	42	14	—	11	4	34	14	63
7	104	105	13	—	—	222	15	—	1	—	16	14	31
8	168	276	42	5	1	492	16	—	—	—	4	15	19
9	157	469	61	11	1	699	17	—	1	—	3	4	8
10	53	370	76	27	4	530	18	—	—	—	1	2	3
11	17	236	95	20	1	369							
12	3	81	61	43	6	194	Summa	527	1 601	378	200	72	2 778

¹ Avser det fall, då olika delar av kommun tillhöra skilda ortsgrupper eller inom olika delar av kommun tillämpas skilda kommunala utdebiteringar. — ² Där i den kommunala utdebiteringen ingått öretal mellan 51 och 100, har kommunen hänförs till närmast högre grupp. Stockholm (särskild tabell V:8.50) har hänförs till gruppen 8 kr.

Tabell 2, utvisande nuvarande skatteböroda, uttryckt i procent av inkomsten och beräknad efter samma grunder, som tillämpats vid utarbetandet av skattetabeller för preliminär skatt för år 1949.

a) Ogift person (utan barn).

Inkomst, kr.	Skatteböroda i procent av inkomsten i kommun, tillhörande nedan angivna ortsgrupper och med nedanstående kommunala utdebitering											
	I:8	I:9	II:9	II:10	III:8	III:10	III:12	IV:10	IV:12	V:8.50 (Sthlm)	V:14	V:16
2 000	6.3	6.3	6.3	6.9	5.5	6.6	7.8	6.3	7.4	5.2	8.1	9.2
3 000	10.5	11.1	10.7	11.4	9.4	10.7	12.1	10.4	11.6	8.9	12.3	13.3
4 000	13.1	13.8	13.3	14.0	12.2	13.5	14.9	13.2	14.5	11.7	15.3	16.5
5 000	14.8	15.5	15.1	15.9	14.2	15.6	16.9	15.1	16.5	13.7	17.5	19.0
6 000	16.8	17.5	17.2	17.9	16.0	17.4	19.0	17.3	18.7	16.0	19.7	20.9
7 000	18.1	18.9	18.6	19.3	17.6	19.0	20.5	18.9	20.2	17.5	21.3	22.6
8 000	19.3	20.0	19.8	20.5	18.8	20.2	21.7	20.1	21.4	18.8	22.6	23.9
9 000	20.2	21.0	20.8	21.5	20.0	21.4	22.7	21.2	22.6	20.0	23.7	25.2
10 000	21.3	22.0	21.9	22.6	21.0	22.4	23.8	22.3	23.7	21.2	24.9	26.2
11 000	22.2	22.9	22.8	23.5	22.0	23.4	24.8	23.3	24.6	22.2	25.9	27.2
12 000	23.0	23.8	23.7	24.4	23.0	24.4	25.7	24.2	25.6	23.2	26.8	28.1
15 000	24.9	25.6	25.6	26.2	24.8	26.2	27.6	26.2	27.5	25.2	28.9	30.2
20 000	28.4	29.0	29.0	29.6	28.4	29.6	30.8	29.5	30.8	28.6	32.0	33.2
25 000	31.4	32.0	32.0	32.6	31.4	32.6	33.7	32.5	33.7	31.7	34.8	36.0
30 000	33.6	34.2	34.2	34.8	33.6	34.8	36.0	34.8	35.9	33.9	37.1	38.3
40 000	37.3	37.8	37.8	38.3	37.2	38.3	39.4	38.3	39.4	37.5	40.5	41.5

b) Gift man utan barn.

In- komst, kr.	Skattebörda i procent av inkomsten i kommun, tillhörande nedan angivna ortsgrupper och med nedanstående kommunala utdebitering											
	I:8	I:9	II:9	II:10	III:8	III:10	III:12	IV:10	IV:12	V:8.50 (Sthlm)	V:14	V:16
2 000	4.9	5.5	5.2	5.7	4.4	5.3	6.1	4.9	5.8	3.9	6.0	6.8
3 000	7.0	7.6	7.0	7.6	5.9	7.2	8.5	7.1	8.3	5.8	9.1	10.1
4 000	9.6	10.3	9.9	10.5	8.7	10.0	11.3	9.6	10.8	8.1	11.5	12.7
5 000	11.4	12.1	11.6	12.4	10.7	12.1	13.3	11.5	12.9	10.1	13.8	15.3
6 000	13.0	13.8	13.4	14.2	12.2	13.6	15.2	13.5	14.9	12.0	15.8	17.1
7 000	14.2	14.9	14.6	15.4	13.5	14.9	16.4	14.7	16.1	13.3	17.1	18.5
8 000	15.3	16.1	15.7	16.5	14.6	16.1	17.6	15.8	17.2	14.4	18.3	19.7
9 000	16.2	16.9	16.6	17.3	15.6	17.1	18.5	16.3	18.2	15.4	19.3	20.8
10 000	17.1	17.8	17.5	18.3	16.5	18.0	19.4	17.7	19.1	16.3	20.3	21.0
11 000	17.8	18.6	18.3	19.1	17.3	18.8	20.3	18.5	20.0	17.2	21.2	22.6
12 000	18.5	19.3	19.0	19.7	18.0	19.5	21.0	19.2	20.7	17.9	21.9	23.4
15 000	20.6	21.3	21.1	21.8	20.1	21.5	22.9	21.3	22.7	20.0	23.8	25.3
20 000	24.3	24.9	24.7	25.3	23.9	25.1	26.4	24.9	26.1	23.7	27.1	28.5
25 000	27.8	28.3	28.1	28.7	27.3	28.5	29.8	28.3	29.6	27.2	30.6	31.8
30 000	30.6	31.2	31.0	31.6	30.2	31.4	32.6	31.2	32.4	30.2	33.3	34.5
40 000	34.7	35.2	35.1	35.6	34.4	35.5	36.5	35.3	36.4	34.4	37.3	38.3

c) Gift man med två barn.

In- komst, kr.	Skattebörda i procent av inkomsten i kommun, tillhörande nedan angivna ortsgrupper och med nedanstående kommunala utdebitering											
	I:8	I:9	II:9	II:10	III:8	III:10	III:12	IV:10	IV:12	V:8.50 (Sthlm)	V:14	V:16
2 000	3.0	3.3	3.0	3.3	2.4	2.9	3.3	2.8	3.1	2.2	3.2	3.6
3 000	5.8	6.3	5.7	6.2	4.5	5.4	6.4	5.3	6.2	4.2	6.4	7.0
4 000	8.8	9.3	8.9	9.5	7.7	8.8	9.9	0.4	9.4	7.0	9.7	10.6
5 000	10.7	11.3	10.9	11.5	9.9	11.2	12.1	10.6	11.7	9.2	12.2	13.5
6 000	12.5	13.1	12.8	13.5	11.6	12.8	14.3	12.7	13.9	11.3	14.7	15.6
7 000	13.8	14.4	14.1	14.8	12.9	14.3	15.7	14.0	15.3	12.7	16.1	17.3
8 000	14.9	15.6	15.3	16.0	14.2	15.5	16.9	15.3	16.6	13.9	17.4	18.7
9 000	15.8	16.5	16.2	16.9	15.3	16.6	17.9	16.3	17.6	14.9	18.5	19.9
10 000	16.8	17.5	17.2	17.9	16.2	17.5	18.9	17.2	18.6	15.9	19.6	21.0
11 000	17.5	18.2	18.0	18.7	17.0	18.4	19.8	18.1	19.5	16.8	20.5	21.9
12 000	18.3	19.0	18.7	19.4	17.7	19.1	20.5	18.9	20.3	17.6	21.3	22.7
15 000	20.4	21.1	20.9	21.5	19.9	21.3	22.6	21.0	22.4	19.8	23.4	24.8
20 000	24.1	24.7	24.5	25.1	23.7	25.0	26.1	24.7	25.9	23.5	26.9	28.2
25 000	27.7	28.2	28.0	28.6	27.2	28.4	29.6	28.2	29.4	27.1	30.4	31.5
30 000	30.5	31.1	30.9	31.5	30.2	31.3	32.4	31.1	32.3	30.1	33.2	34.3
40 000	34.6	35.2	35.0	35.5	34.3	35.4	36.4	35.2	36.3	34.3	37.2	38.2

Tabell 3, utvisande nuvarande »marginalskatt», uttryckt i procent av nedan angivna inkomstökningar och beräknad efter samma grunder, som tillämpats vid utarbetandet av skattetabeller för preliminär skatt för år 1949.

a) Ogift person (utan barn).

Inkomstökning		»Marginalskatt» i procent av vidstående inkomstökning i kommuner, tillhörande nedan angivna ortsgupper och med nedanstående kommunala utdebitering									
från kr.	till kr.	I:8	I:9	II:9	II:10	III:10	III:12	IV:10	IV:12	V:8.50 (Sthlm)	V:14
2 000	3 000	18	19	19	20	19	20	18	19	16	20
2 000	4 000	20	20	20	21	20	22	20	21	18	22
3 000	4 000	21	22	21	22	22	24	22	23	20	25
3 000	6 000	23	24	23	24	24	26	24	26	23	27
4 000	5 000	22	23	23	24	24	26	24	26	23	27
4 000	8 000	26	26	26	27	27	28	27	28	26	30
5 000	6 000	25	26	26	26	26	27	26	28	25	29
5 000	10 000	28	28	28	29	29	30	29	31	28	32
6 000	7 000	27	27	28	28	28	30	28	30	27	31
6 000	12 000	29	30	30	31	31	33	31	33	31	34
7 000	8 000	28	28	28	29	29	30	29	30	28	32
8 000	9 000	29	30	30	30	31	32	31	32	30	34
9 000	10 000	30	31	31	31	32	33	32	33	31	34
10 000	11 000	31	32	32	33	33	34	33	34	32	36
10 000	20 000	35	36	36	37	37	38	37	38	36	39
11 000	12 000	33	33	34	35	35	36	35	36	35	36
12 000	15 000	32	33	33	33	34	35	34	35	33	37
15 000	16 000	36	36	36	36	36	37	37	37	36	38
15 000	20 000	39	39	39	40	40	41	40	41	39	41
20 000	21 000	41	42	42	42	42	44	42	44	41	45
20 000	25 000	43	44	44	44	44	45	44	45	44	46
25 000	26 000	45	45	45	46	46	47	46	47	45	48
25 000	30 000	45	45	45	46	46	47	46	47	45	48
30 000	40 000	48	49	49	49	49	50	49	50	48	51

b) Gift man utan barn.

Inkomstökning		»Marginalskatt» i procent av vidstående inkomstökning i kommuner, tillhörande nedan angivna ortsgupper och med nedanstående kommunala utdebitering									
från kr.	till kr.	I:8	I:9	II:9	II:10	III:10	III:12	IV:10	IV:12	V:8.50 (Sthlm)	V:14
2 000	3 000	10	11	10	11	11	13	11	13	9	15
2 000	4 000	14	15	14	15	15	16	14	16	12	17
3 000	4 000	18	19	19	19	18	20	17	19	15	19
3 000	6 000	19	20	20	21	20	22	20	21	18	22
4 000	5 000	19	20	20	21	21	22	20	22	19	24
4 000	8 000	21	22	22	22	22	24	22	24	21	25
5 000	6 000	20	21	21	22	21	23	21	23	20	24
5 000	10 000	23	23	23	24	24	25	24	25	22	27
6 000	7 000	21	22	22	23	23	24	22	24	21	25
6 000	12 000	24	25	25	25	25	27	25	27	24	28
7 000	8 000	23	24	24	24	24	26	24	25	23	27
8 000	9 000	24	24	24	25	25	27	25	27	24	28
9 000	10 000	25	25	25	26	25	27	25	27	24	29
10 000	11 000	25	26	26	27	27	29	27	29	26	30
10 000	20 000	32	32	32	32	32	33	32	33	31	34
11 000	12 000	26	27	27	27	27	29	27	29	26	30
12 000	15 000	29	29	29	30	30	31	30	31	29	32
15 000	16 000	32	32	32	32	32	34	32	34	31	35
15 000	20 000	35	36	36	36	36	37	36	37	35	37
20 000	21 000	41	41	41	41	40	41	40	41	39	42
20 000	25 000	42	42	42	42	42	43	42	43	41	44
25 000	26 000	45	45	45	45	45	44	44	44	44	45
25 000	30 000	45	45	45	46	46	47	46	46	45	47
30 000	40 000	47	47	47	48	48	48	48	48	47	49

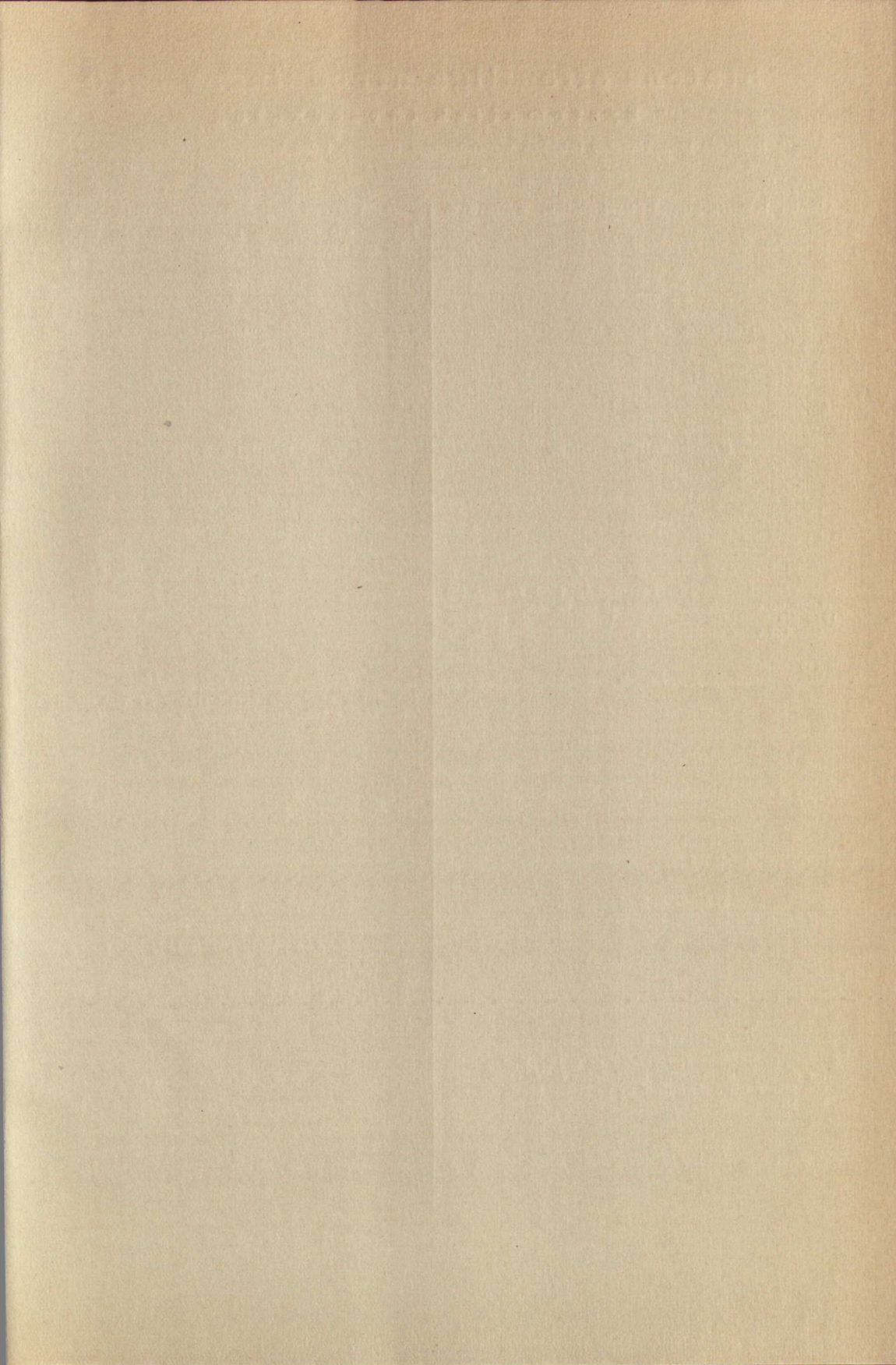
c) Gift man med två barn.

Inkomstökning		»Marginalskatt» i procent av vidstående inkomstökning i kommuner, tillhörande nedan angivna ortsgupper och med nedanstående kommunala utdebitering									
från kr.	till kr.	I:8	I:9	II:9	II:10	III:10	III:12	IV:10	IV:12	V:8.50 (Sthlm)	V:14
2 000	3 000	11	12	10	11	10	12	10	12	8	12
2 000	4 000	14	15	15	15	15	16	14	15	12	16
3 000	4 000	18	19	19	20	19	20	18	19	16	20
3 000	6 000	19	20	20	21	20	22	20	21	18	23
4 000	5 000	19	20	20	21	21	22	20	22	19	24
4 000	8 000	21	22	22	22	22	24	22	24	21	25
5 000	6 000	20	20	21	22	21	23	21	23	20	24
5 000	10 000	23	23	23	24	24	25	24	25	22	27
6 000	7 000	22	22	22	23	23	24	22	24	21	25
6 000	12 000	24	25	25	25	25	27	25	27	24	28
7 000	8 000	23	24	24	25	24	26	24	26	23	27
8 000	9 000	24	24	24	25	25	27	25	27	24	29
9 000	10 000	25	26	25	26	26	27	25	27	24	29
10 000	11 000	26	26	26	27	27	29	27	29	26	30
10 000	20 000	32	32	32	32	32	33	32	33	31	34
11 000	12 000	26	27	27	27	27	29	27	29	26	30
12 000	15 000	29	29	29	30	30	31	30	31	29	32
15 000	16 000	32	32	32	33	32	34	32	34	31	35
15 000	20 000	35	36	36	36	36	37	36	37	35	37
20 000	21 000	41	41	40	40	40	41	40	41	39	42
20 000	25 000	42	42	42	42	42	43	42	43	41	44
25 000	26 000	45	45	45	45	45	44	44	44	44	45
25 000	30 000	45	45	45	46	46	47	46	46	45	47
30 000	40 000	47	47	47	48	48	48	48	48	47	49

Tabell 4, utvisande preliminär skatt dels enligt nedanstående skattetabell för år 1950 med avdrag om 200 kronor utöver ortsavdrag och avdrag för kommunala utskylder, dels ock uträknad enligt samma grunder men med skattebeloppen avjämnade uppåt och med olika alternativ beträffande avdrag motsvarande 200-kronorsavdraget.

Inkomst under tidsperioden kr.		Preliminär skatt											
		för ogift person				för gift man							
		enl. 1950 års tab.	Alternativ			utan barn				med 2 barn			
			1	2	3	enl. 1950 års tab.	Alternativ			enl. 1950 års tab.	Alternativ		
			avdrag kr.				1	2	3		1	2	3
200	100		0	avdrag kr.			avdrag kr.						
200	100	0	200	100	0	200	100	0					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Skattetabell III:10.													
A. Veckolön.													
40—41	2	3	3	4	2	2	3	3	1	1	1	2	
42—43	3	3	4	4	2	3	3	3	1	1	2	2	
44—45	3	4	4	4	2	3	3	3	1	2	2	2	
46—47	4	4	4	5	2	3	3	3	1	2	2	2	
48—49	4	4	5	5	3	3	3	4	2	2	2	3	
50—51	4	5	5	6	3	3	4	4	2	2	3	3	
52—53	5	5	6	6	3	4	4	4	2	3	3	3	
54—55	5	6	6	6	3	4	4	4	2	3	3	3	
56—57	6	6	6	7	4	4	4	5	4	3	3	4	
58—59	6	6	8	7	4	4	5	5	3	4	4	4	
80—83	11	12	12	13	8	9	9	9	7	8	8	8	
84—87	12	13	13	13	9	9	10	10	8	9	9	9	
88—91	13	14	14	14	10	10	11	11	9	9	10	10	
92—95	14	15	15	15	11	11	11	12	10	10	11	11	
96—99	15	16	16	16	12	12	13	13	11	11	12	12	
100—104	16	17	17	18	13	13	14	14	12	12	13	13	
200—219	49	49	50	50	39	39	40	40	38	39	39	40	
220—239	55	56	56	57	44	45	45	46	43	44	44	45	
240—259	62	62	63	64	50	50	51	52	49	50	50	51	
260—279	69	69	70	71	56	56	57	58	55	56	56	57	
280—299	76	76	77	78	62	63	63	64	61	62	62	63	
D. Månadslön.													
180—189	13	14	15	17	10	11	12	13	6	7	7	8	
190—199	15	16	17	19	12	12	13	14	7	8	8	9	
200—209	17	18	19	21	13	13	14	15	8	9	9	10	
210—219	19	20	21	23	14	14	15	16	9	10	10	11	
220—229	21	22	23	25	15	15	16	17	10	11	12	12	
230—239	23	24	25	27	16	16	17	18	11	12	13	14	
240—249	25	26	27	29	17	17	18	19	13	13	14	15	
250—259	27	28	29	31	18	18	19	21	14	14	15	17	
260—269	29	30	31	33	19	20	21	23	15	16	17	19	
270—279	31	32	34	36	21	22	23	25	17	18	19	21	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>D. Månadslön (forts.).</i>												
400—419	63	64	66	68	48	49	51	53	45	45	47	49
420—439	68	69	71	73	53	53	55	57	49	49	51	53
440—459	73	74	76	78	57	57	59	61	53	53	55	57
460—479	79	79	81	83	61	62	63	65	57	58	60	61
480—499	84	84	86	89	66	66	68	70	62	62	64	66
500—519	89	90	92	94	70	71	72	74	66	67	68	70
520—539	95	96	98	100	74	75	77	79	70	71	73	75
540—559	101	101	104	105	79	80	81	83	75	76	77	79
560—579	106	107	109	111	83	84	86	88	80	80	82	84
580—599	112	113	115	117	88	89	90	92	84	85	87	88
600—619	118	118	121	123	93	93	95	97	89	89	92	93
<i>Skattetabell V:8.</i>												
<i>A. Veckolön.</i>												
80—83	9	10	10	11	6	7	7	8	6	6	6	7
84—87	10	11	11	12	7	8	8	8	6	7	7	8
88—91	11	12	12	13	8	8	9	9	7	8	8	8
92—95	12	13	13	14	9	9	10	10	8	8	9	9
96—99	13	14	14	15	9	10	10	11	9	9	9	10
100—104	14	15	15	16	10	11	11	12	9	10	10	11
220—239	52	52	53	54	40	40	41	41	39	39	40	41
240—259	58	59	59	60	45	46	46	47	44	45	46	46
<i>D. Månadslön.</i>												
180—189	10	10	11	12	7	8	9	9	4	5	5	5
190—199	11	11	13	14	8	9	10	10	5	5	6	6
200—209	12	13	14	16	9	10	10	11	5	6	6	7
210—219	14	15	16	18	10	11	11	12	6	7	7	8
220—229	16	17	18	20	11	11	12	13	7	8	8	9
230—239	18	18	20	21	12	12	13	14	8	8	9	10
240—249	20	20	22	23	13	13	14	15	9	9	10	11
250—259	21	22	23	25	14	14	15	16	10	10	11	12
260—269	23	24	25	27	15	15	16	17	11	11	12	13
270—279	25	26	27	29	16	16	17	18	12	12	13	15
400—419	54	55	57	59	40	40	42	44	36	37	38	40
420—439	59	60	62	64	43	44	45	47	40	40	42	44
440—459	64	65	67	69	47	48	49	51	44	44	46	48
460—479	69	70	72	74	51	52	53	55	48	48	50	52
480—499	74	75	77	79	55	56	57	59	52	52	54	59
500—519	79	80	82	84	59	60	61	63	56	56	58	59
520—539	85	85	88	90	63	64	65	67	60	60	62	63
540—559	90	91	93	95	67	68	68	71	64	64	66	68
560—579	96	96	99	101	71	72	74	75	68	69	70	72
580—599	101	102	104	106	76	76	78	80	72	73	75	77
600—619	107	107	110	112	80	81	82	84	77	77	79	81
1 000—1 039	235	235	238	241	180	181	183	185	177	178	180	182
1 040—1 079	247	247	250	252	191	192	194	196	188	189	191	193
1 080—1 119	259	260	263	265	202	203	205	207	199	200	202	204
1 120—1 159	272	273	276	278	213	214	216	218	210	211	213	215
1 160—1 199	286	286	289	292	224	225	227	230	221	222	224	227
1 200—1 239	299	300	303	305	236	237	239	242	233	234	236	239

Statens offentliga utredningar 1950

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.
Betänkande angående tyskgruvorna och centralorgan
för gruvärenden. [2]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Industri.

Kommunalförvaltning.

Handel och sjöfart.

Statens och kommunernas finansväsen.

Kommunikationsväsen.

Ortsavdragskommittén. Betänkande med förslag till
ändrade kommunala ortsavdrag m. m. [5]
1949 års uppbördssakkunniga. 1. Betänkande med för-
slag till vissa ändringar i uppbördsförordningen. [7]

Politi.

Bank-, kredit- och penningväsen.

Utredning angående överflyttning av viss del av riks-
bankens rörelse till en statlig affärsbank m. m. [6]

Nationalekonomi och socialpolitik.

Försäkringsväsen.

Hälso- och sjukvård.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen.

Andlig odling i övrigt.

Betänkande med förslag angående folkskolans disciplin-
medel m. m. [3]
Skolöverstyrelsens utlåtande angående beskärning av
timplanerna vid de allmänna läroverken m. fl. läro-
anstalter. [4]

Allmänt näringsväsen.

Elkraftutredningens redogörelse nr 2: 18. Redogörelse
för detaljdistributörerna samt deras råkraftkostnader
och priser vid distribution av elektrisk kraft. Örebro
län. [1]

Försvarsväsen.

Fast egendom. Jordbruk med binärningar.

Utrikes ärenden. Internationell rätt.